

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta
Katedra občanského práva

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Rozhodnutí soudu a rozhodnutí soudního exekutora v exekučním řízení

Decisions of court and judicial distrainer in execution proceeding

Vedoucí rigorózní práce: Prof. JUDr. Alena Winterová, CSc.

Zpracovatel: Mgr. Gabriela Sedláčková

leden 2013

Obsah

I.	Úvod.....	1
II.	Pojem exekuce.....	4
III.	Vybrané statistické údaje.....	6
IV.	Postavení soudního exekutora.....	9
V.	Historický exkurs.....	12
VI.	Právní úprava exekučního řízení.....	17
VII.	Principy exekučního řízení.....	19
VIII.	Jednotlivé druhy rozhodnutí.....	22
	1. Rozhodnutí o nařízení exekuce.....	22
	1.1 Podmínky pro nařízení exekuce.....	27
	1.2 Sřet exekucí.....	45
	1.3 Vztah insolvenčního a exekučního řízení.....	46
	2. Rozhodnutí o odkladu exekuce.....	47
	3. Rozhodnutí o zastavení exekuce.....	48
	3.1. Důvody pro zastavení exekuce.....	52
	4. Rozhodnutí o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce.....	60
	5. Odvolání proti rozhodnutím v exekučním řízení.....	60
IX.	Náklady exekuce.....	63
X.	Postavení exekutora v dalších zemích střední a východní Evropy....	69
XI.	Právní úprava výkonu rozhodnutí v Německu.....	74
XII.	Právní úprava exekuce na Slovensku.....	82
XIII.	Závěr.....	98
	Résumé.....	103
	Abstrakt.....	105

I. Úvod

Exekuce je řízení, které nikoliv automaticky následuje po řízení nalézacím. Nastupuje až v případech, kdy dlužník není schopen dobrovolně dostát svým závazkům. V současné době se exekuce dotýká velké části občanů našeho státu. Stále víc obyvatel se zadlužuje a není schopno své závazky plnit. Svědčí o tom statistické údaje, kdy stoupá počet návrhů na nařízení exekuce u soudů podaných, v roce 2006 to bylo celkem 663.139, v roce 2011 celkem 1.090.245 tzn., že jejich počet je za dobu 4 let skoro dvakrát vyšší. O zadlužování obyvatelstva svědčí i statistiky Českého statistického úřadu, z kterých je zřejmé, že objem vkladů domácností vůči jejich půjčkám klesá.

Exekuční řízení zde existuje vedle výkonu rozhodnutí prováděného soudem podle zák. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu. Oprávněný má na výběr, zda svoji pohledávku vymůže prostřednictvím soudního exekutora či soudu, zároveň se jedná o jediná možná řešení, jak pohledávky oprávněných osob zákonně vymoci.

Exekuční řízení spolu se soudními exekutory v České republice bylo zavedeno v roce 2001 na základě zák. č. 201/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

Ve své práci se chci zabývat rozhodnutími v exekučním řízení vydávanými. V exekučním řízení existuje mnoho druhů rozhodnutí. Já se chci zaměřit na rozhodnutí, která mají bezprostřední vliv na řízení. V exekučním řízení je pravomoc rozdělena mezi soudní exekutory a soud. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí části šesté zák. č. 99/1963 Sb., které provádí zásadně soud. Prvním rozhodnutím v exekučním řízení, je rozhodnutí o nařízení exekuce, které exekuci otvírá, soud v něm pověří konkrétního exekutora k provedení exekuce a bez kterého nemůže být exekuce provedena. Soud může rozhodnout i jinak o návrhu na nařízení exekuce, než nařízením exekuce. Dalšími rozhodnutími jsou rozhodnutí o změně soudního exekutora, o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, rozhodnutí procesní povahy (jako např. změna účastníků, zastavení řízení), o návrhu na zastavení

exekuce, o návrhu na odklad exekuce atd.

Stěžejní místo v mé práci mají rozhodnutí, jak jsem již uvedla, které vydává soudní exekutor a soud, která mají bezprostřední vliv na samotné řízení. Jedná se o rozhodnutí o nařízení exekuce, odklad exekuce, zastavení exekuce. Cílem mé práce je postihnout právní úpravu týkající těchto podstatných rozhodnutí v exekučním řízení vydávaných s důrazem na to jak je pravomoc rozdělena mezi soud a soudního exekutora. Právní stav právní úpravy je posuzován k 31.12.2012. V první části práce bych chtěla uvést některé statistické údaje o vývoji počtu podávaných návrhů na výkon rozhodnutí a exekuci u soudů a vývoji zadlužení fyzických osob podle statistik Českého statistického úřadu. Dále jaké je právní postavení osoby soudního exekutora. Bude následovat historický exkurs právní úpravy exekucí a současná úprava exekučního řízení. V samotné části o jednotlivých druzích rozhodnutí chci popsat jak je pravomoc rozdělena mezi soud a soudního exekutora, za jakých podmínek se tyto rozhodnutí vydávají. Významnou novelou, která se dotkla pravomocí soudu a soudního exekutora je zák.č. 286/2009 Sb. Mým cílem zde je i srovnat stav právní úpravy, který tu byl v době před a po účinnosti této novely. Co bylo záměrem zákonodárce tyto změny provést a jaký mají dopad. Vzhledem k tomu, že další změny exekučního řádu přijdou k 1.1.2013, kdy nabyde účinnosti novela občanského soudního řádu, exekučního řádu a dalších zákonů, publikována pod č. zák. 396/2012 Sb.

Osoba soudního exekutora je subjektem v našem právním řádu relativně novým. Nikoliv však pouze u nás jsou nesplněné povinnosti těmito subjekty vymáhány. Česká republika je členem tzv. Eurodanubijské skupiny působící v rámci Mezinárodní unie soudních exekutorů. Jedná se o státy střední a východní Evropy. Ve své práci se chci zabývat postavením soudního exekutora a i tím jaké je postavení soudních exekutorů ve státech tohoto uskupení.

S rozhodováním v exekuci souvisí i otázka nákladů řízení. Pojem exekuce je v poslední době mnoho slyšet v různých souvislostech. Nejčastěji však právě s náklady exekuce. Zaznělo mnoho kritik na téma, že náklady exekuce jsou vysoké, mnohdy hodně převyšují samotnou pohledávku. Nákladům exekuce věnuji ve své práci další kapitolu. V souvislosti s náklady řízení i o rozhodnutí soudu o námitkách

proti příkazu soudního exekutora k úhradě nákladů exekuce. Jednotlivé části práce chci doplnit o judikaturu Nejvyššího soudu, Ústavního soudu příp. i krajských soudů, která se v exekučním řízení vyvinula.

Zavedení exekučního řízení v České republice bylo inspirováno slovenským vzorem. Ve Slovenské republice soudní exekutoři působí od roku 1996, a to na základě zák. 233/1996 Z.z. Jak je exekuční řízení upraveno, zejména pak v souvislosti s rozhodování v exekuci a postupy k provedení exekuce na Slovensku a jak se liší od české úpravy exekučního řízení, věnuji další část své práce.

Dalším zahraniční úprava exekuce, lépe však říci výkon rozhodnutí, kterou chci ve své práci zmínit je německá. Na rozdíl od naší, zde existuje pouze výkon rozhodnutí prováděný soudem. Tuto úpravu lze připodobnit našemu výkonu rozhodnutí podle zák. č. 99/1963 Sb. prováděného soudy.

Ve své práci chci využít mých praktických znalostí, zejména v částech týkající se dopadů novel exekučního řádu, neboť jsem 2,5 roku pracovala jako vyšší soudní úřednice u Okresního soudu v Jičíně na exekučním oddělení.

II. Pojem exekuce

V nalézacím řízení rozhodne soud nebo jiný orgán a právech povinnostech jednotlivých subjektů. Přirozeným průběhem je, že subjekt, jemuž je povinnost určena, ji dobrovolně splní. Pokud splněna není, musí být zákonem stanoveno, jak autoritativně postupovat, aby byla povinnost vymožena prostřednictvím donucovací moci státu. Tento postup se nazývá exekucí nebo výkonem rozhodnutí. Pojem výkon rozhodnutí používá zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“), pojem exekuce pak zák. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen „exekuční řád“ nebo „ex.ř.“), nebo zák. 337/1992 Sb. (daňová exekuce). V této práci budou užity oba termíny, neboť občanský soudní řád se použije i na exekuční řízení (o vztahu občanského soudního řádu a exekučního řádu viz. dále), a pod pojmem výkon rozhodnutí v tomto smyslu je tedy nutné rozumět i pojem exekuce.

Nalézací a vykonávací resp. exekuční řízení jsou dvě samostatná řízení, kde exekuční řízení není vždy pokračováním řízení nalézacího, ale pouze v případě, kdy určená povinnost není splněna. Takto vynucovat povinnost lze pouze státní mocí.

Současná právní úprava umožňuje, aby oprávněný subjekt vymohl své právo soudem nebo i jiným orgánem přiznané, prostřednictvím výkonu rozhodnutí prováděným soudem podle občanského soudního řádu nebo exekucí podle exekučního řádu. Mluví se o dvojkolejnosti výkonu rozhodnutí. Podle novely zák. č. 396/2012 Sb. účinné od 1.1.2013, bude soud provádět výkon rozhodnutí už jen v některých věcech, a to:

- a) o výchově nezletilých dětí,
- b) nejde-li o exekuční titul, který lze vykonat podle správního řádu nebo daňového řádu,
- c) je-li podán návrh na vyklizení bytu nebo místnosti se zajištěním bytové náhrady,
- d) o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným,
- e) orgánů Evropských společenství,

f) jde-li o cizí rozhodnutí.

Důvodem změny je zrychlení a zefektivnění výkonů rozhodnutí, sjednocení postupů při výkonu a dále i úspory výdajů ze státního rozpočtu vynakládaných na soudní výkon rozhodnutí. Jaké další změny, která má novela přinést uvádím u jednotlivých kapitol, témat kterých se přímo dotýká.

III. Vybrané statistické údaje k exekucím a výkonu rozhodnutí

a) Vývoj podaných návrhů na výkon rozhodnutí a exekuci

Ukazatelem této statistiky je počet návrhů na výkon rozhodnutí – vedeno jako agenda E a návrhů na nařízení exekucí – EXE. Agenda EXE byla nejdříve vedena jako agenda všeobecného rejstříku Nc, počet podaných návrhů tak ve věcech exekuce nelze zjistit. Později byla vedena jako agenda Nc exe a nyní agenda EXE. Následující tabulka tedy zobrazuje období u exekucí pouze za období roku 2006 a následující, kdy byly vedeny v samostatném rejstříku a u návrhů na výkon rozhodnutí, které byly u okresních soudů podány od roku 2004 do roku 2010. Údaje jsou převzaty ze statistik Ministerstva spravedlnosti¹.

Tabulka č. 1 Počet návrhů na výkon rozhodnutí a exekuci

Rok	Počet návrhů ag. E - výkon rozhodnutí	Počet návrhů ag. EXE - nařízení exekuce	Počet návrhů celkem
2004	340.066		
2005	324.075		
2006	307.969	355.170	663.139
2007	302.796	470.279	773.075
2008	312.665	617.963	930.628
2009	300.249	718.801	1.019.050
2010	292.712	797.533	1.090.245
2011	298.310	993.230	1.291.540

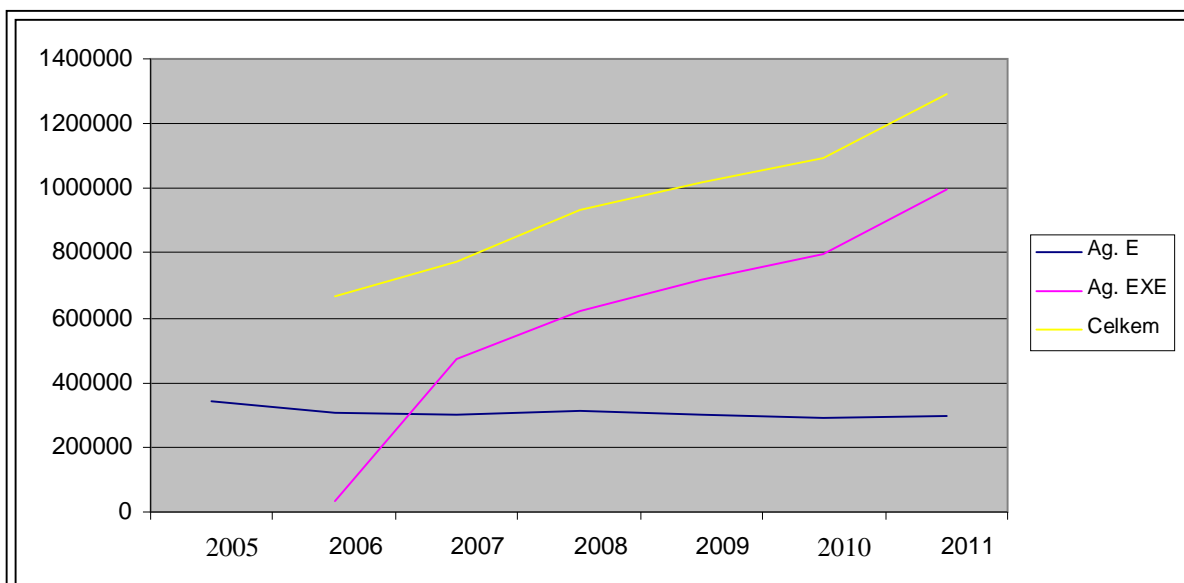
Počet návrhů podaných u soudu každý rok stoupá. Agenda E – výkonů rozhodnutí

¹ www.cslav.justice.cz/Infodata/statisticke-rocenky.html

zaznamenává mírný odliv. Na rozdíl od návrhů na nařízení exekuce, jejichž počet každý rok strmě stoupá.

Grafické znázornění – počet podaných návrhů

b) Zadlužení fyzických osob

Dluhy fyzických osob představují převážnou část celkových dluhů vymáhaných exekučně nebo výkonem rozhodnutí. Následující statistika sleduje vývoj zadluženosti domácností České republiky. Jde o stavy vkladů a půjček poskytnuté domácnostem tj. jednotlivým občanům a podnikatelům nezapsaným v obchodním rejstříku rezidentskými peněžními ústavami. Nezahrnuje tedy údaje o objemu půjček od nebankovních subjektů. Dluhy z půjček nepředstavují celkový objem dluhů výkonem rozhodnutí nebo exekucí vymáhaných. Jsou však indikátorem vývoje hospodaření obyvatel s finančními prostředky. Údaje jsou převzaty ze statistik Českého statistického úřadu².

² <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/1403-11>

Tabulka č.2 Stav vkladů a půjček domácností

Období rok	Stav vkladů				Stav půjček			
	v korunách		v cizí měně		v korunách		v cizí měně	
	mil. Kč	index	mil. Kč	index	mil. Kč	index	mil. Kč	index
2004	951,043	107.5	68,263	93.6	310,794	132.6	1,043	82.3
2005	1,010,936	106.3	66,397	97.3	411,758	132.5	1,137	109.0
2006	1,113,203	110.1	61,174	92.1	529,925	128.7	880	77.4
2007	1,231,081	110.6	58,440	95.5	707,037	133.4	783	89.0
2008	1,373,830	111.6	66,001	112.9	850,678	120.3	792	101.1
2009	1,484,130	108.0	67,123	101.7	939,521	110.4	962	121.5
2010	1,579,616	106.4	61,964	92.3	1,026,890	109.3	1,252	130.1
2011	1,651,353	104.5	59,952	96.8	1,093,727	106.5	1,522	121.6

Jak je z uvedených údajů vidět ještě v roce 2004 vklady domácností převyšují zhruba 3x jejich půjčky. V roce 2005 se však tento stav začal výrazně měnit a v roce 2006 byl poměr vkladů a půjček 2,21:1, v roce 2008 1,69:1, v roce 2010 1,59:1 a v roce 2011 1,56:1. Vývoj je tedy takový, že poměr vkladů vůči půjčkám stále klesá.

IV. Postavení soudního exekutora

Soudní exekutor vykonává svoji činnost zejména na základě zák. č. 120/2001 Sb. Exekutorem může být jmenován Ministrem spravedlnosti občan České republiky, který a) má plnou způsobilost k právním úkonům, b) získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice, c) je bezúhonný, d) vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi, e) složil exekutorskou zkoušku.

Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle. Při výkonu exekuční činnosti je vázaný jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Exekutor vykonává svoji činnost za úplatu. Způsob vypočtu odměny soudního exekutora a náhrady jeho dalších výdajů stanoví vyhláška č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradách správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škodu způsobené exekutorem.

Ústavní soud již několikrát vyslovil premisu, že exekutor při své činnosti vystupuje v *postavení podnikatele* podle obchodního zákoníku, čemuž odpovídá coby základní charakteristika postavení podnikatele soustavná činnost prováděná za účelem dosažení zisku a ve vztahu k oprávněnému na vlastní riziko (např. II. ÚS 150/04).

Exekuční řád stanoví v ust. § 15, kdy výkon exekutorského úřadu zaniká a) smrtí exekutora, b) prohlášením exekutora za mrtvého, c) odvoláním exekutora, d) jestliže exekutor pozbyl státní občanství České republiky, e) jestliže byl exekutor zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo byla tato způsobilost omezena, f) dnem právní moci rozhodnutí, kterým bylo uloženo kárné opatření odvolání z exekutorského úřadu.

Výkon exekutorského úřadu také končí pokud ministr spravedlnosti exekutora odvolá a) na jeho žádost, b) jestliže byl exekutor pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin Komoře stejnopis nebo ověřenou kopii smlouvy o

pojištění své odpovědnosti za škodu do 30 dnů po svém jmenování exekutorem nebo zanikne-li jeho pojištění odpovědnosti za škodu a exekutor jej do 30 dnů neobnoví, d) jestliže si exekutor do 3 měsíců po složení slibu bez vážných důvodů neotevře v sídle exekutorského úřadu, do kterého byl jmenován, kancelář a nebude připraven vykonávat exekuční činnost, e) jestliže soud na návrh ministerstva rozhodl, že exekutor vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže řádně nejméně po dobu 1 roku vykonávat exekuční činnost.

Soudní exekutor nevykonává veškerou činnost sám. Může mít zaměstnance, kteří na základě písemného pověření uděleného exekutorem mohou vykonávat úkony exekuční činnosti a další činnosti za podmínek a v rozsahu stanoveném exekučním řádem. Mezi tyto zaměstnance může patřit exekutorský koncipient, kterým má plnou způsobilost k právním úkonům, b) získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice, c) je bezúhonný d) je zapsaný v seznamu koncipientů, který vede Komora.

Exekutor může mimo exekuční činnosti vykonávat i další činnosti:

- poskytovat právní pomoc oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu, jakož i v souvislosti s exekuční činností a další činností,
- provádět autorizovanou konverzi dokumentů podle zvláštního právního předpisu,
- sepisovat listiny a vykonávat jinou činnost, stanoví-li tak tento zákon.
- může na žádost sepisovat exekutorské zápisy a) o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí nebo exekuce, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní, nebo b) o osvědčení skutkového děje a stavu věci, například splnění dluhu, stav nemovitostí, bytů a nebytových prostor, jestliže jimi mohou být prokázány nároky v řízení před soudem nebo jiným státním orgánem a jestliže se skutkový děj udál v přítomnosti exekutora nebo jestliže se exekutor přesvědčil o stavu věci.

Samosprávu exekutorů vykonává Exekutorská komora České republiky.

Státní dohled nad činností exekutora je zajištěn Ministerstvem spravedlnosti. Ministerstvo provádí státní dohled i na základě písemných podnětů právnických nebo

fyzických osob. Při výkonu státního dohledu prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení. Státní dohled nad exekuční činností a nad činností podle § 74 odst. 1 písm. c) ex.ř. vykonává rovněž předseda okresního soudu, do jehož obvodu je exekutor jmenován. V jednotlivé věci, též předseda okresního soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce. Předseda okresního soudu může pověřit výkonem státního dohledu místopředsedu soudu. Jednotlivými úkony při výkonu státního dohledu může předseda okresního soudu pověřit vyššího soudního úředníka.

Pokud, se soudní exekutor nebo koncipient či exekutorský kandidát dopustí kárného provinění může proti němu podat kárnou žalobu: a) ministr spravedlnosti proti kterémukoli exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi, b) předseda revizní komise a předseda kontrolní komise ve věcech působnosti těchto komisí proti kterémukoli exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi, c) předseda krajského soudu proti exekutorovi, který má sídlo v obvodu tohoto soudu, kandidátovi nebo koncipientovi tohoto exekutora či zástupci exekutora, d) předseda okresního soudu proti exekutorovi, který má sídlo v obvodu tohoto soudu, kandidátovi nebo koncipientovi tohoto exekutora, e) předseda okresního soudu proti exekutorovi, který byl tímto soudem pověřen provedením exekuce, proti kandidátovi nebo koncipientovi tohoto exekutora nebo zástupci exekutora. O provinění soudního exekutora, koncipienta či exekutorského kandidáta rozhoduje v kárném řízení kárný senát. Pokud kárný senát dojde k závěru, že exekutor se provinil, uloží mu kárné opatření: a) napomenutí, b) písemné napomenutí, c) pokutu až do výše stonásobku základu podle odstavce 6, d) odvolání z exekutorského úřadu.

Soudní exekutor je podle ust. § 127 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb. (dále jen „trestní zákon“) úřední osobou, která při výkonu své pravomoci požívá ochrany (§ 325 trestního zákona). Na druhé straně je soudní exekutor trestně odpovědný pokud svým jednáním naplní skutkovou podstatu trestného činu v souvislosti s jeho pravomocí (§ 329 trestního zákona).

V. Historický exkurs

V naší novodobé, právní historii bylo exekuční řízení upraveno zákonem č. 79/1896 ř.z. ze dne 27. května 1886, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád). V prvním oddíle upravoval jaká rozhodnutí jsou exekučním titulem. Exekuci povolovali soudy civilní, na návrh oprávněného bez předcházejícího ústního jednání a bez slyšení odpůrce. Příslušným soudem byl: 1) v případě, kdy exekučním titulem byl konečný rozsudek a jiný rozsudek, usnesení a výměr civilních soudů, pokud proti nim byl vyloučen opravný prostředek; platební rozkazy vydané v řízení rozkazním a směnečném podle zákona z roku 1872, č. 112, nebyly-li proti němu včas podány námitky; podmíněné platební rozkazy, vydané v řízení upomínacím podle zákona z roku 1873, č. 1873, které již nejsou podrobeny odporu; smíry o soukromoprávních nárocích učiněny před soudy civilními nebo trestními; usnesení a rozhodnutí soudů civilních nebo trestních, ukládající stranám nebo jejich zástupcům peněžité tresty nebo pokuty, v těchto případech pak povoloval exekuci soud, u něhož byl spor zahájen v první instanci, 2) dále pak kdy exekučním titulem byla soudní výpověď smlouvy nájemní nebo pachtovních o pozemcích, budovách nebo jiných nemovitých věcech nebo zákonem za nemovité prohlášených, o lodních mlýnech, o staveních, která jsou zřízena na lodích a soudní příkazy, aby předmět pachtovaný nebo najatý byl odevzdán nebo převzat, byl příslušný k povolení exekuce soud v první instanci, u kterého výpověď byla podána nebo návrh, aby byl vydán rozkaz věc odevzdat nebo převzít najatý nebo pachtovaný předmět, 3) bylo-li exekučním titulem nařízení civilních soudů, vydaných v nesporných věcech, pokud mohla být vykonána a dále smírů v nesporných občanských věcech a usnesení o trestech v těchto věcech učiněných, byl příslušným soudem, soud u něhož byla věc v první instanci zahájena, 4) v případech, exekučních titulů narovnání učinění v konkursním řízení, soudem potvrzených a úředních výpisů z likvidačního zápisu sepsaného v konkursním řízení, exekuci povoloval soud konkursní, 5) byly-li exekučním titulem mimosoudní výpovědi smlouvy nájemní a pachtovní o předmětech v bodě 2 popsaných v podobě

notářského listinného osvědčení, úředního zápisu nebo jiné průvodní listiny a nebyly-li včas podány proti výpovědi námitky, koná povolení exekuce okresní soud v jehož obvodu je najatý nebo pachtovaný předmět, 6) v ostatních případech je příslušný soud exekuční (okresní soud). Byl-li exekuční titul popsáný v bodech 1, 3 a 4 opatřen doložkou vykonatelnosti, mohl být požádán o povolení exekuce také soud exekuční.

Exekuce se vykonávala z úřední moci a to, buď přímo civilními soudy anebo výkonnými orgány z příkazu soudu. Jako výkonný orgán byli označeni výkonní úředníci ustanovení u jednotlivých soudů, úředníci soudní kanceláře a zřízení. U soudů, kde nebyli zřízeni zvláštní výkonní úředníci, mohli být nesnadné a důležité úkony svěřeny i soudním notářům. Účast ve výkonu exekuce příslušela soudu exekučnímu. Exekuční soud také projednával a rozhodoval spory v exekučním řízení vzniklé. Proti nároku, pro který byla exekuce povolena, mohly být dlužníkem podány **námítky**, spočívající na skutečnostech pro které mohl být nárok zrušen nebo zastaven a které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu. Bylo-li vyhověno námítkám exekuce byla zrušena. Pokud však bylo exekučním titulem soudní rozhodnutí, byla rozhodná doba, do které mohl dlužník tyto skutečnosti užít v předcházejícím soudním řízení. Dále mohl dlužník podat námítky proti povolení exekuce a to, když 1) popíral, že nastaly skutečnosti rozhodné pro dospělost nebo vykonatelnost nároku nebo, že nastala předpokládaná právní posoupnost nebo 2) popíral, že ke společnosti, proti které bylo exekučního titulu dobyto, náležel jako osobně ručící společník, nebo činili námítky, které mu příslušejí proti vymáhajícímu věřiteli z jeho osoby a dále 3) pokud tvrdil, že vymáhající věřitel se zřekl toho, aby byla zahájena exekuce nebo ve lhůtě zatím ještě neprošlé, za podmínky, že tyto námítky nemohou být uplatněny rekusem proti povolení exekuce. Pokud bylo vyhověno žalobě, byla exekuce zrušena. Třetí osoby mohly podat **odpor proti exekuci**, pokud předměty dotčené exekucí, jeho části nebo jednotlivé předměty nemovitosti, byly nepřípustné k výkonu exekuce. Tato žaloba může směřovat proti věřiteli i dlužníku. Bylo-li žalobě vyhověno, exekuce byla zastavena. Mimo tyto uvedené případy byla **exekuce zrušena** pokud: 1) exekuční titul, který byl podkladem pro exekuci, byl pravomocným rozsudkem uznán za neplatný, zrušen nebo jinak prohlášen za

neúčinný, 2) exekuce se vedla na věci, práva nebo pohledávky, které podle platných předpisů byly z exekuce vyňaty, 3) exekuce, podle rozsudků a smírů, které byly učiněny bez spolupůsobení zákonného zástupce, se vede na majetek nezletilého s kterým nemůže volně nakládat, 4) exekuce proti obci proti veřejnému a obecně užitečnému ústavu byla uznána za nepřipustnou, 6) pokud věřitel vzal zpět exekuční žádost, zřekl se úplně nebo upustil od pokračování v exekučním řízení, 7) dlužník v případě kdy mu přísluší volba mezi několika plněními, po povolení exekuce podle svého výběru vykonal některé jiné plnění nežli to, ke kterému směřuje exekuce, 8) nelze-li očekávat, že pokračování v exekuci nebo její provedení poskytne výtěžek, který by přesahoval náklady na exekuci. V případech pod bodem 1, 6 a 7 mohla být exekuce zrušena na návrh, v ostatních případech také z úřední moci, ale pokud se jednalo o zrušení exekuce podle bodu 2 a 3, musely být nejdříve vyslechnuty strany. Na návrh mohla být **exekuce odložena** jestli-že: 1) byla vznesena žaloba na prohlášení exekučního titulu za neplatný nebo za neúčinný, nebo byl zrušen, 2) pokud je u exekučního titulu navržena obnova řízení nebo obnova předešlého stavu nebo je navržena žalobou zrušení rozhodčího výroku, 3) pokud se navrhuje zrušení exekuce podle bodu 2 až 4, 6 a 8, 4) pokud se exekuce koná pro nárok, který je závislý na vzájemném plnění vymáhajícího věřitele a ten jej nevykonal nebo není ochoten je provést nebo zajistit, 5) je-li vznesena některá z žalob podle § 35, 36, 37, 39 bod 5, 6) je-li povoleno svolání pozůstalostních věřitelů 7) je-li podán rekurs proti usnesení, kterým byla exekuce povolena, 8) vedla-li se stížnost na postup při exekučním výkonu a nemohou být ihned slyšeny strany nebo jiní účastníci. Exekuce mohla být **omezena**, nastali-li zrušovací důvody podle ustanovení § 35 až 37, 39 a 40 u jednotlivých předmětů, které byly vzaty do exekuce nebo při části vykonatelného nároku. Dále pak i v případech byla-li exekuce vykonána ve větším rozsahu než-li je třeba k úplnému uspokojení věřitele. Proti usnesením vydaným soudem v exekučním řízení byl přípustný **opravný prostředek rekursu**. Rekursní lhůta byla osm dnů. Rekurs měl za následek zastavení výkonu usnesení, proti němuž směřoval pouze v případech stanovených zákonem. Ten, kdo měl za to, že byl postižen postupem při výkonu exekuce, zejména tím, jak výkonný orgán jednal při úředním úkonu, buď

odepřením, nebo průtahem exekučního úkonu, mohl ten, kdo podat *stížnost na to, jak byla exekuce vedena* u soudního úředníka, který má dozor nad soudní kanceláří, exekučního komisaře nebo přednostu exekučního soudu a žádat, tak o nápravu.

Tento zákon byl účinný až do 1.1.1951, kdy byl nahrazen zákonem č. 142/1950 Sb. , o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád), který v části třetí upravoval exekuční řízení. Tento kodex v sobě spojil všechny druhy civilních procesů a vytvořil tzv. jednotné řízení. Třetí část věnovaná exekucím upravovala i tzv. exekuční likvidace, která měla nahradit konkurs. Další změna přichází v roce 1964, kdy vstoupil 1. dubna 1964 v účinnost nový občanský soudní řád zákon č. 99/1963 Sb., který však již nepoužívá pojem exekuce, ale nahrazuje jej výrazem výkon rozhodnutí. Podle důvodové zprávy k návrhu tohoto zákona se pojem exekuce užívá v buržoazních procesních předpisech a u pracujících je příliš spjat s představou tvrdého postupu buržoazního státního aparátu proti dlužníkům, pojem výkon rozhodnutí, pak plně vystihuje smysl části páté zákona. Podrobně upravuje výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a od některých prostředků naopak pouští, má tak reagovat na změny a zaměřovat se na vztahy ve společnosti typické.

V roce 2001 vstoupil v účinnost zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti. Tímto zákonem byla delegována část pravomoci soudu na nezávislé soudní exekutory, při zachování pravomoci soudu, popř. jiných orgánů i pro oblast exekučního řízení vedle platné úpravy v občanském soudním řádu popř. zvláštních předpisech. Dosavadní druhy exekuce vykonávané soudy nebo jinými státními orgány zůstaly zachovány. Důvodem pro tuto změnu bylo, že dosavadní právní úprava byla zastaralá, výkon rozhodnutí zdlouhavý a neefektivní a dále přislíb, že přenosem části pravomocí na soudního exekutora, dojde k odlivu agendy vykonávané soudy na soudní exekutory a soudy tak mohou své kapacity využít při nalézací řízení. Materiální zainteresovaností exekutorů na výsledcích exekuce má dle důvodové zprávy, dojít ke zvýšení efektivity vymáhání pohledávek. V listopadu 2009 došlo zákonem č. 286/2009 Sb. k výrazné novele exekučního řádu. Návrh na nařízení exekuce se již napříště podává u soudního exekutora, který jej pak spolu s žádostí o pověření k provedení exekuce zašle soudu. Dále pak byla na

exekutory přenesena pravomoc zastavit exekuci, pokud s návrhem na zastavení bude druhý účastník souhlasit. Celkově tato novela měla přinést opět zjednodušení a obřemenění soudů od administrativní agendy. Novelou zák. č. 396/2012 Sb., která nabyde účinnosti dne 1.1.2013, bude odstraněna tzv. dvojkolejnost výkonu rozhodnutí. Výkon rozhodnutí prováděný soudy by se měl omezovat pouze na určité věci popř. určité exekuční tituly a výkon rozhodnutí se tak bude namísto toho vykonávat soudními exekutory.

VI. Právní úprava exekučního řízení

Exekuční řízení upravuje zákon 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád. Souvisejícími předpisy k exekučnímu řádu jsou:

- vyhláška č. 418/2001 Sb. o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, nestanoví-li tato vyhláška jinak, použijí se na postup exekutora při provádění jednotlivých způsobů exekuce, přiměřeně ustanovení části deváté, oddílu druhého až pátého, vyhlášky č. 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy,
- dále vyhláška č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradách správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škodu způsobené exekutorem,
- vyhláška č. 331/2001 Sb. o centrální evidenci exekucí,
- zákon č. 119/2001 Sb. pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí.

Exekuční řád je ve vztahu k občanskému soudnímu řádu zákonem speciálním, což je zakotveno v ustanovení § 52 odst. 1 ex.ř. K tomuto problému zaujalo stanovisko kolegium Nejvyššího soudu ČR sp.zn. Cpjn 200/2005 „*Občanský soudní řád má vůči exekučnímu řádu povahu předpisu subsidiárního. Z poměru předpisu obecného (základního) a subsidiárního plyne, že subsidiární se použije tehdy a jen tehdy, jestliže předpis obecný sám konkrétní úpravu nemá, resp. když určitou situaci, vlastní upravovaným vztahům, sám nereguluje. Má-li však být současně - v obecné rovině - aplikován občanský soudní řád, musí být výklad exekučního řádu podáván tak, aby s občanským soudním řádem byl navzájem slučitelný. Není účelné, aby jedna a táž právní otázka byla vykládána v řízení o výkon rozhodnutí jinak než v řízení exekučním. Tam, kde exekuční řád (výslovně) na konkrétní otázku neodpovídá, je tím přílehlavě dát přednost úpravě zakotvené v občanském soudním řádu před názorem, že i bez toho je daná úprava exekučního řádu úplná (a použitelnost občanského*

soudního řádu vyloučena). Jednota obou procesů je normativně podtržena ustanovením § 2 písm. a) zákona č. 119/2001 Sb., jež pod pojem exekuce podřazuje „výkon rozhodnutí nařizovaný soudem a prováděný soudem nebo soudním exekutorem podle zvláštních právních předpisů. To neznámá, že lze přehlížet zvláštnosti úpravy exekučního řízení, jež jsou odůvodněny jeho podstatou a účelem,,.

VII. Principy exekučního řízení

Zásada dispoziční

Exekuční řízení je ovládáno dispoziční zásadou. To znamená, že řízení lze zahájit pouze na návrh oprávněného nebo toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo. Projevem této zásady je i to, že na návrh oprávněného bude exekuce zastavena. Zastavení exekuce na návrh toho, kdo navrhl její nařízení, je jedním ze samostatných důvodů pro zastavení exekuce v občanském soudním řádu (viz. § 268 odst. 1 písm. c). Řízení tedy nemůže probíhat proti vůli oprávněného.

Zásada legálního pořádku

Exekuční řízení, je ovládáno, na rozdíl od nalézacího řízení, kde převládá zásada arbitrárního pořádku, zásadou legálního pořádku. V exekučním řízení je postup soudu a soudního exekutora do značné míry předepsán a stanoveno v jakém pořadí se některé úkony provádí. Zásada arbitrárního pořádku se uplatní pouze v řízení o zastavení exekuce, pokud je mezi účastníky o něčem sporu.

Princip volného výběru exekutora

Oprávněný si sám zvolí soudního exekutora, který exekuci provede. Je plně v dispozici oprávněného, kterého soudního exekutora v návrhu na nařízení exekuce označí a soud je povinen se tímto návrhem řídit a pověřit k provedení exekuce tohoto exekutora.

Zásada rychlosti a hospodárnosti

Tato zásada vyjadřuje požadavek na to, aby byla exekuce provedena v co

nejkratší době a aby náklady řízení byly co nejnižší. Exekuční řád stanoví např. Lhůtu pro nařízení exekuce, která je 15 dnů od doručení žádosti soudního exekutora k pověření exekuce. Obecně je pak stanovena v exekučním řádu, kde stanoví, že soudní exekutor postupuje při provádění exekuce rychle a účelně (§ 46 odst. 1 ex.ř.).

Zásada ochrany povinného

Exekuce má být provedena způsobem, který je k povinnému co nejmírnější, ale současně tím nebylo dotčeno právo oprávněného na uspokojení jeho nároku ve stanoveném rozsahu a v přiměřené době. Znamená to, že mají být použito pouze takové donucení, které bude směřovat k uspokojení oprávněného jen v takovém rozsahu, jak to stanoví soudní rozhodnutí nebo jiný exekuční titul, a současně zachování minimálního životního standardu, který je stanoven právními předpisy. V souladu s tímto principem vyplývá, že exekuce smí být provedena jen takovým způsobem, který zřejmě postačuje k uspokojení oprávněného, dále že z více možných způsobů bude exekuce prováděna jen takovým, který bude oprávněný uspokojen, a že způsob exekuce nesmí být zřejmě nevhodný. Současně však nesmí docházet k průtahům v uspokojování práv oprávněného nebo jeho zmaření.

Zásada neveřejnosti

Soud jedná a rozhoduje neveřejně, resp. písemně, soud rozhoduje o nařízení exekuce bez jednání, bez slyšení povinného. Toto je nutné z toho důvodu, aby povinný nebyl dopředu informován o tom, že může být nařízena exekuce, aby nedošlo ke zmaření účelu exekuce. Soud nařizuje jednání a věc projedná v exekučním řízení veřejně pouze v některých případech např. pokud dojde ke sporu v řízení o návrhu na zastavení exekuce.

Princip presumovaného procesního pořádku.

Tento princip se uplatňuje u nákladů exekuce. Vyjadřuje nárok oprávněného na náhradu nákladů řízení účelně vynaložených k vymáhání nároku. Tyto náklady platí oprávněnému povinný. Dále je v modifikované podobě uplatněn v souvislosti s nárokem exekutora požadovat náhradu nákladů exekuce. V tomto případě však povinnost platit náklady exekuce je vztažena na případy, kdy je soudní exekutor vymůže nebo je povinný uhradí dobrovolně, v případě zastavení exekuce hradí náklady exekuce ten, kdo zastavení exekuce zavinil, uplatní se zde tedy princip zavinění.

Zásada priority, proporcionality a přednosti

Vyjadřují způsob, jak jsou uspokojovány pohledávky, je-li více oprávněných. Exekuční řád kombinuje tyto zásady, tak že některé pohledávky jsou uspokojovány přednostně, jiné prioritně nebo proporcionalně.

Řízení o návrhu na zastavení exekuce a odkladu exekuce má své zvláštní zásady

Uplatňuje se zde princip dispoziční, ale zákon stanoví, že je jak řízení o odkladu exekuce, tak řízení o zastavení exekuce možno zahájit i bez návrhu.

Zásada projednací se uplatní zejména z hlediska zjišťování rozhodných skutečností v případě, kdy může být řízení o zastavení nebo odkladu exekuce zahájeno i bez návrhu.

Zásada vyhledávací souvisí se zásadou projednací v tom smyslu, že soud vyhledává důkazy v případě, kdy může být řízení o zastavení, nebo odkladu exekuce zahájeno i bez návrhu.

Zásady veřejnosti, ústnosti a přímosti, se uplatní, pokud soud provádí dokazování.

VIII. Jednotlivé druhy rozhodnutí

1. Rozhodnutí o nařízení exekuce

První rozhodnutí, které soud v exekučním řízení vydává, je rozhodnutí o nařízení exekuce a pověření soudního exekutora, pokud jsou splněny všechny podmínky pro jeho vydání. Rozhodnutí se vydává zásadně na návrh oprávněného nebo toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo podle § 36 odst. 3 a 5 ex.ř. (dále jen „oprávněný“). Návrh oprávněný podává u soudního exekutora (§ 35 odst. 1 a 2 ex.ř.), na rozdíl od předchozího stavu před účinností novely zák. 286/2009 Sb., kdy oprávněný podával návrh přímo soudu (§ 35 odst. 2 ex.ř. v tehdy platném znění).

Soudní exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, požádá exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření k provedení exekuce (dále jen „pověření“). Neobsahuje-li návrh oprávněného všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý, běží tato lhůta až ode dne doručení opraveného nebo doplněného návrhu, popřípadě exekučního titulu exekutorovi (§ 44 odst. 1. ex.ř.). Pokud neobsahuje návrh na nařízení exekuce všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý, soudní exekutor má vyzvat oprávněného, nejpozději do 15 dnů, aby návrh opravil nebo doplnil, určí mu lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (§ 39 odst. 1 ex.ř.).

Soud pak usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce, jinak návrh zamítne (44 odst. 3 ex.ř.). Pokud se nepodaří vady návrhu odstranit nebo návrh doplnit v určené lhůtě a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat nebo není-li přiložen exekuční titul, soud sám nebo na návrh exekutora exekuční řízení zastaví (§ 39 odst. 2 ex.ř.).

Některé úkony v exekučním řízení může místo předsedy senátu vyřizovat jiný pracovník soudu. Jedná se o vyššího soudního úředníka a asistenta soudce, přičemž tyto úkony mají stejné účinky jako úkony soudce. Soudní tajemníci a justiční čekatelé v exekučním řízení žádné úkony vykonávat nemohou. Podle ust. § 27 zák. č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, soudní tajemníci mohou do 31.12.2013 provádět úkony soudu, které podle zákona mohou provádět vyšší soudní úředníci a to v rozsahu a za podmínek stanovených vyhláškou č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy. Podle ustanovení § 6 odst. 2 vyhl.č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, předseda soudu může pověřit justiční čekatele a soudní tajemníky, aby ve věcech projednávaných v občanském soudním řízení samostatně vykonávali vyjmenované jednoduché úkony příslušející podle zákonů o soudním řízení předsedovi senátu (samosoudci). Mezi tyto vyjmenované úkony nepatří žádný úkon konající se v exekučním řízení. Tento výčet se týká stejně justičních čekatelů. Většina soudů svěřuje činnost spojenou s nařízením exekuce a samotné nařízení exekuce vyšším soudním úředníkům a soudci se pak mohou věnovat složitějším věcem. Přičemž vyšší soudní úředník má povinnost, pokud je věc složitá tuto předložit soudci k rozhodnutí. Činnost vyššího soudního úředníka upravuje zák. 121/2008 Sb. o vyšších soudních úřednících a vyšších soudních úřednících státního zastupitelství. Tento zákon se pak přiměřeně použije pro úkony prováděné asistentem soudce. Úkony soudu prvního stupně, které může vyšší soudní úředník vykonávat, jsou upraveny v § 10 tohoto zákona. Dle zák. 121/2008 Sb. je jeho pravomoc v exekučních věcech vymezena takto: může vykonávat úkony v řízení o nařízení exekuce k vymožení peněžitého plnění, není-li exekučním titulem exekutorský či notářský zápis, včetně rozhodování o návrhu na zastavení exekuce podaném oprávněným nebo exekutorem, pokud návrhu žádný z účastníků neodporoval. Vyšší soudní úředník tedy sám rozhoduje o návrhu na nařízení exekuce, ať je konečným rozhodnutím nařízení exekuce nebo jiný výsledek (jako vyslovení místní nepříslušnosti, zamítnutí návrhu nebo zastavení řízení).

Proti takto vydaným rozhodnutím vyššího soudního úředníka lze podat odvolání, a to za stejných podmínek jako proti rozhodnutí předsedy senátu. Podané odvolání se však nejprve předloží předsedovi senátu, který o něm rozhodne, má-li za to, že se mu má zcela vyhovět. Rozhodnutí předsedy senátu se považuje za rozhodnutí soudu prvního stupně a lze je napadnout odvoláním (§ 9 odst. 1 zák. 121/2008 Sb.). Pokud předseda senátu návrhu nevyhoví, postoupí spis k rozhodnutí soudu příslušnému o odvolání. V exekučním řízení jsou věcně příslušné okresní soudy (§ 45 odst. 1 ex.ř.), o odvolání tedy rozhodne krajský soud.

Exekuční soud nařídí exekuci, jsou-li pro to splněny podmínky. Ustanovení § 39 ex.řádu předvídá postup pro případy, kdy návrh na nařízení exekuce má určité vady - neobsahuje-li všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý. Soudní exekutor vyzve nejpozději do 15 dnů, oprávněného, aby návrh opravil nebo doplnil. K tomu mu určí lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést. Není-li v určené lhůtě návrh řádně opraven nebo doplněn a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat nebo není-li přiložen exekuční titul, soud sám nebo na návrh exekutora exekuční řízení zastaví. O těchto následcích musí být oprávněný poučen. Z uvedeného lze dovodit, že musí jít o vady návrhu odstranitelné. Pokud soudní exekutor k odstranění vad nevyzve, a exekučnímu soudu zašle návrh na nařízení exekuce, exekuční soud již k odstranění vad nevyzývá. Jde o změnu, kterou přinesla novela exekučního řádu zák. 286/2009 Sb. v listopadu 2009. V této změně se má odrážet efektivnější postup při nařizování exekuce jak uvádí důvodová zpráva k návrhu zák. 286/2009 Sb. Jak tedy má soud postupovat v případech, kdy obdrží od soudního exekutora návrh, který vykazuje vady a je zřejmé, že soudní exekutor nevyzval oprávněného k opravě či jeho doplnění? V ust. § 44 odst. 3 ex.ř. je předvídán další postup – zamítnutí návrhu na nařízení exekuce soudem, jestliže nejsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce. V praxi by striktní dodržování tohoto postupu způsobovalo nemalé komplikace. Obzvláště krátce poté, kdy novela exekučního řádu vstoupila v účinnost a soudní exekutoři resp. jeho zaměstnanci se seznamovali s tím, jaké náležitosti má řádný návrh na nařízení exekuce obsahovat, a vady návrhů nebyly zcela odstraňovány.

Dodržení těchto ustanovení znamená, že exekuční soud po obdržení vadného návrhu vydá usnesení podle ust. § 44 odst. 3 ex.ř., kterým návrh zamítne. Soudní exekutor resp. oprávněný pak podá nový, řádný návrh, podle kterého soud exekuci nařídí. V tomto způsobu nevidím žádný efektivní postup, ba naopak. Prakticky je lepší postup soudu, který vyzve soudního exekutora k tomu, aby vyzval oprávněného k odstranění vad návrhu a podle toho pak rozhodl. Tento postup je i výhodnější z edukativního hlediska vůči zaměstnancům soudního exekutora. Jiným možným postup je ten, kdy soud vyzve k odstranění vad návrhu přímo oprávněného, s tímto však zákon nepočítá. Také tato změna měla vést k tomu, že soudy měly být odbřemeněny od exekuční agendy. K urychlení postupu mělo vést i to, že soudní exekutoři by zasílali žádosti o pověření k provedení exekuce s návrhy na nařízení exekuce v elektronické podobě a mělo dojít k propojení těchto žádostí s usneseními o nařízení exekuce, kde by byly podstatné náležitosti přenášeny do usnesení o nařízení exekuce a zkrátil by se tak čas při vyhotovování usnesení (podobně jak je tomu u vydávání elektronických platebních rozkazů), do dnešního dne se tak nestalo. Když porovnáme činnosti, které soud vykonával při nařízením exekuce před novelou zákona, tedy zda návrh obsahuje stanovené náležitosti, jsou-li splněny podmínky pro nařízení a samotné nařízení exekuce a činnost v současné době, dojdeme k závěru, že tato činnost je stejná. O urychlení postupu při rozhodování o nařízení exekuce nelze mluvit a snaha zákonodárců o odliv exekuční agendy prostřednictvím této změny se taktéž nezdařila.

Výrazné změny v zahájení exekuce přinese novela zák. č. 396/2012 Sb., která nabyde účinnosti dne 1.1.2013. Předpokládá úplné zrušení rozhodování o nařízením exekucí soudem. Exekuční řízení se bude zahajovat na návrh oprávněného podaný exekutorovi. Exekutor nebo soud zapíše do rejstříku zahájených exekucí podstatné údaje o exekuci (viz. § 35b ex.ř. ve znění zák.č. 396/2012 Sb.). Rejstřík zahájených exekucí bude elektronický seznam, provozovaný Ministerstvem spravedlnosti. Má se jednat o neveřejný seznam, dálkový přístup bude umožněn pouze soudům, exekutorům a exekutorské komoře. Další změnou oproti předchozí úpravě jsou ustanovení o spojení řízení. Pokud je podán návrh oprávněným proti témuž

povinnému u stejného exekutora dříve, než zanikne jeho oprávnění k provedení předchozí exekuce, spojuje se ke společnému řízení, a to ode dne podání návrhu. Jsou-li vedena exekuční řízení proti témuž povinnému u více exekutorů, zahájí-li oprávněný u téhož exekutora exekuční řízení proti témuž povinnému, exekuční soud na návrh povinného tato řízení spojí ke společnému řízení, ovšem za splnění podmínek § 37 odst. 4 ex.ř. ve znění zák.č. 396/2012 Sb. Soud pak rozhodne, který soudní exekutor exekuci povede a současně určí náhradu účelně vynaložených nákladů soudního exekutora, který exekuci nepovede. Tuto úpravu o spojování řízení lze považovat za pozitivní, neboť by měla vést ke snižování nákladů za exekuci, a být tak pro povinného příznivější.

Poté co exekuční návrh dojde soudnímu exekutorovi, exekutor požádá, ve lhůtě 15 dnů, exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Pokud návrh oprávněného obsahuje vady, vyzve soudní exekutor oprávněného k jejich odstranění, s tím, jak má vady opravit nebo návrh doplnit. Pokud přes to nejsou vady odstraněny a v řízení nelze pokračovat, soudní exekutor návrh odmítne. Pokud nejsou splněny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce a návrh nebude odmítnut postupem shora, soudní exekutor návrh oprávněného zamítne. Soud vydá pověření do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady. Pokud předpoklady splněny nejsou, soud dá exekutorovi závazný pokyn k tomu, aby návrh oprávněného odmítl nebo zamítl. Pověření má obsahovat: označení exekučního soudu, soudního exekutora, exekučního titulu a orgánu, který ho vydal nebo osoby, která jej vyhotovila, označení oprávněného a povinného, datum a podpis. Toto pověření není rozhodnutím a nedoručuje se účastníkům. Po obdržení pověření může soudní exekutor začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného. Nejpozději do 15 dnů od doručení pověření zašle exekutor oprávněnému vyrozumění o zahájení exekuce, povinnému nejpozději s exekučním příkazem. Vyrozumění není rozhodnutím. Vyrozumění musí obsahovat údaje o vedené exekuci (viz. § 44 odst 3 ex.ř. ve znění zák. č. 396/2012 Sb.). Úplně zde tedy odpadlo rozhodnutí o nařízení exekuce a exekuce je tedy započata bez jakéhokoliv rozhodnutí. Je zde tedy odejmuta možnost obrany povinného proti započaté exekuci. Povinný již nemá možnost opravného

prostředku odvolání, neboť zde již nebude rozhodnutí, proti kterému by mohlo směřovat. Důvodová zpráva uvádí, že zde je pouze 1% případů odvolání z počtu nařízených exekucí. Důvodová zpráva k návrhu novely uvádí, že vypuštění rozhodování soudu o nařízení exekuce by mělo přispět ke zrychlení exekučního řízení a odliv agendy, která je svojí povahou spíše formální a z hlediska ochrany oprávněného neefektivní. Tento postup však nelze shledat jako efektivním při zahájení exekucí. Soud totiž musí zkoumat, zda jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady. Pod tím je nutno rozumět, zkoumat zda jsou splněny podmínky řízení a náležitosti návrhu a to tak jak je nyní v řízení o návrhu na nařízení exekuce. Těžko lze připustit, že by je soud zkoumal, v užším rozsahu. Jinak by bylo nutné klást si otázku, proč vůbec by soud nějaký přezkum dělal a pak by tato činnost byla skutečně jen formálním úkonem. Poté co toto soud učiní, vydá pověření soudnímu exekutorovi. Rozdíl, který zde bude, leží pouze v tom, že před tím soud vydával po skončení tohoto svého zkoumání rozhodnutí, nyní bude vydávat, cosi co není rozhodnutím. Nebo-li ta konkrétní činnost soudu na počátku exekučního řízení bude stejná, bez ohledu na to, zda jejím ukončením bude vydání rozhodnutí či jiné listiny. Tato změna bez ohledu na efektivnost bude mít hlavně dopad na práva povinného, který bude zkrácen na svých právech v obraně proti vedené exekuci. Povinný má nově možnost podat pouze návrh na zastavení exekuce, možnost odvolání je již vyloučena, neboť usnesení o nařízení exekuce nebude vydáváno a vyrozumění soudního exekutora o zahájení exekuce není rozhodnutím. Dle mého názoru by se měl institut zastavení exekuce úměrně tomu posílit. Jakož i dozor nad výkonem činnosti soudního exekutora. Návrh na zastavení exekuce by se neměl podávat u soudního exekutora, ale u soudu. A o návrhu na zastavení exekuce by nerozhodoval soudní exekutor, ale pouze soud.

2.1. Podmínky pro nařízení exekuce

Exekuční soud zkoumá, jak již bylo řečeno, zda jsou splněny zákonné předpoklady pro nařízení exekuce. Pokud nejsou splněny podmínky pro nařízení,

soud návrh na nařízení exekuce podle ust. § 44 odst. 3 ex.ř. zamítne. Soud současně rozhodne i o nákladech účastníků a soudního exekutora.

Podmínky pro nařízení exekuce jsou:

- a) návrh na nařízení exekuce (§ 37 ex.ř.)
- b) pravomoc soudu
- c) příslušnost soudu (§ 45 ex.ř.)
- d) překážka věci zahájené (litispendence) a překážka věci rozhodnuté (res iudicata)
- e) exekuční titul
- f) uplynutí prekluzivní lhůty
- g) účastníci řízení
- h) procesní způsobilost
- i) průkaz plné moci

ad a) Návrh na nařízení exekuce (37 ex.ř.)

Náležitosti, které má návrh obsahovat stanoví § 38 ex.ř. :

- musí být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce, s uvedením jeho sídla,
- musí být dále patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje,
- musí být podepsán a datován,
- obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo,
- přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, a údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, popřípadě označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává.

K návrhu na nařízení exekuce je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti, ledaže

exekuční titul vydal exekuční soud. Zde si exekuční soud ověří doložku právní moci resp. vykonatelnosti ze své činnosti.

Oprávněný může označit kteréhokoliv soudního exekutora, který poté má být exekucí pověřen. Není tedy nijak upravena místní příslušnost pro soudní exekutory tzv. teritorialita. Otázka místní příslušnosti exekutorů již byla několikrát diskutována. Proto, aby exekuci vykonával soudní exekutor, který má sídlo v místě, kde má povinný své bydliště je několik důvodů. V současné době již není neobvyklé, kdy na jednoho povinného je vedeno více exekucí. Pokud exekuce jednoho povinného vykonává více exekutorů, musí každý provádět úkony ke zjištění majetku povinného zvlášť a pak i provedení exekuce. Kdyby exekuce jednoho povinného vykonával jeden exekutor, mohlo by to vést k efektivnějšímu výkonu, což se odrazí i ve výši nákladů exekuce. Tento jeden exekutor, který již jednou šetření o majetku povinného provedl, má již podruhé povědomí o majetku povinného a nemusí je tak v případě další exekuce vykonávat znovu, event. si může vyžádat aktuální zprávy o jeho majetku v případě delší časové prodlevy mezi exekucemi. Takový exekutor by mohl i spojit exekuce, které by byly u něho vedeny. V případech, kdy je vedeno více exekucí na jednoho povinného u různých exekutorů, taková možnost není. Soudní exekutor je povinen v určitých případech vyvěšovat dokumenty na své úřední desce. U exekutora, který vykonává exekuci v místě bydliště povinného, je informace pro povinného přístupnější, než informace na úřední desce tohoto exekutora, který má sídlo hodně vzdáleno.

ad b) Pravomoc soudu

Soudní pravomoc pro výkon rozhodnutí je vymezena povahou rozhodnutí, o jejichž výkon má jít a jsou podrobněji určena v ustanovení § 274 o.s.ř.³ Podle tohoto pak je pravomoc soudu určena při exekuci exekučním řádem, který stanoví v § 40 jaká rozhodnutí jsou exekučním titulem. Jiný názor v otázce pravomoci soudu zastává

---

³ *Tripes A., Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006, str. 11*

Kurka, Drápal, který uvádí, že otázka pravomoci soudu se nemůže relevantně klást ve vztahu, co má být podkladem, ani ve vztahu soudu a jiných orgánů státu (orgánů moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy), klade se však v rovině vztahu českých soudů a soudů (jiných exekučních orgánů) států cizích⁴.

ad c) Příslušnost soudu (45 ex.ř.)

Věcně příslušným exekučním soudem je okresní soud (§ 45 odst. 1 ex.ř.). Místně příslušným exekučním soudem je soud, v jehož obvodu má bydliště povinný, je-li fyzickou osobou a nemá-li bydliště, soud, v jehož obvodu se zdržuje. *Bydlištěm se rozumí místo pobytu fyzické osoby, ve kterém se zdržuje s úmyslem zdržovat se tam trvale. Obsah pojmu bydliště tak jak ho užívá občanský soudní řád, není totožný s obsahem pojmu „trvalý pobyt“, kterého užívají předpisy správního práva upravující evidenci obyvatel. Bydlištěm fyzické osoby je zejména místo, kde má fyzická osoba svůj byt, rodinu popř. kde pracuje, jestliže tam také bydlí. Okolnosti dočasného charakteru (např. pobyt v nemocnici, výkon trestu odnětí svobody, studium apod.) nemají vliv na bydliště fyzické osoby, nejsou-li současně doprovázeny takovými okolnostmi, z nichž lze s jistotou usuzovat, se v místě původně dočasného pobytu začala zdržovat s úmyslem tam trvale bydlet⁵.* Pokud je povinný právnickou osobou, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má povinný sídlo. Nemá-li povinný bydliště nebo se nezdržuje v České republice nebo pokud nemá sídlo pokud jde o právnickou osobu v České republice, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek, má-li majetek v obvodu více soudů, je příslušným soud, kterému bylo jako prvním doručena žádost exekutora o udělení pověření (§ 45 odst. 2 ex.ř.). Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích ve své příloze č. 3 územně vymezuje obvody okresních soudů.

Je-li podán návrh u soudu, který není místně příslušný, vysloví tento soud

---

⁴ Kurka V., Drápal L., *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*, 1. vydání, Praha: Linde Praha a.s., 2004, str.214

⁵ Bureš J.; Drápal L., Krčmář Z. a kol., *Občanský soudní řád I, II Komentář*. 7. vyd. Praha : C.H. Beck, 2006, str. 378-379

usnesením svoji místní nepříslušnost a současně postoupí věc soudu, který je místně příslušný (105 odst. 2 o.s.ř.). Soud z úřední povinnosti zkoumá, zda povinný má skutečně bydliště v jeho odvodu a nevychází pouze z údajů oprávněného v návrhu či soudního exekutora v žádosti o pověření k provedení exekuce. K tomu si soud může vyžádat zprávy od jiných státních orgánů či jiných osob (zejména jde o zprávy Policie ČR, zprávy České pošty atd.). Soud může vyslovit svoji nepříslušnost a postoupit věc jinému soudu až na základě toho, že tato skutečnost, že povinný má bydliště v obvodu jiného soudu resp. měl v době zahájení řízení, bude prokázána. Stává se, že soudní exekutor pošle omylem svoji žádost o pověření spolu s návrhem oprávněného jinému soudu. To zjistí podatelna soudu z jeho žádosti, že je zde označen jiný soud, ke kterému měla žádost směřovat. Zde soud místní nepříslušnost nevyslovuje a žádost exekutora s návrhem je obratem zaslána podatelnou soudu, kterému měly být zaslány správně.

Novela exekučního řádu zák. č. 396/2012 Sb., účinná od 1.1.2013, přináší změnu v určení místní příslušnosti exekučního soudu, pokud je povinným fyzická osoba. Místně příslušným exekučním soudem je soud, v jehož obvodu má fyzická osoba místo svého trvalého pobytu, případně místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince.

ad d) překážka věci zahájené (litispendence) a překážka věci rozhodnuté (rei iudicatea)

Zahájení exekučního řízení brání tomu, aby pro tentýž nárok bylo zahájeno nebo probíhalo jiné exekuční řízení podle tohoto zákona (§ 35 odst. 3 ex.ř.). *O „tutéž věc“ jde tehdy, jestliže stejný způsob výkonu rozhodnutí a též předmět výkonu rozhodnutí je uplatňovaný mezi týmiž účastníky pro stejnou pohledávku prisouzenou stejným exekučním titulem (20 Cdo 1751/2002).* Jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednávána znovu (§ 159a odst. 5 o.s.ř.).

Podmínky exekučního řízení jsou dotčeny co do překážky řízení zahájeného

nebo pravomocně rozhodnutého ve smyslu § 83 odst. 1 a § 159a odst. 5 o.s.ř., nikoliv nařízením exekuce, nýbrž teprve vydáním exekučního příkazu (20 Cdo 2210/2007). Pokud byl pro týž pohledávku mezi týž účastníky na základě stejného exekučního titulu nařízen výkon rozhodnutí podle o.s.ř. a pak podán návrh na nařízení exekuce podle ex.ř., samotnému nařízení exekuce podle § 44 ex.ř. probíhající výkon rozhodnutí podle o.s.ř. překážku věci zahájené nevytváří, jelikož pro posouzení věci z hlediska § 83 o.s.ř. je určujícím teprve obsah exekučního příkazu; teprve jím totiž exekutor určí, jakým způsobem bude exekuce provedena, takže tehdy bude možno posoudit případnou totožnost způsobu postižení majetku povinného a totožnost předmětu, jehož se soudní výkon, resp. exekuce bude týkat (20 Cdo 1481/2003). Soud by pak měl informovat soudního exekutora o probíhajícím výkonu rozhodnutí a způsobu jakým je povinnost vymáhána. Pokud by došlo k vydání exekučního příkazu na ten způsob, kterým je již vymáhán výkonem rozhodnutí, mělo by za následek, že exekuce musí být zastavena podle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. Pokud se stane, že stejná povinnost je vymáhána jak soudním výkonem rozhodnutí, tak exekucí soudním exekutorem, vyžaduje to koordinaci obou orgánů, neboť každý z nich musí mít povědomí o tom, jakou část povinnosti ten druhý již vymohl. Jinak by se mohlo stát, že povinnost, kterou, má povinný vůči oprávněnému bude splněna dvakrát, tedy vymožená jak výkonem rozhodnutí soudem tak soudním exekutorem. Tato situace je příznivá pro oprávněného, ale nikoliv již pro povinného, protože povinnost vymáhána dvěma subjekty zvyšuje náklady za vymáhání na vrub povinného.

Pokud došlo k pravomocnému zastavení předchozí exekuce, je možno podat návrh nový, protože závaznost obsahu rozhodnutí v nařízení výkonu zastavením zanikla. Zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nezakládá bez dalšího překážku pravomocně rozhodnuté pro řízení o novém návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí podle stejného exekučního titulu (R 31/2002).

ad e) exekuční titul

Exekučním titulem pro nařízení exekuce je podle § 40 ex.ř.:

a) vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,

b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,

c) vykonatelný rozhodčí nález

Problematikou související s nařízením exekuce a rozhodčími nálezy jako exekučními tituly řešily krajské soudy (např. sp.zn. 19 Co 481/2010 Krajského soudu v Hradci Králové, 54 Co 946/2010 Krajského soudu v Brně). V těchto věcech, šlo o to, zda je možné v řízeních o návrhu na nařízení exekuce zkoumat zda, exekuční soud je oprávněn posuzovat platnost rozhodčí smlouvy jako takové nebo ujednání o způsobu určení rozhodce, pokud byl spor, jehož rozhodnutí má být exekučně vymáháno, rozhodnut rozhodcem určeným podle pravidel rozhodčí smlouvy uzavřené mezi účastníky podle § 7 zák. 216/1994 Sb. Soudy uzavřely, že v rámci řízení o návrhu na nařízení exekuce není možné toto zkoumat. Platí zásada formalizace předpokladů pro vyhovění návrhu na nařízení exekuce, která se zde projevuje tím, že exekuční soud pouze posuzuje to, zda se jedná o titul podle ust. § 40 ex.ř. a zda je formálně a materiálně vykonatelný. Exekuční soud není oprávněn hodnotit, zda je exekuční titul věcně správný. Má oprávnění posoudit, zda rozhodnutí vydal příslušný orgán, což pouze znamená, zda byl vydán orgánem k tomu zákonem zmocněným. Dále není možnost přezkumu dovodit ani z čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách ani z rozhodovací činnosti Evropského soudního dvora (zejména č. C-40/08). Exekuční řízení je specifickým procesním postupem, které slouží k vynucení v nalézacím řízení uložené povinnosti, který se odlišuje od předcházejícího řízení, tak od řízení o tzv. žalobě na zrušení rozhodčího nálezu, které však nelze považovat za řízení obdobné ve zmíněném rozhodnutí ESD. Tedy co se týká možnosti vznášet

námítky přiměřenosti rozhodčí doložky a její přezkoumání, není možné takové řízení považovat za stejné s řízením exekučním. Takové námítky může účastník vznášet přímo v řízení nalézacím a v řízení o žalobě na zrušení rozhodčího nálezu. V právním řádu je tato možnost zakotvena v ust. § 31 písm. b) nebo c) zák. 216/1994 Sb. Pokud by byl rozhodčí nález touto cestou zrušen, důsledkem by bylo zastavení exekuce podle ust. § 268 odst. 1 písm. b) o.s.ř.

Ústavní soud ve svém nálezu sp.zn. I. ÚS 871/2011 došel k závěru, že odvolací soud, který potvrdil usnesení o nařízení exekuce, které odůvodnil tím, že námítkou týkající se ustanovení opatrovníka pro doručení v rozhodčím řízení se v exekučním řízení již zabývat nemůže a dále, že nemůže zohlednit jiné vady řízení, je porušením práva na spravedlivý proces. Vytkl soudu, že již dříve judikoval svoji netoleranci k přehnaně formalistickému postupu a připomněl, že soudy jsou k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Nutno však říct, že se vůbec nevyjádřil k možnosti a postupu podání žaloby na neplatnost rozhodčího nálezu zák. č. 216/1994 Sb.

K této problematice vydal rozhodnutí i Nejvyšší soud ČR (např. 20 Cdo 2643/2011). Judikoval, že nařízený výkon rozhodnutí (exekuci) soud zastaví i bez návrhu, je-li tu taková relevantní okolnost, pro niž je provedení výkonu rozhodnutí nepřijatelné. Nařízenou exekuci lze zastavit tedy také tehdy, zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal (nebyla-li uzavřena rozhodčí smlouva). Není-li uzavřena rozhodčí smlouva, není vydaný rozhodčí nález způsobilým exekučním titulem bez zřetele k tomu, že povinný v rozhodčím řízení neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítal. Aplikace § 15 odst. 2 zák. 216/1994 Sb. v řízení o zastavení již nařízené exekuce již není namístě.

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu vyplývá, že soud se bude nedostatky exekučního titulu rozhodčího nálezu, zabývat až pokud později vyjdou najevo, v řízení o zastavení exekuce, nikoliv v rámci zkoumání podmínek řízení již v řízení o nařízení exekuce. Toto však již nelze dovodit z rozhodnutí Ústavního soudu.

d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti nebo exekutorský zápis

Notářský zápis je exekuční titul sepsaný podle ust. § 71b zák. 538/1992 Sb. notářského řádu, exekutorský zápis a jeho úprava obsažená v ust. § 78 písm. a) ex.ř. je úpravou podobnou a tak judikaturu a komentáře upravující náležitosti a i právní účinky lze použít i pro exekutorské zápisy. V ust. § 79 ex.ř. jsou obsaženy identifikační údaje, který musí exekutorský zápis mít. Další podle ust. § 78 odst. 2 ex.ř. musí obsahovat označení osoby povinné, označení osoby oprávněné, skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá, předmět plnění, dobu plnění, prohlášení povinné osoby o svolení k vykonatelnosti zápisu. Dohoda oprávněné a povinné osoby v exekutorském zápisu nemá hmotněprávní povahu. Exekutorský zápis, není rozhodnutím a nemá účinky, které zákon s rozhodnutím spojuje. Má jen formální charakter, neboť obsahuje takové náležitosti, aby byl jako titul vykonatelný (20 Cdo 1232/2004). Exekutorský zápis není sám o sobě zavazovacím důvodem a ani nezakládá domněnku o existenci dluhu v době jeho sepsání. Právním důvodem plnění se rozumí rozhodné skutečnosti, na nichž se plnění zakládá (20 Cdo 5068/2009).

e) vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír

Zde jde o obsáhlou řadu rozhodnutí. Nejčastěji to jsou např. rozhodnutí vydaná podle ust. § 77, 84 zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu podle ust. § 129 zák. 127/2005 Sb. o elektronických telekomunikacích, rozhodnutí podle zák. 500/2004 Sb. správní řád, platební výměry zdravotních pojišťoven podle ust. § 53 odst. 1 zák. č. 48/1997 Sb. atd.

f) vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení,

Pod tuto kategorii patří rozhodnutí podle ust. §§ 54, 104f, 104g zák. č.

582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

g) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon

Zde půjde např. o seznam zajištěných pohledávek, které dlužník nepopřel (§ 312 zák. č. 182/2006 Sb. insolvenční zákon)

Cizozemské exekuční tituly a tituly EU

Na základě § 40 odst. 1 písm. g) ex.ř. lze vykonat i exekuční tituly vydané mimo území České republiky. Soud pak postupuje podle dvoustranných či mnohostranných mezinárodních smluv, pokud upravují uznání a výkonu rozhodnutí. Pokud jde o exekuční tituly vydané v některém z členských států Evropské unie, postupuje se podle nařízení Rady ES. Není-li pak úprava obsažena v mezinárodní smlouvě ani nařízení Rady ES, postupuje se podle ustanovení § 63 a násl. zák. č. 97/1963 Sb. o mezinárodním právu soukromém a procesním. Je zde zakotveno uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí, soudních smírů a veřejných listin. Tyto tituly mají v České republice účinnost, jestliže nabyly podle potvrzení příslušného cizího orgánu právní moc a byla-li uznána českými orgány. Uznání cizího rozhodnutí v majetkových věcech se nevyslovuje zvláštním výrokem. Cizí rozhodnutí je uznáno tím, že český orgán k němu přihlédne, jako by šlo o rozhodnutí českého orgánu. Nelze uznat rozhodnutí v případech uvedených § 64 tohoto zákona.

Uznání, prohlášení vykonatelnosti a výkon některých exekučních titulů vydaných v členských státech EU je obsaženo v 1) nařízení Rady ES č. 44/2001 (Brusel I), vztahující se na oblast občanských a obchodních věcí, 2) nařízení č. 508/2004, o zavedení Evropského exekučního titulu pro nesporné pohledávky (nařízení EET), 3) ve výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a rodičovské zodpovědnosti se postupuje podle nařízení Rady ES č. 2201/2003 (Brusel II.bis), 4)

ve věcech vyživovacích povinností v nařízení Rady ES č.4/2009, s výjimkou uvedených v pododstavci druhém tohoto nařízení se použije ode dne 18.6.2011 za předpokladu, že ve Společenství bude k tomu dni použitelný Haagský protokol z roku 2007, v opačném případě se toto nařízení použije ode dne platnosti v Protokolu uvedeném (čl. 25).

Formální a materiální předpoklady vykonatelnosti exekučního titulu

Každý titul musí splňovat určité náležitosti. Materiální předpoklady vyjadřují obsahovou určitost exekučního titulu. Titul musí obsahovat přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práva a jemu odpovídající povinnosti na plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění (R 21/1981). Tyto náležitosti činí titul vykonatelným. Materiální předpoklady jsou určeny v ustanovení § 40 ex.ř. Materiálně není vykonatelný rozsudek, jímž soud v řízení o žalobě vycházející podle ustanovení 127 odst. 1 ObčZ. uložil žalovanému povinnost, aby se zdržel obtěžování vodou a tekutými odpady „nad míru přiměřenou poměrům“ (např. usnesení KS v Hradci Králové 14 Co 90/1995).

Vykonatelnost rozhodnutí zkoumá soud z předloženého stejnopisu. Podle ustanovení § 41 ex.ř. potvrzením o vykonatelnosti opatří exekuční titul podle § 40 odst. 1 písm. b), c), d), e), f), a g) ex.ř. ten orgán který ho vydal, u smírů a dohod pak ten orgán, který je schválil (jedná se o tzv. doložku vykonatelnosti). Tato doložka prokazuje, že je exekuční titul po formální stránce vykonatelný. Podmínky vykonatelnosti jsou pak určeny v právním předpise, podle kterého byl exekuční titul vydán. Pokud výrok rozhodnutí váže lhůtu splnění povinnosti k právní moci rozhodnutí, pak stačí, pokud je na tomto rozhodnutí vyznačeno nabytí právní moci (tzv. doložka právní moci), exekuční soud pak může určit sám uplynutí lhůty k plnění. Podle ustanovení 275 odst. 2 o.s.ř. a stejně tak podle § 52 ex.ř., soud zkoumá správnost potvrzení o vykonatelnosti všech titulů pro výkon rozhodnutí. Skutečnost o tom, že povinný ve stanovené lhůtě nesplnil dobrovolně povinnost, soud nezkoumá, pouze vychází z tvrzení oprávněného v návrhu na nařízení exekuce.

Okolnosti takové povahy mohou být hodnoceny jen v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce), které předpokládá provádění dokazování (např. 20 Cdo 4068/2009).

Soud při nařízení výkonu rozhodnutí zkoumá, zda rozhodnutí orgánu veřejné správy bylo vydáno orgánem k tomu oprávněným (např. 3 Cz 24/1976). Tento závěr se uplatní i u jiných orgánů podle ustanovení § 274 o.s.ř (resp. 40 ex.ř.). Jinak je tomu u titulů soudních, vydaných v občanském soudním řízení, neboť nalézací a řízení o výkon rozhodnutí představují organickou jednotu jak co do právní úpravy, tak faktického procesu. Otázku pravomoci posuzuje soud již v nalézacím řízení a je možný uplatnitelný ve všech jeho fázích, včetně řádných a mimořádných opravných prostředků. Nelze tedy připustit, aby cestou námitek proti exekuci byly uplatňovány takové vady řízení, z něhož vzešel pravomocný exekuční titul, které mohou být uplatňovány jenom opravným prostředkem proti rozhodnutí ve věci samé (R 48/1957).

Ad f) Uplynutí prekluzivní lhůty

Je součástí konstantní soudní praxe závěr, že stanoví-li zákon, že správní rozhodnutí (případně i jiný akt podle § 274 o.s.ř.) lze vykonat jen do určité doby, pak v této době musí být výkon rozhodnutí nařízen a proveden, po jejím uplynutí již takové rozhodnutí podkladem soudního výkonu rozhodnutí být nemůže, pročež návrh na nařízení jeho výkonu musí být zamítnut, a byl-li již výkon nařízen, soud jej jako nepřipustný podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. zastaví. Tak je tomu jmenovitě podle ustanovení § 71 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správního řádu), které stanoví, že rozhodnutí správního orgánu lze vykonat nejpozději do tří let po uplynutí lhůty stanovené pro splnění uložené povinnosti, a jež se uplatní i v řízení o výkon rozhodnutí soudem; uvedená lhůta je prekluzivní, a proto během ní musí být řízení o soudní výkon rozhodnutí nejen zahájeno, ale i skončeno (srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28.2.1972, sp. zn. 11 Co 84/72, uveřejněné pod č. 19/1973 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení

Nejvyššího soudu ze dne 13.1.1999, sp. zn. 21 Cdo 1887/98, uveřejněné pod č. 21/1999 v časopise Soudní judikatura, a další). Tyto důsledky pro výkon rozhodnutí tedy nastávají i tehdy, když prekluzivní doba pro výkon rozhodnutí uplyne až v průběhu řízení o výkon (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2003, sp. zn. 20 Cdo 984/2002). Podle § 88 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dál jen zákona č. 200/1990 Sb.), rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení lze vykonat do pěti let po uplynutí lhůty určené pro jejich zaplacení. Exekuční titul byl vydán v blokovém řízení upraveném v § 84 a násl. zákona č. 200/1990 Sb. Zákon také v § 88 odst. 1 stanovil pětiletou prekluzivní lhůtu, v níž lze rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek vykonat. Zákonem č. 501/2004 Sb. byl s účinností od 1.1.2006 § 88 zákona č. 200/1990 Sb. zrušen, aniž by bylo přechodnými ustanoveními upraveno, jak se posuzuje lhůta, která počala běžet před tímto datem. Pojí-li se otázky významné pro exekuci správního rozhodnutí s předpisem, na základě něhož byl vydán (příčemž rozhodné je znění předpisu účinné v době vydání rozhodnutí), je také třeba lhůtu, do kdy lze rozhodnutí vykonat - jako vlastnost exekučního titulu - posuzovat podle právní úpravy upravující její běh v době vydání exekučního titulu (např. 20 Cdo 2208/2002, 20 Cdo 2205/2002). Zákon č. 200/1990 Sb. v ustanovení § 88 odst. 1 stanovil pětiletou prekluzivní lhůtu, v níž lze rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek vykonat. Zákonem č. 501/2004 Sb. byl s účinností od 1.1. 2006 § 88 zákona č. 200/1990 Sb. zrušen, aniž by bylo přechodnými ustanoveními upraveno, jak se posuzuje lhůta, která počala běžet před tímto datem. Pojí-li se otázky významné pro exekuci správního rozhodnutí s předpisem, na základě něhož byl vydán (příčemž rozhodné je znění předpisu účinné v době vydání rozhodnutí), je také třeba lhůtu, do kdy lze rozhodnutí vykonat - jako vlastnost exekučního titulu - posuzovat podle právní úpravy upravující její běh v době vydání exekučního titulu. Dovolací soud pro úplnost a přehlednost dodává, že nárok oprávněného by zanikl i v případě, pokud by pětiletá prekluzivní lhůta uplynula před 31. 12. 2005; pouze v případě, že by byl exekuční titul vydán před 1. 1. 2006 a lhůta k plnění by začala běžet po 1. 1. 2006, by se její běh již posuzoval podle nové právní úpravy, tj. podle § 106 odst. 3 zákona č.

500/2004 Sb., podle něhož pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění se uplatní postup pro správu daní (§ 70 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů). Skutečnost, kdy bylo exekuční řízení zahájeno, je pro posouzení lhůty, v níž lze rozhodnutí vykonat, bezvýznamná (20 Cdo 1800/2007).

ad g, h) Účastníci řízení, procesní způsobilost

Účastníky exekučního řízení jsou podle ust. § 36 odst. 1 ex.ř. oprávněný a povinný. Jsou-li exekučním příkazem postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů, je účastníkem exekučního řízení, pokud jde o tyto věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, i manžel povinného. Účastníci mají na základě dispozičního principu právo podávat návrhy a ovlivňovat řízení. Soudní exekutor má také postavení účastníka a to při rozhodování o nákladech řízení (II. ÚS 372/2004). Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává (§ 19 o.s.ř.).

Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (§ 20 o.s.ř.).

Přechod práv a povinností

Po vydání exekučního titulu může nastat změna v osobě oprávněného nebo povinného. Rozeznáváme nástupnictví (sukcesi) univerzální a singulární. Univerzální a singulární sukcese je pojmem hmotného práva. Tento přechod práv a povinností nastává ve sféře hmotného práva, má však dopad na procesní nástupnictví. K univerzální sukcesi - převzetí všech práv a povinností původního věřitele nebo dlužníka může dojít např. dědění dle § 460 a násl. o.z., přeměna obchodní společnosti dle § 69 odst. 1 obch.z., a to fúzí dle § 69a (sloučením nebo splynutím), převodem

jmění na společníka dle § 69b nebo rozdělení dle § 69c obch.z. (se založením nových společností, sloučením, nebo kombinací obou forem) vždy spojená se zánikem původní společnosti (a to bez likvidace), přeměna obchodní společnosti a družstev podle zák. č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev s účinností od 1. července 2008. K singulární sukcesi - převodu jen části práv a povinností původního věřitele nebo dlužníka na jinou osobu, např. smlouvou o postoupení pohledávky dle § 524 a násl. o.z., převzetím dluhu dle § 531 a násl. o.z., kupní smlouvou).

K tomu, aby exekučním soudem mohlo být přihlédnuto, že k přechodu práv a povinností došlo, je nutné, aby nastal až po vydání exekučního titulu. Pokud nositeli práv a povinností plynoucích z exekučních titulů jsou jiné osoby, než jaké jsou v něm označeny, lze provést exekuci podle § 36 odst. 3 ex. ř., jen, jestliže je prokázán přechod nebo převod práva nebo přechod povinnosti z tohoto exekučního titulu. Přechod povinnosti nebo přechod či převod práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu. Pokud oprávněný takovou listinu i přes výzvu soudního exekutora nepředloží, soud návrh na nařízení exekuce zamítne.

K přechodu práva nebo povinnosti může dojít přímo ze zákona. Exekuční řád nevyžaduje žádnou zvláštní formu, kterou má oprávněný doložit, že k přechodu práv a povinností došlo. Jde, např. o nárok pojišťovny, která plnila za pojištěného náhradu škody, přechází na ní nárok na náhradu tohoto pojistného plnění (§ 813 OZ).

Procesní nástupnictví je rozdílné podle toho, zda k přechodu práv a povinností došlo a) před nařízením exekuce nebo b) po nařízením exekuce.

Sukcese, která nastala před nařízením exekuce

Procesní nástupnictví nastává pouze za předpokladu, že osoba, která byla v návrhu na nařízení exekuce, jako účastník označena měla způsobilost být účastníkem řízení alespoň v den zahájení řízení. Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, jinak ten komu ji

zákon přiznává (§ 20 o.s.ř.). Zanikl-li subjekt v době před zahájením řízení, nemůže být účastníkem řízení, nemá způsobilost být účastníkem řízení. Pokud je v návrhu na nařízení exekuce označen někdo, kdo nemá způsobilost být účastníkem řízení, nejsou zde splněny podmínky řízení, nebyly zde ani při zahájení řízení. Jde o neodstranitelnou vadu řízení. Exekuce neměla být vůbec nařízena. Pokud tedy přes to k nařízení došlo, musí být exekuce podle ust. § 268 odst. písm. h) o.s.ř. zastavena.

V případě singulární sukcese by neměly v úvahu přicházet situace, kdy došlo k nařízení exekuce ve prospěch původního oprávněného. Může se to však stát v případech povinného, kdy oprávněný nebude vědět, že k sukcesi na straně povinného došlo a pak tato skutečnost nebude uvedena ani v návrhu na nařízení exekuce. Pak se musí povinný bránit proti takto nařízené exekuci a soud musí exekuci na jeho návrh podle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. zastavit.

Shora uvedené se vztahuje na situace, kdy exekuce byla nařízena. Pokud soud nebo soudní exekutor zjistí, že došlo k sukcesi, postupuje podle ust. § 44 odst. 1 ex.ř., neboť návrh na nařízení exekuce musí obsahovat tvrzení o tom, že k přechodu práv a povinností došlo a k tomu doložit listiny, jak je uvedeno v ust. § 36 odst. 4 ex.ř. Pokud návrh toto splňovat nebude, vyzve soudní exekutor k doplnění návrhu. Po řádném doplnění návrhu soud exekuci nařídí. Pokud k odstranění vad nedojde, exekuční soud návrh na nařízení exekuce zamítne podle ust. § 44 odst. 3 ex.ř.

Sukcese, která nastala po nařízení exekuce

Exekuční řád nemá žádné ustanovení o procesním nástupnictví v průběhu řízení. Proto v případech přechodu práv a povinností postupuje soud podle ust. § 36 odst. 5 ex.ř., ust. § 107 a 107a o.s.ř. Podle ust. § 55b odst. 1, druhá ex.ř. exekutor při rozhodování činí úkony, které v řízení o výkon rozhodnutí přísluší soudu prvního stupně. Soud rozhoduje o takovém nástupnictví, ke kterému došlo před vydáním usnesení o nařízení exekuce, příp. odvolací soud, pokud k němu dojde v rámci odvolacího řízení o odvolání proti usnesení o nařízení exekuce. V ostatních případech může rozhodovat exekutor. Pokud dojde-li k soudu po nařízení exekuce návrh podle §

107a o.s.ř., nebo dozví-li se soud, že došlo ke ztrátě způsobilosti být účastníkem řízení podle § 107 o.s.ř., postoupí soud takový návrh exekutorovi k rozhodnutí, nebo oznámí exekutorovi, že došlo ke skutečnostem dle § 107 o.s.ř. s tím, s tím, aby o tom rozhodl. Po právní moci rozhodnutí zašle exekutor toto usnesení o procesním nástupnictví soudu.

Účast dalších osob v exekučním řízení

Vedle oprávněného a povinného se exekučního řízení účastní i jiné osoby, které ale nemají procesní práva a povinnosti v celém rozsahu, neboť se účastní pouze části exekučního řízení. Takovou osobou je např. peněžní ústav, plátce mzdy, dlužník povinného, k rozvrhu přihlášený věřitel, dražitel, spoluvlastník věci, která byla pojata do exekuce. Soud nerozhoduje o tom, že tyto osoby přijímá do řízení. Dále pak je účastníkem soudní exekutor, pokud soud rozhoduje o nákladech exekuce a dále i v řízení o odvolání proti nákladům exekuce.

Manžel povinného jako účastník v exekučním řízení

Účastníkem exekučního řízení i manžel povinného, pokud jsou exekucí postiženy věci, práva, nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů (§ 36 odst. 2 ex. ř.). Společné jmění manželů je institutem hmotného práva upraven ust. §§ 143 – 151 zák. č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku. Exekucí lze tedy postihnout majetek patřící do výlučného majetku povinného, ale také majetek, který tvoří společné jmění manželů povinného a jeho manžela. Skutečností, rozhodující, zda majetek patřící do společného jmění manželů může být postižen exekucí je, zda závazek jednoho z manželů vznikl za trvání manželství (§ 42 odst. 1 ex.ř.). Není tedy podstatné, zda závazek náleží nebo nenáleží do společného jmění manželů, ale zda vznikl za trvání manželství. Za společné jmění manželů se považuje i majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah nebo, že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění manželů

až ke dni zániku manželství (§ 42 odst. 1 ex.ř.). Manžel povinného se stává účastníkem exekučního řízení až okamžikem postižením některé z majetkových hodnot, která náleží do společného jmění manžela a povinného. Není možné vést exekuci srážkami ze mzdy manžela povinného nebo příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu, ačkoliv podle hmotného práva je taková pohledávka součástí společného jmění manželů, protože takto lze postihnout pouze účet povinného, a tím druhý z manželů není⁶. Postihnout lze postihnout pouze účet povinného (§ 65a ex.ř., 303 o.s.ř.). Manžel zde není účastníkem řízení. Stejně tak v případech srážek ze mzdy, lze postihnout pouze mzdu povinného (§ 60 ex.ř., § 276 a násl. o.s.ř.). V případech, kdy dojde k výkonu exekuce srážkami ze mzdy manžela nebo příkázáním z účtu manžela, rozhodne soud na návrh nebo i bez návrhu podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. a exekuci takto prováděnou částečně zastaví. Podle nové úpravy dle novely zák.č. 396/2012 Sb., bude moci být veden výkon rozhodnutí (exekuce) srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela povinného, příkázáním pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu, příkázáním jiné peněžité pohledávky manžela povinného nebo postižením jiných majetkových práv manžela povinného pokud, jde o vydobytí závazku, který patří do společného jmění manželů.

ad i) Průkaz plné moci

Účastník se může dát v řízení zastupovat zástupcem, jež si zvolí. Nejedná-li se o zastupování podle § 26 o.s.ř. nebo podle § 26a o.s.ř., může být zvoleným zástupcem účastníka jen fyzická osoba. V téže věci může mít účastník současně jen jednoho zvoleného zástupce. Pokud si účastník zvolí za zástupce advokáta, lze mu udělit pouze plnou moc pro celé řízení. Každý, kdo v řízení vystupuje jako zástupce účastníka, popřípadě jako jeho další zástupce, musí své oprávnění doložit již při prvním úkonu, který ve věci učinil.

---

⁶ JUDr. Milan Makarius, Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou, Komorní listy prosinec 2011, str. 22

1.2. Střet exekucí

Podle § 1 zák. č. 119/2001 Sb., upravuje tento zákon postup soudů, soudních exekutorů, správců daně a orgánů veřejné správy při provádění exekucí v případě, jsou-li exekucemi nařízenými soudem, správcem daně nebo orgánem veřejné správy souběžně postiženy tytéž věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty. Pod pojem exekuce podle § 2 písm. a) pro účely tohoto zákona, se podřazuje výkon rozhodnutí nařizovaný soudem a prováděný soudem nebo soudním exekutorem podle zvláštních právních předpisů, daňová exekuce nařizovaná a prováděná správcem daně podle zvláštního právního předpisu a výkon rozhodnutí nařizovaný a prováděný orgánem veřejné správy podle zvláštního právního předpisu. Tento zákon upravuje postup soudů, soudních exekutorů a dalších orgánů v případě souběhu exekuce nařízené podle občanského soudního řádu nebo exekučního řádu podle těchto předpisů prováděné na jedné straně s exekucí daňovou případně správní na straně druhé. Nevztahuje se na postup soudů v případě souběhu výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu, nařízeného a prováděného soudem s exekucí nařízenou soudem a prováděnou soudním exekutorem (např. 20 Cdo 331/2004). Nepřípadná je i argumentace ustanovením § 14 odst. 1 zákona o střetu exekucí, podle kterého, postihují-li exekuce souběžně stejné nemovitosti povinného, provede se ta exekuce, která byla nejdříve nařízena, řízení v ostatních exekucích se ohledně této věci dnem právní moci jejich nařízení přerušují a podle § 3 zák. č. 119/2001 Sb. lze v takto přerušené exekuci pokračovat jen tehdy, jestliže v dříve nařízené exekuci nebyly do jejího pravomocného skončení nemovitosti prodány a jestliže vymáhaná pohledávka dosud nezanikla. Pokud bylo takto přerušených exekucí více, pokračuje se v té, která byla nařízena dříve.

Soudy budou postupovat podle občanského soudního řádu dle ustanovení §§ 280, 309, 316, 320 odst. 2, kterými se řídí vymáhání více pohledávek z téhož předmětu výkonu rozhodnutí.

Občanský soudní řád a exekuční řád obsahuje způsoby, jakými lze exekuci

vést. Stejně tak v případě daňové exekuce, obsahuje zák. č. 337/192 Sb. o správě daní a poplatků a správní exekuce zák. č. 500/2004 Sb. správní řád, prostředky jak jejich exekuci vykonat. Daňová a správní exekuce je však oproti možnosti prostředků k vymožení povinnosti omezena. Výčet možností v těchto právních předpisech zakotvených, jsou vymezeny okruhy možných střetů exekucí. Z toho vychází systematika zákona o střetu exekucí, kde jsou upravena pravidla pro střet exekucí: srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí, prodejem nemovitých věcí a prodejem podniku.

1.3. Vztah exekučního a insolvenčního řízení

Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) upravuje řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů a oddlužení dlužníka. Tento zákon nahradil zák. č. 328/1991 Sb. o konkurzu a vyrovnání. Předchozí zákon řešil úpadek dlužníka pouze dvěma způsoby: konkurzem a vyrovnáním. Nereagoval na moderní trendy, zejména přednost sanačních způsobů řešení před likvidačními. Nový zákon zavedl nové způsoby řešení úpadku – nepatrný konkurs, reorganizace, oddlužení a zvláštní řízení pro řešení úpadku finančních institucí.

V ust. § 109 odst. 1 písm. c) insolvenční zákon upravuje vztah insolvenčního a exekučního řízení. Pokud bylo zahájeno insolvenční řízení, tzn. byl podán návrh na zahájení řízení u věcně příslušného soudu, exekuci, která by postihovala majetek dlužníka nebo majetek patřící do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jí však provést. Pokud by byla exekuce již nařízena a insolvenční řízení zahájeno až poté, není to důvodem pro zastavení exekuce, ale exekuce se dále neprovádí. To znamená, že exekutor zanechá veškerých úkonů vedoucích k provedení exekuce. Tyto účinky trvají až do skončení insolvenčního řízení.

Účastníkem exekučního řízení je i po zahájení insolvenčního řízení nadále dlužník. Oprávněný nemůže podat návrh na nařízení exekuce proti správci konkursní podstaty. Správce konkursní podstaty může namísto úpadce vystupovat v exekučním

řízení na straně oprávněné. Pokud došlo k zahájení insolvenčního řízení před tím, než-li došlo k nařízení exekuce, může konkursní správce podat návrh na nařízení exekuce.

2. Rozhodnutí o odkladu exekuce

O odkladu exekuce až do novely exekučního řádu zák.č. 286/2009 Sb. rozhodoval na návrh exekuční soud. Nyní se návrh na odklad exekuce podle ust. § 54 odst. 1 ex.ř. podává u soudního exekutora, který o tomto návrhu rozhodne. Nevyhoví-li návrhu na odklad, postoupí exekutor jej s exekučním spisem soudu, který o něm rozhodne nejpozději do 15 dnů. Soudnímu exekutorovi je stanovena k rozhodnutí lhůta 7 dnů.

Návrh na odklad exekuce, nesmí mít žádné nedostatky. Exekuční řád vylučuje použití ust. § 43 o.s.ř, tedy ustanovení o tom, že má-li návrh nějaké vady, soud účastníka vyzve k odstranění vad v určité lhůtě, s poučením jak má vady odstranit. Pokud návrh na odklad exekuce nemá všechny náležitosti, je neurčitý nebo nesrozumitelný, nejsou přiloženy listiny, které mají prokazovat tvrzení obsažená v návrhu, exekutor návrh odmítne. Do doby než bude o návrhu na odklad exekuce rozhodnuto, soudní exekutor nesmí činit žádné úkon směřující k provedení exekuce.

Odloží-li exekutor nebo exekuční soud exekuci na návrh povinného podle § 266 odst. 1 o.s.ř, tedy proto, že se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen, potom exekutor nebo exekuční soud uvede dobu, na kterou exekuci odkládá. Po uplynutí doby exekuce pokračuje i bez návrhu. Usnesení o pokračování v exekuci soud ani soudní exekutor nemusí vydávat.

Exekuce může být dle ust. § 54 odst. 6 ex.ř., exekučním soudem odložena i bez návrhu, lze-li očekávat, že bude zastavena (důvody pro zastavení upravuje ust. § 268 o.s.ř.). Pokud dojde k tomu, že je soudem vykonatelnost exekučního titulu odložena, musí být o odkladu exekuce rozhodnuto podle ust. výše uvedeného.

Skutečnost, že je vykonatelnost exekučního titulu odložena, sama o sobě nemá účinek odkladu exekuce. O odkladu exekuce musí rozhodnout exekuční soud. K odložení vykonatelnosti exekučního titulu musí dojít vždy na základě rozhodnutí soudu (viz. ust. §§ 235c, 243 o.s.ř.), nikoliv pouhá skutečnost podání mimořádného opravného prostředku tyto účinky má.

Dle důvodové zprávy k novele exekučního řádu zák.č. 286/2009 Sb. byla tato změna o tom, že o odkladu bude prvně rozhodovat soudní exekutor, zavedena z důvodu, aby nebyly zatěžovány soudy v případech, kdy návrh na odklad exekuce nebude mít potřebné náležitosti. Odmítnutí takového návrhu nemá za následek nemožnost podat návrh nový, již bezvadný. Současně byla stanovena lhůta k rozhodnutí, jak soudnímu exekutorovi, tak soudu. Tyto změny mají sloužit k ochraně před zatěžováním soudu vadnými návrhy a sloužit k rychlosti při vyřizování exekucí. Domnívám se ale, že postup, kdy se povinnému odnímá poučení jakým způsobem opravit a odstranit vady návrhu je nesprávný. Skutečnost, že povinný může podat návrh nový, není odůvodnitelným argumentem, když se mu před tím nedostane poučení o tom, jak to má učinit. Často v exekučním řízení vystupují povinní, kteří nemají finanční prostředky na to, aby mohli požádat o sepsání takového návrhu advokáta. Zákonodárce se při tvorbě tohoto ustanovení řídil pouze zájmy na straně soudu, kdy má dojít k odlivu části exekuční agendy, řídil se tedy ekonomickými zájmy. Nerespektuje zde zájmy účastníků resp. povinných, pro které je odklad exekuce jedním z prostředků obrany k odvrácení exekuce.

3. Rozhodnutí o zastavení exekuce

Stejně jako o odkladu exekuce, tak i o zastavení exekuce až do novely exekučního řádu zák.č. 286/2009 Sb. rozhodoval pouze soud. Zastavení exekuce je nyní upraveno v § 55 ex.ř. Návrh na zastavení exekuce podává povinný do 15 dnů ode dne kdy se dozvěděl o důvodu zastavení u pověřeného soudního exekutora. Soudní exekutor má pak vyzvat účastníky, aby se vyjádřily, zda s návrhem na zastavení souhlasí. Jestliže všichni účastníci s návrhem souhlasí, exekutor vyhoví

návrhu na zastavení exekuce ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty na vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření.

Pokud exekutor návrhu na zastavení exekuce nevyhoví, tak ve stejné lhůtě postoupí exekuční spis s návrhem na zastavení k rozhodnutí exekučnímu soudu. Soudní exekutor rozhodne dále i bez návrhu o zastavení exekuce, souhlasí-li s tím oprávněný, jinak požádá exekutor o zastavení exekuce soud. Zde jde nejčastěji o případy, kdy soudní exekutor nenajde majetek, z kterého by se exekuce uspokojila a exekuce je pak zastavena podle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.

Exekuční soud může rozhodnout o zastavení exekuce i bez návrhu. Důvody, které vedly zákonodárce k tomu, aby provedl tyto změny, jsou následující. Byla zde nově stanovena lhůta povinnému pro podání návrhu na zastavení. Důvodem byla motivace pro řádné plnění jeho povinností a současně k tomu, aby koncentroval své námítky. Stanovení takové lhůty je dle mého názoru nepřijatelné. Nelze požadovat po účastníku, aby návrh v takové lhůtě podal, když není dopředu poučen o tom, že zde taková lhůta je a nelze po něm ani spravedlivě požadovat, aby takovou znalost měl. Musíme vzít v úvahu, že zde jde o jednu z obran povinného k odvrácení exekuce v případech, kdy dojde k tomu, že exekuce je vedena neoprávněně. Musí být tedy ochráněny i jeho zájmy a práva. Na povinného nelze pohlížet jen jako na osobu, která si neplní své povinnosti nebo se jejich plnění vyhýbá. Musí být dány zákonem předpoklady k tomu, aby povinný mohl účinně bránit svá práva. To se domnívám v tomto případě není splněno a je zde s ohledem na stanovenou lhůtu odepřeno domáhat se svého práva.

Dále pak lze s úspěchem pochybovat i o rychlosti a efektivnosti tohoto opatření, kdy o zastavení exekuce má v prvé řadě rozhodnout soudní exekutor, pokud s návrhem souhlasí všichni účastníci. Dle mínění zákonodárce zde jde o velký počet případů a exekutor může zastavit exekuci operativněji než soud. S tímto skutečně nelze souhlasit, právě naopak většinou oprávněný s návrhem nesouhlasí a je zde o zastavení exekuce sporu. Pak je na exekutorovi, aby ve stanovené lhůtě předložil návrh se svým spisem exekučnímu soudu k rozhodnutí. Zákon sice stanoví lhůtu k podání souhlasu oprávněného resp. ostatních účastníků a lhůtu k úkonu exekutora,

kde by se mohlo zdát, že bude rychle ve věci rozhodnuto. Nicméně zde nepočítá s tím, že je mnohdy nutné učinit další úkony, jako výzvu k odstranění vad návrhu či doplnění, k předložení důkazů, vyjádření apod. Představa, že všechny návrhy jsou předkládány bezvadné, kde vše je postaveno na jisto, o důvodu k zastavení exekuce není sporu a všichni účastníci s tím budou souhlasit, je lichá. A pak právě soud, který s ohledem na koncentraci řízení může všechny tyto úkony činit efektivně při tom, když je návrh předložen jemu. Jsem přesvědčena o tom, že soudy jsou schopny při přihlédnutí ke všem těmto okolnostem vyřizovat návrhy na zastavení exekuce rychleji. Jiná je otázka, pokud soud má prodlevy ve vyřizování věcí z důvodu velkého počtu napadlých věcí a k poměru počtu zaměstnanců potřebných k vyřízení exekuce. Nicméně toto je již otázka systému justice, nikoliv řízení samotného.

Dále nelze přehlédnout ani požadavek, aby bylo o právech a povinnostech rozhodováno nestranným a nezávislým soudem event. jiným orgánem (čl. 36 odst. 1 ústavního zák. č. 2/1993 Sb.). Soudní exekutor sice dle ust. § 2 ex.ř. vykonává činnost nezávisle, je vázaný Ústavou České republiky, zákony, jinými předpisy a rozhodnutí soudu v exekučním řízení, nicméně je podnikatelem, jehož předmětem činnosti je vymáhat nesplacené dluhy. Dovolím si říct, že hlavním zájmem exekutora je vymoci určené plnění, od kterého se pak odvíjí jeho zisk. Tím může být nestrannost a hlavně, aby bylo vymáháno v souladu s předpisy a respektována práva účastníků, narušena. V exekučním řádu (§ 2) je sice stanoveno, že soudní exekutor provádí exekuční činnost nezávisle, při své činnosti je vázán ústavou, zákony právními předpisy a rozhodnutími soudu a dále v ust. § 52 odst. 2, ex.ř., že exekutor je oprávněn vykonávat všechny úkony, které občanský soudní řád svěřuje při provádění výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soud. Toto ovšem neznamená, že by byl soudní exekutor soudci postaven na roveň. Nezávislost soudního exekutora lze spatřovat v tom, že kromě uvedených předpisů není vázán žádnými pokyny a jeho činnost se musí pohybovat v rámci těchto předpisů. V druhém případě jde o to, že úkony při samotném provádění exekuce, provádí soudní exekutor stejně, jako by šlo o výkon rozhodnutí prováděný soudem. Rozhodnutí by měl vydávat jen a pouze nezávislý soud. Soudní exekutor je

podnikatelem, zainteresován na výsledku exekuce materiálně, jeho zisk se odvíjí od toho jak je úspěšný při provádění exekuce. Nelze ho proto spatřovat jako nezávislého. Proto si myslím, že postup, kdy soudní exekutor je oprávněn rozhodovat o návrzích na zastavení a odkladu exekuce, které představují obranu povinného v exekuci za nesprávný. V případech kdy by účastníku vznikla při činnosti soudního exekutora, zde při rozhodování o zastavení nebo odkladu exekuce nějaká újma, může se obrátit se svým podnětem či stížností na příslušné orgány. Exekuční řád upravuje v § 7 dohled nad exekuční činností a činností exekutora. Otázkou zůstává, kdy, v jakém čase, od podání podnětu či stížnosti, by příslušné orgány rozhodly nebo začaly ve věci činit jiná opatření a zda by to poškozenému účinně pomohlo.

Podlé mého názoru je jediné možné, aby o právech a povinnostech účastníků, zde v exekučním řízení, o zastavení a odkladu exekuce, rozhodoval pouze soud. Jediným smysluplným případem, kdy by tak mohl učinit soudní exekutor, vidím v situaci, kdy exekutor během své činnosti dojde k závěru, že zde není žádný majetek povinného, který by bylo možné exekucí postihnout a oprávněný se zastavením exekuce souhlasí. Zde nejsou ohrožena žádná práva účastníků.

Návrh na zastavení exekuce, na rozdíl od návrhu na odklad exekuce nemá ten účinek, že by soudní exekutor měl ustát s výkonem exekuce, do doby než bude o návrhu rozhodnuto. Není zde žádné ustanovení, podle kterého by soudní exekutor byl povinen po dobu rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuci nekonat. Může se tedy stát, že v mezidobí než bude o návrhu na zastavení exekuce rozhodnuto, vymoženo plnění. Vymožením plnění pak zaniká pověření soudního exekutora k provedení exekuce. Otázkou je, pokud je návrhu na zastavení exekuce vymoženo, jak může povinný plnění, když plněno být nemělo získat zpět. Pokud oprávněný nevydá peněžní částku dobrovolně, nezbyvá povinnému, než se ho domáhat podáním žaloby na bezdůvodné obohacení. Domnívám se, že by měl být postup, obdobně jako u návrhu na odklad exekuce. Doporučení de lege ferenda, aby s návrhem na zastavení exekuce měl soudní exekutor povinnost přerušit výkon exekuce, ustát s úkony, které směřují k vymožení exekučního plnění. Peněžní prostředky, které byly již zajištěny, nebyly vyplaceny oprávněným do doby pravomocného rozhodnutí o návrhu na

zastavení exekuce.

Žádnou změnu v tomto směru nepřináší novela exekučního řádu zák. č. 396/2012 Sb., která nabyde účinnosti 1.1.2013. Naopak přináší zpřísnění, návrh povinného na zastavení exekuce musí obsahovat vyličení skutečností rozhodných pro posouzení, zda byl podán ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce. Návrh na zastavení exekuce, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý nebo ke kterému nejsou přiloženy listiny k prokázání tvrzení obsažených v návrhu nebo který byl podán opožděně, exekutor odmítne. Proti tomuto rozhodnutí soudního exekutora je přípustné odvolání. Tento postup je již nyní u návrhu na odklad exekuce, jak bylo uvedeno shora.

3.1. Důvody pro zastavení exekuce

Exekuční řád neobsahuje samostatnou úpravu obsahující důvody pro zastavení exekuce, použije se proto podpůrně občanský soudní řád, a to ust. § 268 a § 290 o.s.ř.

Podle § 268 odst. 1) o.s.ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže:

- a) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným;
- b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným;
- c) zastavení výkonu rozhodnutí na návrh toho, kdo podal návrh na výkon rozhodnutí
- d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny;
- e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;
- f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267);
- g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku;

h) výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

Podle § 268 odst. 2 o.s.ř. výkon rozhodnutí bude zastaven též tehdy, jestliže povinný provedl z vymáhané peněžité pohledávky oprávněného srážku stanovenou zvláštními předpisy (§ 83 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků) a odvedl tuto srážku příslušnému orgánu, a to v rozsahu, v jakém byl povinen tuto srážku provést.

Podle § 268 odst. 3 o.s.ř. výkon rozhodnutí prodejem zástavy bude zastavena také tehdy, jestliže zaniklo zástavní právo.

Dle § 268 odst. 4 o.s.ř. týká-li se nařízeného výkonu rozhodnutí, některý z důvodů zastavení jen zčásti nebo byl-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně.

Dle § 290 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 52 odst.1 ex.ř. soud zastaví na návrh plátce mzdy nebo povinného nařízenou exekuci srážkami ze mzdy, když povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu buď vůbec, nebo alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny. Dle odst. 2 toho zákonného ustanovení může soud na návrh povinného zastavit nařízenou exekuci srážkami ze mzdy, jestliže jsou srážky prováděny již jen pro běžné výživné a lze předpokládat, že povinný vzhledem ke svému chování i poměru k práci bude výživné plnit dále dobrovolně.

Soud může o zastavení exekuce rozhodnout i bez nařízeného jednání, pouze v případech zastavovacího důvodu podle písm. g) a h), zákon předvídá, že tak zpravidla učiní po předchozím jednání.

Všechny důvody k zastavení se mohou týkat celé exekuce nebo pouze části, exekuce pak bude zastavena částečně.

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. a) o.s.ř.

Podmínkou, aby mohla být exekuce zastavena z tohoto důvodu, musí usnesení o nařízení exekuce nabýt právní moci. Jinak musí být s podáním povinného naloženo

jako s odvoláním, jestliže namítá, že navržený podklad není vykonatelným titulem⁷. Tento způsob se uplatní nejen, když je zde titul, který je způsobilosti nabyt, ale nestalo se tak, ale i tehdy pokud zde způsobilý titul nikdy nebyl, například proto, že správní rozhodnutí vykazuje závažné vady, že se neuplatní presumpce jeho správnosti, takže se na něj hledí jako na akt zpočátku neexistující tj. nicotný (např. 20 Cdo 1560/2005). Zkoumání existence titulu a jeho vykonatelnosti patří k povinnostem soudu při zkoumání podmínek při nařizování exekuce. Přesto však dochází k tomu, že rozhodnutí, které je exekučním titulem, je chybně označeno doložkou vykonatelnosti. Jde hlavně o nedostatky při doručování tohoto rozhodnutí, které je podkladem pro exekuci. Pokud soud dojde k závěru, že takovéto rozhodnutí nebylo řádně doručeno, nenabýlo právní moci a nestalo se tak ani vykonatelným, exekuci zastaví.

Dalším důvodem pro zastavení podle písm. a) uvedeného ustanovení je pokud exekuční titul ukládá zaplacení peněžité částky ve splátkách pod hrozbou ztráty výhody splátek. Soud vychází při nařízení exekuce z tvrzení oprávněného v návrhu na nařízení exekuce, že došlo k tomu, že povinný přestal plnit ve stanovených splátkách. Pokud se ukáže, že povinný plnil a soud exekuci zastaví. Pokud má soud jakékoliv pochybnosti už při nařizování exekuce, o některých tvrzení týkající se vykonatelnosti exekučního titulu v návrhu na nařízení exekuce, může si je ověřit. Např. vyžádáním si spisu o řízení, kde byl exekuční titul vydán.

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. b) o.s.ř.

Pro rozhodnutí o zastavení z tohoto důvodu, stejně jako v předchozím případě, musí usnesení o nařízení exekuce nabýt právní moci. Pokud by takový návrh byl podán před právní mocí usnesení o nařízení exekuce, muselo by být s takovým návrhem nakládáno jako s odvoláním a rozhodoval by o něm dále odvolací soud. Exekuce bude zastavena, jestliže exekuční titul byl po nařízení exekuce zrušen nebo

---

⁷ Kurka V., Drápal L., *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*, 1. vydání, Praha: Linde Praha a.s., 2004, str. 751

se stal neúčinným. Pokud by toto rozhodnutí bylo zrušeno již před nařízením exekuce a exekuce přesto byla nařízena, byl by tu důvod pro zastavení exekuce podle písm. a).

Ke zrušení podkladového rozhodnutí může dojít např. v těchto případech:

- zrušení pravomocného rozhodnutí dovolacím soudem podle ust. § 243b odst. 1 a 2 o.s.ř.
- zrušení předběžně vykonatelného rozsudku odvolacím soudem podle § 221 o.s.ř.
- zrušení pravomocného rozhodnutí podle § ust. 163 o.s.ř.
- zrušení usnesení o schválení smíru podle ust. § 99 odst. 3 o.s.ř.
- zrušení rozhodnutí Ústavním soudem podle ust. § 82 ÚS.

Dále soud exekuci zastaví, stane-li se exekuční titul neúčinným. To je např. v případech:

- rozhodnutí o výchově a výživě nezletilého dítěte vydané podle ust. § 50 zákona o rodině
- rozhodnutí podle ust. § 50 zákona o rodině, o výživě dítěte, jehož rodiče spolu obnovili soužití
- rozhodnutí o výživném přiznané rozvedené manželce, pokud se znovu provdá
- rozhodnutí o povinnosti otce platit výživné se stává neúčinným po nabytí právní moci rozsudku, jímž bylo otcovství k dítěti popřeno
- rozhodnutím, jímž se určuje zánik práva nebo povinnosti

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

V exekučním řízení se uplatňuje zásada dispoziční. Řízení je zahájeno jen na návrh oprávněného. K zastavení exekuce může dojít pouze na základě procesního úkonu toho, kdo podal návrh na zahájení řízení, tedy oprávněného. Nikdo jiný než oprávněný, nemůže tento návrh na zastavení podat. Musí jít o jasný projev vůle o tom, že exekuce má být zastavena. Nelze použít ust. § 101 odst. 4 o.s.ř. o předpokladu, že určitý účastník (oprávněný) souhlasí s návrhem jiného účastníka (povinného) a pokud by se oprávněný k návrhu nevyjádřil, vyzozovat z toho souhlas

se zastavením řízení a exekuci podle písm. c) zastavit. Jde zde o závažný návrh, který znamená dispozici s návrhem a jeho důsledky by nebylo možné odvrátit. Oprávněný by měl svůj návrh na zastavení exekuce odůvodnit, a to z toho proto, aby mohlo být rozhodnuto, kdo má povinnost hradit náklady exekuce a náklady soudního exekutora. V rozhodnutí o výši nákladů řízení musí být promítnuto, pokud byla část těchto nákladů uhrazena.

Řízení o návrhu oprávněného na zastavení exekuce podle písm. c) má vždy přednost před návrhem povinného na zastavení exekuce. Jestliže bude rozhodnuto o zastavení exekuce podle písm. c), pak již o návrhu povinného rozhodováno nebude, když byla exekuce na návrh oprávněného zastavena⁸.

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. d) o.s.ř.

Tento důvod pro zastavení exekuce se týká movitých věcí a nemovitostí resp. spoluvlastnických podílů na těchto věcech. Jde o tyto věci:

- jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají
- z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, se nemůže týkat výkon rozhodnutí těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly

o.s.ř. v ust. § 231 odst. 2 příkladmo uvádí, o jaké věci se jedná: a) běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti,

b) snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,

c) zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,

d) hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu)

- je-li povinný podnikatelem, nemůže se výkon rozhodnutí týkat těch věcí z jeho vlastnictví, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti; to neplatí, vázne-li na těchto věcech zástavní právo a jde-li o vymožení pohledávky oprávněného, která je tímto zástavním právem zajištěna
- výkonu rozhodnutí jsou vyloučeny technické prostředky, na nichž se podle zvláštního právního předpisu (§ 92, 93 a 99a zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu) vede evidence investičních nástrojů
- z výkonu rozhodnutí nebo exekuce jsou vyloučeny byty nebo nebytové prostory a domy s byty nebo nebytovými prostory, nebylo-li do katastru nemovitostí vloženo prohlášení vlastníka, a to v případech, kdy k takovým bytům nebo nebytovým prostorům mají právo k výlučnému nabytí vlastnictví osoby podle § 23 a 24 zákona č. 72/1994 Sb., (zákon o vlastnictví bytů).

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.

Tento důvod pro zastavení exekuce nastává tehdy, kdy exekutor zjistí, že zde není žádný majetek povinného nebo jeho hodnota nepostačí ani ke krytí nákladů exekuce a její realizace by vedla jen ke zvýšení nákladů, které nemohou být z jeho výtěžku hrazeny. Soudní exekutor pak vyzve oprávněného, aby se vyjádřil, zda se zastavením exekuce souhlasí a sám exekuci zastaví. Pokud by oprávněný, nesouhlasil se zastavením, musel by uvést důvod, který ho k tomu vede, tedy zda je zde nějaký majetek povinného, který lze zpeněžit. Soudní exekutor by pak v případě existence majetku v exekuci pokračoval. V případě, kdy by oprávněný svůj nesouhlas neodůvodnil, popř. se k tomu vůbec nevyjádřil, exekutor by podal svůj podnět na zastavení exekuce soudu a ten by pak případně exekuci zastavil.

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. f) o.s.ř.

Exekuce bude zastavena, jestliže bylo pravomocně rozhodnuto, že exekuce

---

⁸ Tripes A., Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006, str. 165

postihuje věci, k nimž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí. Právo k majetku nepřipouštějící výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí (vylučovací žaloba) podle části třetí o.s.ř. Aktivně legitimována k podání vylučovací žaloby je třetí osoba. Pasivně legitimován je pouze oprávněný, nikoliv soudní exekutor nebo povinný. Touto žalobou se domáhá rozhodnutí o právu exekučním, nikoliv o právu hmotném. Žalobce se nesmí domáhat určení vlastnictví, ale nepřípustnosti exekuce na určitou věc. Právem, které nepřipouští výkon rozhodnutí je především právo vlastnické, dále právo spoluvlastnické nebo právo držby k věci. K zastavení exekuce může dojít pouze na základě rozsudku o vyloučení věci z výkonu rozhodnutí. Na základě jiného než rozhodnutí tak nelze učinit⁹.

Exekuční řád v ust. § 68 upravuje možnost podat u soudního exekutora návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu o majetku povinné, který pořídil exekutor. Návrh může podat ten, jemuž svědčí právo k věci, které nepřipouští exekuci. Návrh lze podat do 30 dnů ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o soupisu věci, a to u exekutora, který věc pojal do soupisu. Soudní exekutor pak o návrhu rozhodne ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení. Žalobu na vyloučení věci podle § 267 o.s.ř. může navrhovatel podat u exekučního soudu do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým nevyhověl, byť jen zčásti, jeho včas podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu. Zákon nestanoví, že by podané vylučovací žalobě musel předcházet návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu exekutora. Je tedy na navrhovateli, zda uplatní nejprve své právo u soudního exekutora nebo podá u soudu vylučovací žalobu.

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.

Tento důvod pro zastavení exekuce nastává, jestliže po vydání rozhodnutí, které je exekučním titulem, zaniklo právo tímto rozhodnutím přiznané. Rozhodným je tedy, zda k zániku práva došlo až po vydání rozhodnutí, nikoliv v době před tím. Okolnosti, které znamenají zánik práva a které nastaly před vydáním exekučního

---

⁹ *Tripes A., Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006, str. 170*

titulu, je možné uplatňovat jen v nalézacím řízení. Výjimku tvoří případ, kdy bylo právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, pak bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku.

Zánik práva je upraven předpisy hmotného práva. Jde o např. §§ 559 až 587 občanského zákoníku a v obchodních vztazích v §§ 358 až 364 obchodního zákoníku. Nejčastějším důvodem zániku práva je splnění dluhu. Nejde však o splnění v rámci nařízené exekuce. Splněním ve smyslu zastavovacího důvodu podle písm. g) se rozumí plnění, které uskutečnil mimo rámec exekuce, nebo kde toto plnění uskutečnila za povinného třetí osoba¹⁰. O splnění mimo rámec exekuce půjde, např. tehdy byla-li exekuce nařízena prodejem nemovitosti a povinný zaplatí oprávněnému dlužnou částku nebo její část přímo. Pro tuto platbu se pak exekuce zastaví. Dalším častým důvodem pro zánik práva je započtení pohledávky podle § 580 OZ. Námitku započtení lze uplatnit vzájemnou pohledávku povinného vůči oprávněnému bez ohledu na to, zda tato vzájemná pohledávka vznikla před vydáním rozhodnutí, jež je podkladem soudního výkonu, nebo až po jeho vydání¹¹. Povinný může vznést námitku započtení vzájemné pohledávky v rámci exekuce, aniž by musel svůj nárok uplatňovat samostatnou žalobou.

K důvodu zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.

K zastavení exekuce zde dojde, v případě, kdy soud dospěje k závěru, že exekuce je nepřipustná, protože je zde jiný důvod, než uvedené pod písm. a) - g), pro který nelze exekuci vykonat. Takovým důvodem je např.

- promlčení pohledávky
- nedostatek některé z podmínek řízení (např. pravomoc soudu, nezpůsobilost, příp. ztráta účastníka řízení způsobilosti k právům a povinnostem, uplynutí prekluzivní lhůty)
- pokud dá soud za pravdu dlužníku, který popírá, že má povinnost uvedenou

---

¹⁰ Tripes A., *Exekuce v soudní praxi*, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006, str. 173

¹¹ Tripes A., *Exekuce v soudní praxi*, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006, str. 174

ve výkazu nedoplatků, nebo notářském či exekutorském zápisu

- zemřel-li povinný a dědické řízení bylo zastaveno podle ust. § 175h o.s.ř.
- pokud je vedena exekuce vyklizením bytu proti osobám, které mají k bytu vlastní, od povinného neodvozené právo (rozh. NS 20 Cdo 4784/2010)
- je-li nařízena exekuce podle exekutorského zápisu, ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok (rozh. NS 20 Cdo 1172/2009).

4. Rozhodnutí o námitkách proti příkazu soudního exekutora k úhradě nákladů exekuce

Soudní exekutor určí své náklady v příkazu k úhradě nákladů exekuce, který je povinen doručit účastníkům (§ 88 odst. 1 ex.ř.). Účastník může u exekutora podat proti příkazu námitky. Námitky proti příkazu exekutora je jedním z opravných prostředků, který účastníci v řízení mají. Jejich úprava je obsažena v ust. § 88 ex.ř. Zákonem je určena lhůta pro podání námitek, která činí 8 dní od doručení příkazu exekutora. O námitkách pak v první řadě rozhoduje soudní exekutor, pokud námitkám nevyhoví, postoupí je soudu, který o nich rozhodne do 15 dnů. Proti rozhodnutí soudu o námitkách není přípustný opravný prostředek. Při rozhodování o námitkách se soud řídí podpůrně ustanoveními občanského soudního řádu. Použití občanského soudního řádu bude – při nedostatku výslovné úpravy potřebné, ovšem je třeba mít na zřeteli určité zvláštnosti a specifika¹².

5. Odvolání proti rozhodnutím v exekučním řízení

Na tomto místě je vhodné také zmínit úpravu podmínek pro odvolání proti rozhodnutím v exekučním řízení vydaným a odvolacím řízení. Proti rozhodnutí o návrhu na nařízení exekuce je přípustné odvolání. Pro toto řízení se pak použijí

---

¹² *Tripes A., Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006, str. 798*

obecné ustanovení o odvolání podle občanského soudního řádu. Ustanovení § 44 odst. 7 ex.ř. je ustanovením speciálním a stanoví jisté omezení pro důvody odvolání proti rozhodnutí o nařízení exekuce. V odvolání nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce; k ostatním soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí. Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne. Zákon nestanoví co jsou skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce, lze však vycházet z podmínek pro nařízení exekuce. Dle judikatury jsou takovými skutečnostmi (23 Co 137/2004 Městského soudu v Praze):

- zda exekuční titul vydal oprávněný orgán v mezích jeho pravomoci
- zda je exekuční titul formálně i materiálně vykonatelný
- zda jsou aktivně i pasivně legitimováni účastníci
- zda nedošlo k zániku práva uplynutím doby (prekluzí)
- zda je povinnost uložená exekučním titulem vázána na splnění nějaké podmínky, zda oprávněný prokázal její splnění či vzájemné povinnosti dlužníka.

Odvolání lze podat i proti dalším rozhodnutím soudu v exekučním řízení, vyjma rozhodnutí o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce. Podle § 88 odst. 3 ex.ř. účastník řízení může podat u exekutora proti příkazu námitky do 8 dnů od doručení. Pokud exekutor v plném rozsahu námitkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu, který o námitkách rozhodne do 15 dnů. Odst. 4 proti rozhodnutí soudu o námitkách není přípustný opravný prostředek.

Exekuční řád stanoví speciální ustanovení pro odvolání proti rozhodnutím soudního exekutora v § 55c. Odvolání je možné podat proti všem rozhodnutím soudního exekutora s výjimkou: a) rozhodnutí exekutora o návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu (§ 68 ex.ř.), b) exekučnímu příkazu, c) příkazu k úhradě nákladů exekuce. Odvolání mohou podat všichni účastníci. K rozhodnutí o odvolání je příslušný Krajský soud, v jehož obvodu působí exekuční soud. V řízení se přiměřeně použijí obecná ustanovení §§ 201 až 226 o.s.ř. Úkony podle ust. 208 až 210a o.s.ř. činí namísto soudu prvního stupně soudní exekutor.

Pokud podání účastníka obsahuje údaje, které je nutno posuzovat jako obsah odvolání, tak i které mohou být předmětem návrhu na zastavení. Rozhodování o odvolání má v takovém případě přednost, protože je přímo zpochybněno vydané usnesení o nařízení exekuce a odkládá se tak ve smyslu ust. § 206 odst. 1 o.s.ř. právní moc tohoto usnesení. Jestliže podání obsahuje výlučně námitky, které mohou být výlučně důvodem k zastavení podle ust. § 268 odst. 1 písm. d), g) a h) o.s.ř., (zastavení výkonu rozhodnutí podle ust. § 268 odst. 1 písm. b), e) f) o.s.ř. nepřichází v tomto období ještě prakticky v úvahu), jde o návrh na zastavení exekuce, i když bylo označeno jako odvolání, a rozhodne o něm soud¹³ (nyní soudní exekutor postupem podle ust. 55 ex.ř.).

Posouzení, zda se jedná o návrh na zastavení nebo zda jde o odvolání, je důležité i z hlediska tzv. generálního inhibitoria. To je zakotveno v ust. § 44a ex.ř., kdy po doručení usnesení nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku. Takový úkon by se považoval za neplatný. Takové neplatnosti právního úkonu se musí domáhat exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel, aby zajistili uspokojení vymáhané pohledávky. V případě, návrhu na zastavení exekuce by účinky tohoto zákazu nebyly nijak dotčeny. Pokud by však šlo o odvolání a usnesení o nařízení exekuce by bylo v odvolacím řízení zrušeno, pak by takový úkon povinného bylo nutné považovat za platný.

13

Kurka V., Drápal L., Výkon rozhodnutí v soudním řízení, 1. vydání, Praha: Linde Praha a.s., 2004, str.750

IX. Náklady exekuce

Podle ustanovení § 87 ex.ř. náklady exekuce jsou: odměna exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při provádění exekuce, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce podniku, DPH. Náklady exekuce blíže určuje vyhláška č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

Náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. Jak už bylo řečeno výše, výši nákladů určí soudní exekutor v příkazu k úhradě nákladů exekuce podle ust. 88 ex.ř.

Pokud dojde k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce podle ust. § 89 ex.ř., ten kdo zastavení zavínil. Pokud je zastavena exekuce pro nemajetnost povinného, hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný.

Náklady exekuce stanoví vyhl. č. 330/ 2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradách správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti způsobené exekutorem. Základem pro výpočet odměny soudního exekutora za provedení exekuce je výše exekutorem vymoženého plnění, pokud je exekucí vymáháno peněžité plnění. Do základu 3 mil. Kč činí 15 %, z přebývajících částky až do 40 mil. Kč činí 10 %, z přebývajících částky až do 50 mil. základu činí 5 %, z přebývajících částky až do 250 mil. činí 1 %, částka nad 250 mil. se do základu nezapočítává, odměna musí činit nejméně 3.000,- Kč. Pokud je exekucí vymáhána jiná povinnost než peněžité plnění, určuje vyhláška paušální částku za odměny za provedení exekuce vyklizením 10.000,- Kč, za provedení exekuce odebráním věci 15 %, z jejich hodnoty, nejméně 2.000,- Kč, za provedení exekuce rozdělením společné věci 6.000,- Kč za každou věc, za provedení exekuce prací a výkonů 6.000,- Kč.

Soudnímu exekutorovi dále náleží náhrada hotových výdajů, které jsou určeny

paušální částkou ve výši 3.500,- Kč. Tato náhrada zejména zahrnuje výdaje za soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, znalecké posudky a odborná vyjádření, překlady, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů. Pokud hotové výdaje přesáhnou tuto částku, náleží exekutorovi plná náhrada za tyto výdaje, musí je však prokázat.

Pokud soudní exekutor vykonává úkony v místě, které není jeho úřadu, náleží mu za cestu strávenou tam a zpět náhrada za promeškaný čas. Tato náhrada je ve výši 50,- Kč za každou započatou čtvrt hodinu.

Soudní exekutor může v exekučním řízení sám doručovat písemnosti, za to mu taktéž náleží náhrada. Náhrada za doručení písemností sestává z náhrady hotových výdajů účelně vynaložených na doručení písemnosti a z paušální částky ve výši 50,- Kč za doručení jedné písemnosti. Doručuje-li se téže osobě více písemností zároveň, paušální částka se nezvyšuje. Pokud se exekutorovi nepodaří doručit písemnost, náleží mu náhrada hotových výdajů za doručení písemnosti.

Tyto výše uvedené náklady jsou náklady, které vznikají v exekučním řízení. Mimo exekuční řízení může soudní exekutor poskytovat právní pomoc, za což mu náleží odměna, na jejíž určení se přiměřeně použije vyhl. 177/1996 Sb., vyhl. 484/2000 Sb. Na stanovení výše a způsobu určení odměny exekutora za sepisování exekutorských zápisů a za přijímání věcí do úschovy a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti se sepisováním exekutorských zápisů a s přijímáním věcí do úschovy se použije obdobně vyhl. 196/2001 Sb. o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví. Dále může soud pověřit soudního exekutora jinou činností, může se jednat o doručení písemností, výkon činnosti soudního vykonavatele, správu zajištění věcí a majetku. Za tyto úkony vyhl. 330/2001 Sb. určuje podle výše plnění nebo za jednotlivý úkon.

Dále může soudní exekutor mimo exekuci provádět tzv. dobrovolné dražby. Výše a způsob určení odměny se použije obdobně zák. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách. Dále pokud exekutor vykonává činnost správce podniku, na určení výše jeho náhrady hotových výdajů se použije vyhl. 485/2000 Sb. o výši odměny

správce podniku, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů.

Jak již bylo řečeno, základem pro výpočet výše odměny soudního exekutora je výše exekutorem vymoženého plnění nebo paušální částka v případech nepeněžitého plnění. V současné době se často v médiích kritizuje, že náklady soudního exekutora jsou příliš vysoké a že dluh, který původně čítal několik tisíc, je několikanásobně větší. Základem je skutečně vymožené plnění, avšak zapomíná se, že tímto vymoženým plněním není pouze dlužná jistina. Do vymoženého plnění se započítává i příslušenství tzn. úroky a náklady oprávněného za nalézací řízení, kde byl vydán exekuční titul. Není nikde stanoveno, zda se do vymoženého plnění, které je základem pro určení výše odměny započítávají náklady soudního exekutora a náklady oprávněného v exekučním řízení. V praxi však soudní exekutoři běžně tyto náklady do základu pro výpočet odměny započítávají. Určitou možnost snížení nákladů exekutora přinesla novela exekučního řádu zák. č. 268/2009. Sb. Jde o případy, kdy povinný dobrovolně splní svoji povinnost a exekutor tedy nevykonal činnost vedoucí k vymožení tohoto plnění a na povinném tak nelze spravedlivě žádat, aby hradil plně náklady exekuce. Ust. § 46 odst. odst. 5 ex.ř. stanoví postup, který je nutné v průběhu exekuce dodržet, aby povinný měl možnost dobrovolně splnit. Exekutor zašle povinnému společně s usnesením výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Zároveň povinného poučí, že splní-li ve lhůtě 15 dnů vymáhaný nárok a uhradí zálohu, vydá exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce. Právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce bude exekuce provedena. Jinak exekutor provede exekuci. Snížené náklady exekuce určuje vyhl. 330/2001 Sb., která byla v tomto ustanovení ke dni 1.3.2012 novelizována. Nově stanoví v § 13 odst. 3 vyhlášky, že splní-li povinný ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok, nepřevyšuje-li vymožené plnění 10.000,- Kč a uhradí-li povinný zálohu na snížené náklady exekuce, náklady oprávněného, náleží exekutorovi náhrada hotových výdajů ve výši 1.750,- Kč. Dále se podle ust. § 11 vyhl. 330/2001 Sb. snižuje i odměna

exekutora. Náleží mu u peněžního plnění ve výši 50 % z částky podle § 3 a u nepeněžitého plnění ve výši 30 % z částek podle ustanovení určující odměnu u plnění jiného než peněžního. Ústavní soud vydal nález pod č. II. ÚS 3726/11, který dopadá na případy, kdy povinný splnil dobrovolně v době, kdy mu ještě nebylo doručeno usnesení o nařízení exekuce. Ústavní soud vyslovil, že tuto skutečnost je nutno zohlednit, neboť základem pro výpočet odměny je výše exekutorem vymoženého plnění. Soudnímu exekutorovi žádné náklady v souvislosti s prováděním exekuce nevznikly, k vynucenému provedení nedošlo. Základem pro určení odměny musí být částka nulová. Podle nálezu Pl. ÚS 8/06 není případné určit odměnu exekutora ani nejnižší částkou 3.000,- Kč podle § 6 odst. 3 vyhl. 330/2001 Sb. Podle nálezu Ústavního soudu I. ÚS 2930/09 v případech, kdy je základem pro určení odměny soudního exekutora částka nulová, není možné exekutorovi přiznat hotové výdaje paušální částkou, ale pouze na základě prokázaných výdajů.

Ústavní soud se také vyjádřil k otázce spojování věcí a hospodárnosti (nález sp. zn. I. ÚS 2930/09, II. ÚS 2780/10). Připomněl princip proporcionality, ze kterého vyplývá nezbytnost minimalizace zásahu do základních lidských práv účastníků řízení, kterým nesmí být způsobena větší újma, než je nezbytně nutná. Přesto, že soudnímu exekutorovi sice žádný předpis nepřikazuje, aby věci, které spolu souvisí, spojil, je takový postup z důvodu hospodárnosti řízení i z důvodů minimalizace zásahů do základních práv na vlastnictví povinného žádoucí. Ústavní soud připomenul postavení soudního exekutora při výkonu exekuční činnosti, který je při svěřené státní moci povinen respektovat základní práva osob, ve vztahu k nimž státní moc vykonává.

Zákon stanoví základní princip pro určování povinnosti hradit náklady exekuce v případě, kdy není plnění vymoženo nebo dobrovolně splněno, tedy když je exekuce zastavena, že náklady exekuce hradí ten, kdo zastavení exekuce zavinil. A pokud, je důvodem pro zastavení exekuce nemajetnost povinného, hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný.

Je-li exekuce zastavena proto, že povinný v průběhu řízení zemřel, nelze

shledat zavinění zastavení na žádné ze stran. V případech, kdy je pokračováno s dědicem, který odpovídá podle § 470 obč.z. za dluhy zůstavitele do výše nabytého jmění, je soud povinen posoudit, zda za náklady na odměnu soudního exekutora odpovídá jako povinný přímo dědic nebo náklady, které vznikly v souvislosti s vymáháním pohledávky po zůstaviteli a dědic za ně odpovídá jen do výše nabytého dědictví (II.ÚS 3288/09). Pokud by bylo dědické řízení zastaveno z důvodu nedostatku majetku zůstavitele podle ust. § 174h o.s.ř. nelze shledávat zavinění žádného z účastníků resp. oprávněného, jde o objektivní skutečnost a náklady exekuce se soudnímu exekutorovi, nepřiznají.

Na závěr ještě dodat, že k 1.1.2013 dojde ke změně vyhlášky 330/2001 Sb. (dále jen „vyhláška“), kdy nabyde účinnosti vyhláška č. 490/2012 Sb., která stanoví určité změny ve způsobu určování odměny soudního exekutora. V § 5 novelizované vyhlášky je stanoveno, že do základu pro určení odměny soudního exekutora, jde-li o vymožení peněžitého plnění, se nezahrnují náklady exekuce a náklady oprávněného. Tímto je zřetelně stanoveno, co je základem pro výpočet odměny, což v nynější úpravě není. Nově je také stanoveno v § 11 vyhlášky, že soudnímu exekutorovi náleží odměna ve výši 500,- Kč, pokud nebyl pověřen vedením exekuce a zamítl-li nebo odmítl-li exekuční návrh nebo zastavil-li exekuční řízení. Současně je určena zásada, že pokud exekutor nebyl pověřen vedením exekuce nebo pokud oprávnění zaniklo z důvodů, které soudní exekutor zavinil, odměna mu nenáleží. Dále došlo ke změně týkající náhrady hotových výdajů podle ust. § 13 vyhlášky. Je prodloužena lhůta pro dobrovolné splnění povinnosti, které současně nepřevyšuje 10.000,- Kč (viz. § 13 odst. 3), činí tato lhůta pro dobrovolné plnění 30 dnů místo nynějších 15 dnů. Dále pokud dojde k tomu, že soudní exekutor nebyl pověřen k provedení exekuce a zamítl-li nebo odmítl-li exekuční návrh nebo zastavil-li exekuční řízení, nebude náhrada jeho hotových nákladů činit paušální částka 3.500,- Kč podle ust. § 13 odst. 1, ale bude činit částku 200,- Kč. Vyhláška dále stanoví maximální výši u cestovních výdajů. Výše cestovních výdajů se řídí zák. č. 119/1992 Sb. o cestovních náhradách, avšak činí nejvýše 1.500,- Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora,

který vede exekuci a zpět (§ 13 odst. 6 vyhlášky). Novela vyhlášky se dotkla i náhrad za ztrátu času podle ust. § 14 vyhlášky, kde nově stanoví maximální výši náhrad za ztrátu času, která činí nejvýše 500,- Kč za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora, který vede exekuci a zpět. Tento krok ve změně vyhlášky je pozitivní, neboť nyní je jasně stanoveno, co tvoří základ pro určení odměny a nejsou jím náklady exekutora a oprávněného. Dle mého názoru bylo neúměrné, aby základ pro určení výše nákladů byl ještě navyšován o tyto uvedené náklady. Dále došlo k určení limitů u náhrad hotových výdajů a náhrad za ztrátu času.

X. Postavení soudního exekutora v dalších zemích střední a východní Evropy

Soudní exekutor je zřízen kromě Slovenska také v dalších zemích: Bulharsko, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Makedonie, Polsko, Rumunsko. Tyto země spolu se Slovenskem a Českou republikou patří do tzv. Eurodanubijské skupiny působící v rámci Mezinárodní unie soudních exekutorů.

Bulharská republika

Soudní exekutoři zde působí 6 let. Jsou jmenováni ministrem spravedlnosti. Mají postavení podnikatele. Soudní exekutor zde nesmí vykonávat funkci člena parlamentu, ministra, starosty, radního nebo funkci ve státním nebo obecním orgánu, dále nesmí pracovat jako zaměstnanec, vykonávat povolání advokáta, notáře, vykonávat funkci poručníka, vykonávat obchodní činnost, být správcem nebo se podílet na dohledu řídicích nebo kontrolních orgánů obchodních společností nebo družstev. Soudní exekutor je nezávislý, jeho činnost je vymezena pouze zákonem. Je odpovědný při výkonu exekuční činnosti pouze za trestné činy vysoké nebezpečnosti. Útok na soudního exekutora je považován, podobně jako útok na státního zástupce nebo soudce za vysoce společensky nebezpečný trestný čin. Výkon rozhodnutí je prováděn i státními vykonavateli. Soudní exekutor může vymáhat jak soukromoprávní nároky, tak i veřejnoprávní. Dohled nad exekutory vykonává ministr spravedlnosti prostřednictvím svých inspektorů. Inspekční činnost se vykonává v pořadí došlých podnětů a stížností zúčastněných osob nebo návrhů Komory soudních exekutorů. Ministr spravedlnosti může vydávat doporučení konkrétnímu exekutorovi a komoře pro odstranění nedostatků. Exekutor má povinnost předkládat ministrovi spravedlnosti každoročně výroční zprávu o své činnosti. V Bulharsku působí 161 kanceláří soudních exekutorů s více než 1.000 zaměstnanci. Za 5 let své

existence vymohli 700 milionů EUR¹⁴.

Lotyšská republika

Funkce soudního exekutora byla v Lotyšsku zřízena v roce 2003. Pouze soudní exekutor zde může vykonávat soudní rozhodnutí. Má postavení osoby samostatně výdělečně činné, nesmí kromě pedagogické, vědecké, sportovní nebo umělecké vykonávat žádnou jinou činnost. Při výkonu úřední činnosti mají postavení veřejných činitelů a jako takový požívají trestněprávní ochranu. Dohled nad činností exekutorů vykonávají regionální soudy (kontroly kanceláří, prohlídky exekučních spisů a depozitního účetnictví). Od roku 2012 má tuto kontrolu provádět Lotyšská komora soudních exekutorů. Procesní kontrolu provádí soudy první instance, v rámci obecného soudnictví, kde věřitel i dlužník mohou namítat proti všem činnostem exekutora ve lhůtě 10 dnů. Proti tomuto rozhodnutí může účastník podat odvolání. Rozhodnutí o odvolání je konečné. Disciplinární řízení je prováděno ministerstvem spravedlnosti a Lotyšskou komorou soudních exekutorů. Ministerstvo přezkoumává stížnosti na porušení práv a komora stížnosti týkající se porušení stanov komory, stavovských předpisů a Etického kodexu.

Maďarská republika

Soudní exekutoři působí v Maďarsku od roku 1995. Jsou veřejnými činiteli, stejně jako členové parlamentu, prezident, předseda vlády, členové vlády, veřejný ochránce práv, soudci, notáři atd., ale jsou též z ekonomického pohledu podnikateli, kteří mohou s jinými exekutory zřídit společný úřad. Exekutoři jsou jmenováni ministrem spravedlnosti na neomezené období, do obvodu soudu, v němž má exekutor sídlo. Nesmí vykonávat žádnou výdělečnou činnost, s výjimkou činnosti pedagogické, vědecké, literární, umělecké a sportovní. Úkony soudních exekutorů se

---

¹⁴ Sborník z Konference Eurodanubijské skupiny Mezinárodní unie soudních exekutorů konané 20.-22.října 2010, vydaný v příloze časopisu Komorní listy v prosinci 2010, str. 9

považují za úkony soudu. Jsou veřejnými činiteli, stejně jako prezident, členové parlamentu, předseda vlády, členové vlády, soudci, notáři atd. a je jim poskytována trestněprávní ochrana. Výkon rozhodnutí jsou v Maďarsku dále oprávněni vykonávat i budapeštský a krajský soudní exekutoři, kteří jsou státními zaměstnanci. Tito, krajší exekutoři vymáhají pohledávky, které jsou přiznány těmito exekučními tituly: a) soudní rozhodnutí o uložení pokuty, o pokutě uložené jako sekundární trest, o uložení pokuty za pohrdání soudem, rozhodnutí o propadnutí majetku, o peněžitém trestu uloženém v členském státě Evropské unie v trestním řízení a rozhodnutí o propadnutí majetku v členském státě EU v souvislosti s neskončeným trestním řízením, b) rozhodnutí soudu o nákladech trestního řízení nebo v souvislosti se zatčením nebo vzetím do vazby, rozhodnutí kanceláře správy soudu o pokutě za pohrdání soudem, rozhodnutí o nákladech trestního řízení vydávané státním zástupcem, rozhodnutí o nákladech orgánů činných v trestním řízení, c) trestní příkaz, d) nařízení o zmrazení aktiv v souvislosti s uplatněním restriktivních opatření EU ve vztahu k likvidním aktivitám a dalším finančním zájmům, dále tito krajší exekutoři vymáhají pohledávky, které tvoří náklady státu v občanskoprávním řízení, tvoří výživné pro nezletilé děti přiznané soudem, dále v případech kdy je povinný ve výkonu trestu nebo vazby a v poslední řadě kdy je pohledávka k soudu, Národní soudní radě, Úřadu národní soudní rady, ministerstvu nebo státu přiznána na základě jiného právního titulu.

Dohled nad činností soudních exekutorů vykonává ministr. Předseda příslušného soudu, v jehož obvodu je sídlo exekutora zahájí kárné řízení a dát podnět Komore, aby prověřila jednání tohoto exekutora. Běžnou kontrolu administrativy, činnosti exekutorského úřadu a metodického vedení exekutorů provádí Komora. Komora je povinna vykonávat dohled nad činností exekutorů každý třetí rok. V důvodných případech může prezident Komory kdykoliv nařídít prošetření činnosti soudního exekutora s uvedením důvodů. Ministr je nejvyšším orgánem dohledu, vyjma případů v nichž je dána rozhodovací pravomoc soudu.

Republika Makedonie

V Makedonii působí soudní exekutoři od roku 2006, kteří jako jediní jsou oprávněni výkon rozhodnutí provádět, i když některé případy u obecných soudů zůstaly a jsou průběžně exekutorům předávány. Soudní exekutoři jsou nezávislí, ale nepoživají žádnou zvláštní trestněprávní ochranu. Exekutor nesmí vykonávat výkonné ani dozorčí funkce v obchodních společnostech ani ve státních institucích, nemůže podnikat nebo být notářem nebo advokátem. Není omezen v oblastech investování. Dozor nad činností soudních exekutorů vykonává ministerstvo spravedlnosti a exekutorská komora, a to alespoň jednou za rok. Ministerstvo spravedlnosti může kdykoliv provést kontrolu z vlastní iniciativy nebo na žádost předsedy okresního soudu. Ministerstvo spravedlnosti může s exekutorem zahájit kárné řízení.

Polská republika

Soudní exekutoři provádějí výkon rozhodnutí vedle soudů a finančních úřadů, a to od roku 1997. Exekutoři mají postavení veřejného činitele a jsou tak chráněni předpisy trestního práva. Soudní exekutor nesmí provádět další výdělečnou činnost, která by zasahovala do plnění stanovených povinností nebo by mohla mít vliv na důstojnost jeho profese. Další výdělečná činnost smí být prováděna se souhlasem odvolacího soudu nebo prezidia komory soudních exekutorů. Soudní exekutor může investovat, nakupovat akcie atd. Soudní exekutor v Polsku nemá postavení podnikatele. Dohled nad exekutory vykonává okresní soud do jehož obvodu byl exekutor jmenován ve věcech: a) hodnocení rychlosti, účinnosti a spravedlnosti řízení tak, že zkoumá zda nedošlo k průtahům při přijímání příslušných opatření, b) ověřování řízení úřadu z hlediska účetního a organizačního, c) zkoumání kultury práce, včetně dodržování termínů pro přijetí opatření a přijetí návštěvníků a dodržování standardu exekutorského úřadu v souladu s důstojností úřadu, d) oznamuje soudu, zda je třeba vydat příslušné příkazy pro exekutora v souladu

s občanským soudním řádem. Dále dohled vykonává okresní soud ve věcech přijatých opatření v rámci konkrétního exekučního řízení a dále Ministerstvo spravedlnosti jako vrchní dozor nad činností soudních exekutorů. Ministr vykonává dohled prostřednictvím předsedů krajských soudů, tzv. soudců inspektorů. Tento dohled nemůže zasahovat do dohledové činnosti soudu. Ministr spravedlnosti může požádat kontrolní komisi o uložení disciplinárního opatření. Dále také mohou provádět dohled tzv. organizační úřady, který nesmí zasahovat do činnosti soudu a ministerstva spravedlnosti.

Rumunsko

Rumunští soudní exekutoři nesmí vykonávat obchodní činnost, být členy v kolektivním sdružení, nesmí vykonávat funkci většinového společníka v komanditní společnosti, funkci ředitele ve společnosti s ručením omezeným, funkci prezidenta správní rady, funkci výkonného ředitele akciové společnosti a vedoucího občanské společnosti. Soudní exekutoři mají postavení orgánu veřejné moci a požívají ochranu trestního práva, trestány je i používání urážlivých slov, obscénních gest nebo výhrůžky proti exekutorům při výkonu jejich činnosti. Výkon rozhodnutí neprovádějí pouze soudní exekutoři, ale i další orgány jako daňoví úředníci a bankovní úředníci. Dohled nad činností exekutorů vykonává ministr spravedlnosti prostřednictvím specializovaných inspektorů, kteří provádějí dohled nad organizací regionálních komor soudních exekutorů a exekutorských úřadů, kvalitu činnosti a písemností prováděnými exekutory, dále nad chováním exekutorů v jejich spolupráci s orgány veřejné moci a s právníckými a fyzickými osobami.

XI. Právní úprava výkonu rozhodnutí v Německu

Pojem výkonu rozhodnutí

Výkon rozhodnutí (Zwangsvollstreckung), zahrnuje použití veřejného nátlaku k zajištění hmotného nároku a to veřejnoprávních a soukromoprávních nároků věřitelů vůči dlužníkům na základě vykonatelného titulu. Pravomoc provádět výkon rozhodnutí je dovolen jen na základě monopolu státní moci (Zwangsmopol) prostřednictvím státních orgánů. Výkon rozhodnutí není prováděn žádnými soukromými osobami.

Rozlišujeme výkon rozhodnutí soukromoprávních nároků (Einzelzwangsvollstreckung) podle občanského soudního řádu, který poskytuje uspokojení jednotlivých věřitelů pro jejich nároky na základě vykonatelného rozhodnutí. Jde o obdobu výkonu rozhodnutí prováděného soudy v České republice podle části šesté zák.č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu.

Na rozdíl od toho německý právní řád upravuje dále Gesamtvollstreckung – který slouží k uspokojení všech věřitelů ze všech závazků v rámci insolvenčního řízení.

Dále se rozlišuje mezi soukromoprávním výkonem rozhodnutí k prosazení soukromoprávních nároků a exekucí veřejnoprávní - správní (Verwaltungsvollstreckung) k prosazení veřejnoprávních rozhodnutí. Charakteristické pro správní exekuci je, že může být vykonána ze správních rozhodnutí bez předchozího nalézacího řízení (Selbsttitulierung) a že orgán výkonu rozhodnutí je zpravidla identický s úřadem, který výkon rozhodnutí nařizuje (Selbstvollstreckung).

Prameny práva

Výkon rozhodnutí je v Německu upraven v hlavě 8. procesního řádu (Zivilprozessordnung – „ZPO“) od roku 1877. Pro exekuci týkající se nemovitosti byla tato norma v roce 1897 zúžena zákonem o nucené dražbě a nucené správě (

„ZVG“). Gesamtvollstreckung nachází své stanovení od roku 1994 v insolvenčním řádu („InsO“). Má-li povinný vyjmout předměty z ručení prostřednictvím převodu na třetího, aby zbavil oprávněného přístupu, může vzniknout nárok na zpětný převod podle odpůrčího zákona (Anfechtungsgesetz).

Předpoklady výkonu rozhodnutí

Základním předpokladem je exekuční titul. Náležitosti exekučního titulu jsou: titul (rozhodnutí o právu a povinnosti), doložka vykonatelnosti, příslušnost

Exekuční tituly jsou zejména:

- konečný rozsudek, který je pravomocný nebo předběžně vykonatelný (§ 704 ZPO)

rozhodnutí podle § 794 ZPO:

- soudně zaprotokolovaný smír
- smír přiznaný před správním orgánem
- výměr ze soudního upomínkového řízení
- rozhodnutí o nákladech řízení
- notářský zápis, ve kterém je povinný předem podřízen exekuci
- rozhodnutí o výživném pro nezletilého
- prozatímní nařízení ve věcech manželství a výživného
- vykonatelné prohlášení z rozhodčího řízení (§ 794 Abs, 1 nr 4a ZPO)
- příklep o dražbě (§ 93, 132 ZVG)
- insolvenční tabulka (§ 201 InsO)

Ze zákazu svémoci vyplývá, že oprávněný nemůže v žádném případě sám sebe titulovat (moci vydat svoje vykonatelné rozhodnutí). To, odlišuje exekuci v civilním právu od správní exekuce. Pro veřejnoprávní vymáhání správních aktů, takových daňových pohledávek nebo policejních opatření, postačuje jako exekuční titul jeho rozhodnutí (Bescheid) resp. jeho nařízení, které je vykonatelné nabytím právní moci resp. okamžitou vykonatelností prostřednictvím správního orgánu. Na rozdíl od

soukromoprávní exekuce si ji může svůj titulu veřejnoprávný oprávněný prostřednictvím rozhodnutí sám zjednat - princip samotitulování (Selbsttitulierung). Jaký orgán je příslušný k exekuci v civilněprávním řízení a přípustnost opatření exekuce, je dáno typem nároků, které se musí vymoci a podle určení předmětu v kterém se bude exekuce provádět.

V rámci civilněprávní exekuce jsou příslušné tyto orgány:

Základ exekuce	Exekuce pro peněžitá plnění			Exekuce k jinému plnění nebo opominutí					
	Movitý majetek		Nemovitosti	Zastupitelné jednání			Nezastupitelné jednání		
Předmět exekuce	Movité věci	Pohledávky a další práva		Vydání věci	Další jednání	Projev vůle	Další jednání	Snášení nebo opominutí	
			Movité věci						Nemovitost
Příslušný orgán	Soudní vykonavatel	Exekuční soud	Exekuční soud a pozemkový úřad	Soudní vykonavatel	Soudní vykonavatel	Procesní soud	Procesní soud	Procesní soud	Procesní soud
Opatření	Zabavení a veřejná dražba	Obstavení a převod a zabavení místo zaplacení nominální hodnoty	Vklad a zajištění zástavy a nucená dražba resp. nucená správa	Odebrání věci a převod na oprávněného	Odebrání z vlastnictví a povinného a převod na oprávněného	Zmocnění oprávněného k provedení jednání na náklady povinného	Fikce podání projevu vůle	Penále nebo nucená dražba	Pokuta nebo pořádková vazba
Základ práva v procesním řádu	§ 808-827	§828-863	§ 867-871	§ 883	§ 885	§ 887	§ 894	§ 888	§890

Exekuční soud je soud okresní, jedná se o soud nejnižšího stupně (Amtsgericht) podle § 764 I ZPO. Místně příslušný je soud výhradní podle § 802 ZPO. Uvnitř exekučních orgánů exekučního soudu je zpravidla pro výkon rozhodnutí

příslušný soudní úředník (Rechtspfleger) § 3 RPfLG (Rechtspflegegesetz vom 5. November 1969). Soudní vykonavatel (Gerichtsvollzieher) je úředník, působící u exekučního soudu. Procesní soud je procesní soud první instance (Prozessgericht des ersten Rechtszugs). Jako soud první instance může připadat v úvahu: Amts-, Land-, Arbeitsgericht podle § 62 II ArbGG (Arbeitsgerichtsgesetz vom 2. Juli 1979). U soudu první instance nikdy nejedná Rechtspfleger, ale vždy soudce. Pozemkový úřad je oddělení (část) okresního soudu. Na rozdíl od civilní exekuce, řízení ve správní exekuci je příslušný orgán státní správy se svými úřady vnitřního provozu a úřady provádění (princip sebevykonávání – Grundsatz der Selbsttutierung).

Právní pomoc povinných - obrana povinných (Rechtsbehelfe)

Hlavní obrana povinných v exekučním řízení jsou: námitky – připomínky (Errinerungen), okamžitá stížnost (sofortige Beschwerde), vylučovací žaloba (Drittwiderrspruchsklage), žaloba na přednostní uspokojení (Klage auf vorzugsweise Befriedigung) a žaloba na odvrácení exekuce (Vollstreckungsabwehrklage). Námitky a okamžitá stížnost slouží k vytknutí formálních vad v řízení. Žaloby pak se týkají vad principů nebo předmětu řízení.

Grafické znázornění systému opravných prostředků

	Obrana proti formálním chybám v exekučním řízení		Obrana proti chybám principů nebo předmětu řízení		
	Okamžitá stížnost	Rozhodnutí o připomínkách	Vylučovací žaloba	Ž. na přednostní uspokojení	Ž. na odvrácení exekuce
Přípustnost	Rozhodnutí v exekučním řízení bez ústního projednání	Návrhy, námitky a připomínky týkající se způsobu a postupu exekuce, které nejsou rozhodnutím (opatření exekuce)	Proces v rozporu s právem	Zástavní právo, přednostní právo	Námitka a odpor týkající se titulovaného nároku
Příslušnost	Stížnostní soud	Exekuční soud	Procesní soud	Exekuční soud při hodnotě nad 5.000 Eur	Procesní soud první instance
Aktivní legitimace	Oprávněný a povinný	Oprávněný a povinný, třetí jen při uplatnění nařízení chránící třetího	Třetí osoba	Třetí osoba	Povinný
Lhůta a způsob rozhodnutí	Během zvláštní lhůty dvou týdnů, písemně nebo do protokolu	Bez lhůty, písemně nebo do protokolu	Bez lhůty, písemně nebo do protokolu	Bez lhůty, písemně nebo do protokolu	Bez lhůty, písemně nebo do protokolu
Pramen práva	§ 793	§ 766	§§ 771-774	§ 805	§ 767

Okamžitá stížnost (sofortige Beschwerde) § 793 ZPO

Stížnosti jsou přípustné proti rozhodnutím vydávaná v exekučním řízení, která se mohou konat bez ústního jednání. Pojem rozhodnutí je rozdílný od pojmu způsob a typ (Art und Weise) v exekuci, jejichž nedostatky se uplatňují v rozhodnutí o námitkách. Pro rozhodnutí je charakteristické, že orgán exekuce při jejich vydávání má možnost uvážení, to je uvážít která pro a proti, proti sobě stojí k určitým závěrům. Nepřísluší-li orgánu exekuce ze zákona uvážení, jako je tomu v případě soudních vykonavatelů, jsou zde na místě jako obrana přípustné pouze námitky (Errinerungen).

Má-li naopak provádět exekuci procesní soud (Prozessgericht), jsou přípustné pouze stížnosti. Proti rozhodnutí soudního úředníka (Rechtspfleger) je možnost podat i námitky podle ust. § 11 RPfLG (Rechtspflegegesetz vom 5. November 1969). Ve výkonu rozhodnutí se uplatňuje princip rychlosti, proto soud rozhoduje bez slyšení účastníků. Princip slyšení se uplatňuje až na základě podaného opravného prostředku v rámci tohoto řízení, dříve nikoliv. Stížnostní soud rozhoduje nálezem.

Rozhodnutí o námitkách (Vollstreckungserinnerung) § 766 ZPO

Tato obrana povinného má místo, tam kde jsou vytýkány v exekučním řízení vady způsobu a typu (Art und Weise) exekuce a nepředstavují rozhodnutí, jak bylo popsáno výše. Námitky nejsou přípustné jen při nedostacích způsobených vykonavateli, ale i jinými orgány. Pojem způsob a typ exekuce představuje následující: samotné a všeobecné předpoklady exekuce (návrh, titul, doložka vykonatelnosti, doručení), čas, místo, způsob a rozsah exekuce, a dále zda je přípustné, aby exekuční orgán exekuci provedl popř. zda zvolený způsob exekuce je přípustný.

Exekuce by byla v nesprávný čas, pokud by byla provedena v neděli nebo ve svátek. Exekuce na nesprávném místě znamená, pokud by vykonavatel zabavil věci, které by byly v úschově třetí osoby, která je nemůže vydat. Proti přípustnému způsobu se vykonavatel octne např. jestliže vstoupí bez potřebného soudního příkazu do bytu proti vůli vlastníka. Přípustný rozsah exekuce by byl překročen, jestliže exekuční orgán nedbal předpisu o zabavení majetku ve prospěch povinného, když např. vykonavatel zabaví nezabavitelné věci nebo když exekuční soud započte mzdovou pohledávku proti zaměstnavateli přes přípustný rozsah. Oprávněnost exekučního řízení všeobecně, by se např. týkala, pokud by vykonavatel zabavil příslušenství pozemku, ačkoliv není přípustná exekuce na nemovitost. Exekuční soud rozhoduje o námitkách nálezem (Beschluss). Proti tomuto rozhodnutí jsou přípustné okamžité stížnosti (nikoli však okamžité stížnosti proti rozhodnutí orgánu exekuce popsané výše).

Vylučovací žaloba (Drittwiderrspruchsklage) §§ 771-774 ZPO

Vylučovací žalobou může třetí, který není ani oprávněným, ani povinným uplatnit, když mu přísluší právo k věci, která byla obestavena, aby bylo zabráněno jejímu prodeji. Pod právem bránící prodeji (die Veräußerun hinderndes Recht) je rozuměno právo, které prodejem vede k protiprávnímu porušení okruhu práva třetího. Předmět, na kterém právo bránící prodej stojí, nepatří k majetku povinného a není podroben exekuci jeho majetku. Takové právo je především vlastnictvím třetího na věc nebo vlastnictví pohledávky nebo také užívací právo, zatížení pozemku nebo hypotéky.

Žaloba na přednostní uspokojení (Klage auf vorzugsweise Befriedigung) § 805 ZPO

Tato žaloba má své místo, tam kde třetímu náleží zástava k věci, která neopravňuje k vlastnictví (nemajetkové zástavní právo) nebo přednostní právo k věci. Je korektivem při nezpozorovaných právních situacích. Taková nemajetková zástavní práva jsou zástavní práva pronajímatele na věc nájemce, zástavní právo pronajímatele na věc pronájemce a plody pronajaté věci, zástavní právo hostinského na přinesené věci hosta a zástavní právo dopravce na zboží. Uplatní-li třetí žalobu na přednostní uspokojení, nemůže zamezit zabavení věci, na kterou má nemajetkovou zástavu nebo přednostní právo. Může se, ale pouze přednostně uspokojit z výnosu dražby nebo prodeje před dalšími věřiteli.

Žaloba na odvrácení exekuce (Vollstreckungsgegenklage) § 767 ZPO

Žaloba proti exekuci nebo také nazývaná žaloba na odvrácení exekuce (Vollstreckungsabwehrklage) je případem, kdy povinný vznese odpor nebo námitky proti titulovanému nároku. Cílem této žaloby je vyjasnění přípustnosti výkonu rozhodnutí a s tím odstranit vykonatelnost titulu, nikoliv tedy odstranit titul nebo jeho

právní moc. Důvodem pro podání žaloby bude, pokud nárok založený na materiálně-právním nároku zanikne, pokud tedy například byl splněn nebo byl dosažen uspokojením v insolvenčním řízení, pokud je pohledávka započtena nebo zanikne, je promlčena apod. Žaloba na odvrácení exekuce neslouží k tomu, aby dala povinnému vznést prostředky obhajoby, které nejsou předneseny v ústním jednání v nalézacím řízení. Skutečnosti, na kterých se zakládá odpor nebo námitky, smějí vzniknout až po nalézacím řízení, v opačném případě je žaloba nedůvodná a musí být zamítnuta. Tento závěr se technicky nazývá prekluse (Präklusion). Rozsudkem titulovaný nárok není v rámci rozhodování o žalobě na odvrácení exekuce již dále zkoumán, neboť tento je již pravomocný. U titulů, které pravomocné nejsou jako např. notářský zápis, nepodléhá kontrole námitek a odporu žádné omezení.

Německou úpravu lze připodobnit k naší úpravě výkonu rozhodnutí v části šesté o.s.ř., prováděnou zásadně soudem. Na německém příkladu je vidět, že výkon rozhodnutí lze úspěšně provádět pouze státními orgány. Jde o propracovanou strukturu, kde je pravomoc provádět výkon rozhodnutí rozdělena mezi různé orgány soudu, podle druhu plnění. Na to navazuje i systém prostředků obrany povinného popř. jiných osob ve výkonu rozhodnutí uplatňujících své právo.

XII. Právní úprava exekuce na Slovensku

Slovenská úprava exekucí prováděných soukromými subjekty byla inspirací pro naše zákonodárce k vytvoření zákona 120/2001 Sb. a k zavedení institutu soudního exekutora.

Ve Slovenské republice upravuje exekuční řízení zákon č. 233/1995 Z.z. o soudních exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), dále jen ex.p. Zákon nabyt účinnosti dne 1.12.1995. Do té doby byl výkon rozhodnutí vedený pouze soudem podle zákona č. 99/1963 Z.z. občansky súdny poriadok (dále jen „o.s.p.“). Exekučný poriadok přenesl část pravomocí ve výkonu rozhodnutí ze soudu na státem pověřenou osobu, kterou je soudní exekutor.

V roce 2005 byl Exekučný poriadok novelizován zák. č. 341/2005 Z.z. Došlo ke zrušení dualismu při výkonu rozhodnutí. Exekuce provádí již pouze exekutor. Výkon rozhodnutí soudem je přípustný pouze ve věcech nezletilých a vymáhání soudních pohledávek. A i nadále je tato oblast úpravy výkonu rozhodnutí obsažena v Občanském soudním pořádku. Občanský soudní pořádek zná pouze dva způsoby výkonu rozhodnutí, a to srážky ze mzdy a příkázání pohledávky, který je možný pouze pro vymáhání soudních pohledávek. Další významnou novelou byl zák. č. 84/2009 Z.z., kterým bylo stanoveno, že ve věcech vymáhání výživného, je možné exekuci vykonat zadržením řidičského průkazu. Na Slovensku se i uvažovalo o zavedení územního principu při výkonu exekuce. Exekuci by vykonával exekutor určený elektronickými prostředky náhodným výběrem, s tím, že by exekuci vykonával exekutor, který má sídlo v obvodu krajského soudu, v obvodě kterého je sídlo exekučního soudu¹⁵.

Exekuční řízení je upraveno ustanoveními ex. p. a subsidiárně o.s.p. Tento vztah právních předpisů upravuje ust. § 251 odst. 4 o.s.p., který říká, že se na exekuční řízení použijí ustanovení první až páté části o.s.p., pokud není exekučním řádem upraveno jinak. Podle § 251 odst. 4 o.s.p. rozhoduje soud v exekučním řízení

---

¹⁵ Brožina M., *Stav a vývoj v Slovenskej komore exekútorov, Komorní listy březen 2010, str. 10*

vždy usnesením, které může, až na usnesení o schválení příklepu soudem, vydat i vyšší soudní úředník.

Stejně jako u nás, lze na Slovensku exekuci provést pouze na návrh oprávněného nebo toho, na koho přešlo právo, o jehož výkon jde. Oprávněný podává svůj návrh u soudního exekutora. Soudní exekutor, pak podá návrh s exekučním titulem do 15 dnů od doručení nebo odstranění vad návrhu soudu a současně ho požádá o udělení k pověření exekuce. Soud pak přezkoumá jeho žádost, návrh na vykonání exekuce a exekuční titul. Soudu je stanovena lhůta 15 dnů, aby soudního exekutora pověřil vykonáním exekuce, pokud neshledá žádný rozpor mezi žádostí exekutora a návrhem na vykonání exekuce nebo exekučním titulem. Pokud soud nějaký rozpor zjistí, návrh na vykonání exekuce zamítne usnesením. V tomto případě soud ještě navíc vydá i rozhodnutí, kterým exekuci zastaví. Proti tomuto rozhodnutí o zastavení exekuce není odvolání přípustné (§ 44 odst. 3 ex.p.). Exekuční soud zkoumá, zda jsou splněny procesní podmínky podle ust. § 103 o.s.p. Soud není oprávněný zkoumat věcnou stránku exekučního titulu¹⁶. Jistou výjimku tvoří přezkum rozhodčích nálezů. Exekuční soud může přezkoumat rozhodčí nález jako exekuční titul z hlediska jeho souladu se zákonem nebo s dobrými mravy. Toto oprávnění stanovuje ust. § 45 zák. o rozhodcovském konaní.

Pověření k vykonání exekuce nepředstavuje soudní rozhodnutí, ale jen procesní úkon či listinu soudu, která opravňuje soudního exekutora k vykonání exekuce¹⁷. Pověření k provedení exekuce obsahuje náležitosti (§44 odst. 6 ex.p.):

- označení soudu, který pověřuje exekutora k provedení exekuce
- exekutora, který je pověřený exekuci vykonat
- exekuční titul a orgán, který ho vydal
- oprávněného a povinného
- vymáhaný nárok
- případné potvrzení o vykonatelnosti cizího exekučního titulu

---

¹⁶ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str. 120*

¹⁷ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.121*

Příslušný k pověření soudního exekutora provedením exekuce je okresní soud. Místně příslušným je obecný soud povinného. Tato fáze řízení je velice podobná exekučnímu řízení v České republice až do nařízení exekuce (podání návrhu u soudního exekutora, vyzvat k odstranění vad návrhu exekutorem, požádat soud o pověření k provedení exekuce, zkoumání exekučního soudu, zda jsou splněny podmínky řízení). Rozdíl je pak dále, ve formě, kterou se soudní exekutor pověří provedením exekuce. U nás je to formou rozhodnutí, kterou se současně exekuce nařídí, a proti němuž je odvolání přípustné. Na Slovensku má pověření pouze charakter listiny, jak je uvedeno shora a usnesení, proti němuž se lze odvolat, se vydává pouze, pokud soud návrh zamítá. Nicméně ani přes to, že povinný zde nemůže proti takovému procesnímu úkonu soudu podat opravný prostředek, není nikterak na svých právech krácen, neboť bránit se před nesprávně nařízenou exekucí je mu dáno jinými prostředky. K tomu viz. dále.

Další fází exekučního řízení je, že exekutor uvědomí povinného i oprávněného o započetí exekuce, případně o způsobu vykonání a předběžných nákladech řízení (§ 47 odst. 1 ex.p.). Je to prvý procesní úkon, který exekutor činí vůči povinnému. Z tohoto úkonu se povinný dozví, že je vůči němu vedena exekuce. Soudnímu exekutorovi není stanovena žádná lhůta, do které to musí provést, ale musí to učinit před vydáním exekučního příkazu. Uvědomění nemusí obsahovat způsob, jakým bude exekuce provedena. V praxi jsou dva způsoby: vydá se všeobecné uvědomění o započetí exekuce bez konkretizace způsobu provedení exekuce a až následně se vydá uvědomění o způsobu provedení exekuce nebo se vydá uvědomění o započetí exekuce se způsobem provedení exekuce (a to tak, že všeobecné uvědomění o započetí obsahuje všechny přípustné způsoby provedení exekuce). Toto vyvolává otázky v souvislosti s tzv. inhibitorem (zákaz povinného nakládat s majetkem podléhající exekuci, které je také součástí uvědomění o započetí exekuce). V praxi se vyskytuje otázka, zda toto inhibitorium obsažené v uvědomění o započetí exekuce představuje generální inhibitorium (tedy zákaz nakládat s celým majetkem povinného) či nikoliv. Jsou zde názory, že inhibitorium v uvědomění o započetí exekuce nemůže představovat generální inhibitorium, neboť by tím byla výrazně

oslabena pozice povinného a byla by v rozporu se zásadou ochrany povinného při uskutečňování exekuce. Ze zásady ochrany povinného při uskutečňování nepochybně vyplývá, že má být vedena jen způsobem vhodným a povinný nesmí být nad únosnou míru exekučním výkonem nepřiměřeně zatěžován v tom smyslu, že by nemohl nakládat i se svým majetkem, který exekuci vůbec nepodléhá. Inhibitorium se vztahuje výslovně na majetek, který určil exekutor v uvědomění o způsobu exekuce¹⁸. Jaké následky má porušení inhibitoria? Všeobecně, úkony, které směřují k zmaření exekuce, mají za následek neplatnost těchto úkonů. Důležité je zkoumat, zda povinný v konkrétním čase věděl, zda konkrétní majetek podléhá exekuci. Pokud je uvědomění o započetí exekuce povinnému obsahující inhibitorium v tom smyslu, že se mu zakazuje nakládat s majetkem podléhající exekuci, ale povinný ještě neví, který konkrétní majetek exekuci podléhá, není možné ipso fakto hovořit o neplatnosti úkonu, kterým povinný převádí svůj majetek. Takovýto právní úkon je postihnutý vadou, ale nikoliv neplatnosti, ale vadou odporovatelnosti tohoto právního úkonu¹⁹.

Uvědomění o započetí exekuce musí obsahovat (§ 48 ex.p.):

- exekutora, který ho vydal
- exekuční titul a orgán, který ho vydal
- oprávněného a povinného
- vymáhaný nárok
- poučení o námitkách proti exekuci a nákladech exekuce a lhůtě, k jejich vznesení

Uvědomění se zasílá povinnému a oprávněnému do vlastních rukou. Náhradní doručení, povinnému, který je fyzickou osobou je vyloučené. V případech, kdy pobyt povinného není znám, kterému se nepodařilo doručit v na známou adresu v cizině, který je stížen duševní poruchou nebo není schopný se srozumitelně vyjadřovat, může exekutor požádat soud, aby tomuto povinnému stanovil opatrovníka (§ 49 odst. 4 ex.p.).

---

¹⁸ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.131*

¹⁹ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.132*

Pokud povinný dobrovolně splní po započetí exekuce, dřív než mu uplyne lhůta k podání námitek, jsou náklady exekutora, ve stejné výši jako v případě kdyby došlo exekutorem k upuštění exekuce.

Obranou povinného proti započaté exekuci je podání námitek. Nejde o opravný prostředek. Jedním z vedoucích principů ovládající exekuční řízení je princip ochrany a obrany povinného a třetích osob při uskutečňování exekuce. Pokud ochrana povinného vyplývá z příslušných ustanovení exekučního poriadku a projevuje se v automatickém respektování těchto pravidel ze strany subjektů exekučního řízení, obrana povinného spočívá v jeho aktivním volném chování²⁰. Podat námitky, může pouze povinný, a to ve lhůtě 14 dnů od doručení uvědomění o započetí exekuce. Námitky podává u soudního exekutora. Námitky nelze podat u exekučního soudu. Takový postup by byl nesprávný a nebylo by mu možné přiznat právní ochranu. Doručení námitek exekutorovi způsobuje vážné procesní účinky. I když námitky nepředstavují opravný prostředek, jejich vznesení u soudního exekutora vyvolává kvazisuspendivní účinek ve vztahu k exekučnímu příkazu. Soudní exekutor musí získat subjektivní uvědomění o tom, že byly vzneseny námitky, aby mohl postupovat ve smyslu § 52 ex.p., jinak by mohl vydat exekuční příkaz a uskutečnit exekuci²¹.

Důvody pro podání námitek jsou (§ 50 odst. 1 ex.p.):

- 1) po vzniku exekučního titulu nastaly okolnosti, které způsobily zánik vymáhaného nároku
- 2) okolnosti, které brání jeho vykonatelnosti
zde se jedná zpravidla o okolnosti, pro které může být exekuce zastavena
- 3) oprávněný nebo povinný nejsou právními nástupci osoby uvedené v exekučním titulu
- 4) pokud jsou tu jiné důvody, pro které je exekuce nepřípustná

Podání námitek podléhá poplatkové povinnosti. Soudní exekutor námitky ve lhůtě

---

²⁰ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.136*

²¹ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.137*

15 dnů od doručení předloží soudu. Soud o nich rozhodne ve lhůtě do 60 dnů od jejich doručení. Povinný musí námitky odůvodnit, pokud tak učiní později, nebude k tomu přihlíženo. Nemůže je dodatečně měnit nebo doplňovat, může je však vzít zpět, a to je jediný důvod kdy se o námitkách nemusí rozhodovat. Ve všech ostatních případech musí soud o námitkách rozhodnout usnesením, kterým jim vyhoví nebo je zamítne. Rozhodnutí nebude obsahovat výrok o nákladech řízení²². Proti rozhodnutí, kterým se námitkách vyhovělo je odvolání přípustné (§ 50 odst. 4 ex.p.). V tomto případě, pak ještě soud rozhodne o zastavení exekuce, pokud je rozhodnutí o námitkách, kterým bylo vyhověno pravomocné. Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné (§ 50 odst. 5 ex.p.). Tato fáze řízení u nás vůbec neexistuje. V České republice zašle soudní exekutor účastníkům usnesení o nařízení exekuce, které obsahuje i poučení o generálním inhibitoru, proti usnesení pak může podat účastník řízení odvolání. Na Slovensku zákon svěřuje exekučnímu soudu, aby rozhodl o obraně povinného proti exekuci, pokud nastanou důvody zákonem předvídané, pro něž nelze exekuci dále vést. Proti rozhodnutí o tom, že je námitkám vyhověno je dále přípustný opravný prostředek – odvolání. Zřejmě nelze říct, jaký způsob je lepší. Důležité je, že jsou v obou případech zachována práva účastníků resp. povinného bránit se, pokud exekuce je vedena a jsou zde důvody, pro které by tomu tak být nemělo.

Dále po doručení uvědomění o započetí exekuce následuje. Soudní exekutor poté, co uplyne lhůta k podání námitek proti exekuci nebo poté co je mu doručeno pravomocné usnesení o rozhodnutí o námitkách, které byly zamítnuty, vydá exekuční příkaz (§ 52 odst. 1 ex.p.). Výjimku z toho představuje, pokud se exekuční řízení vykonává na základě exekučního titulu podle ust. § 26 zák. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci (rozhodnutí Komise Evropských společenství o tom, že se příjemci poskytla neoprávněná státní pomoc, která nabývá vykonatelnosti dnem doručení Slovenské republice), zde exekutor vydá uvědomění o započetí a exekuční příkaz najednou. V exekučním příkazu určí exekutor způsob, kterým se exekuce vykoná. Soudní

---

²² Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.138*

exekutor může určit i několik způsobů provedení exekuce současně. Stejně jako není vyloučené po vydání jednoho exekučního příkazu vydat exekuční příkaz další²³. Proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek. V České republice soudní exekutor také vydává exekuční příkaz. Obsah exekučního příkazu je shodný jako zde. Na Slovensku jej však logicky vydá exekutor, poté co uplyne lhůta k podání námitek proti exekuci nebo po uplynutí právní moci rozhodnutí o zamítnutí námitek. U nás jej vydá poté, kdy je vydáno usnesení o nařízení exekuce, nicméně exekuci může začít exekutor provádět až po nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce.

Exekutor může vyzvat oprávněného, aby uvedl, jakým způsobem má být exekuce vykonána, aby označil plátce mzdy povinného, fyzickou nebo právnickou osobu, vůči které má povinný pohledávku a důvod této pohledávky. Dále může exekutor předvolat povinného a vyzvat ho ke splnění povinnosti a na prohlášení o svém majetku. Exekutor může povinnému za nesplnění této povinnosti uložit pořádkovou pokutu (54 odst. 2 ex.p.). Pokud se povinný opakovaně na předvolání nedostaví, může dát soudní exekutor návrh soudu na předvedení povinného Policií.

Rozhodnutím, které může odvrátit exekuci je rozhodnutí o odkladu exekuce. Podle exekučního poriadku může pouze soud povolit odklad exekuce. Podle ust. § 56 ex.p. jsou důvody pro odklad exekuce:

- 1) pokud se povinný přechodně ocitl v takovém postavení, že by neodkladná exekuce mohla mít pro něho nebo příslušníky jeho rodiny, zvláště nepříznivé následky a zároveň nesmí být oprávněný odkladem exekuce vážně poškozený
- 2) pokud lze očekávat, že exekuce bude zastavena
- 3) pokud v cizím státě vydané rozhodnutí, bylo ve státě v kterém bylo vydané, napadeno opravným prostředkem
- 4) pokud by neodkladná exekuce mohla zabránit povinnému poskytovat nebo zabezpečovat zdravotní péči podle zvláštních předpisů.

O odkladu z tohoto důvodu 4) musí soud o návrhu rozhodnout ve lhůtě do 30 dnů. V ostatních případech není žádná lhůta pro rozhodnutí soudu stanovena. Proti

---

²³ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.143*

rozhodnutí o odkladu exekuce je přípustné odvolání. Tedy proti rozhodnutí o odkladu je odvolání přípustné, proti rozhodnutí, kterým byl odklad exekuce zamítnut, odvolání přípustné není. Výroková část usnesení o odkladu exekuce by ve smyslu konstantní judikatury měla obsahovat specifikaci důvodů odkladu exekuce uvedením konkrétních ustanovení exekučního poriadku. Toto má zásadní význam z hlediska účinků, které usnesení o odkladu exekuce vyvolává²⁴. V případě odstavce 1 a 4 je smyslem odkladu exekuce to, aby povinný mohl v nevyhnutelné míře nakládat se svými peněžními prostředky nebo s jinými majetkem na zabránění nepříznivých životních situací presumovaných v hypotéze ustanovení odstavce 1 a 4. V případě odstavce 2 a 3 je účinek odkladu pouze takový, že se zabraňuje bezprostředně exekuci majetku, avšak arrestatorium stále trvá, to znamená např. že sražené sumy budou stále deponované na účtu, jen se nevykoná jejich výplata exekutorovi nebo povinnému. V případě odkladu podle odstavce 1 a 4, může povinný nakládat s peněžními prostředky a arrestatorium proto netrvá²⁵. Exekutor může činit jen úkony směřující k zabezpečení majetku. Soudní exekutor může, pokud s tím oprávněný souhlasí, uzavřít s povinným dohodu o postupném splácení vymáhané pohledávky. V průběhu plnění dohody se jiným způsobem v exekuci nepokračuje (§ 56 odst. 9 ex.p.). Jde o klasickou hmotněprávní dohodu, v které je možné modifikovat téměř všechny instituty exekuční činnosti. Soudní exekutor se tak může s povinným dohodnout např. o tom, že účinky inhibitoria a arrestatoria stále trvají, že účty povinného budou stále zablokované nebo odblokované, že inhibitorium bude platit jen v určitém případě apod.²⁶. Písemný souhlas oprávněného s takovouto dohodou zabraňuje případným svévolným zneužitím tohoto institutu ze strany ostatních subjektů exekučního řízení. Zde jde o zásadní rozdíl s naší právní úpravou o odkladu exekuce v pravomoci o odkladu rozhodnout. Na Slovensku může o odkladu exekuce rozhodnout zásadně pouze exekutor, na rozdíl od naší úpravy kde je pravomoc

---

²⁴ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.152*

²⁵ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.153*

²⁶ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.153*

rozhodnout o odkladu exekuce dělena mezi soud a soudního exekutora. Co se týká inhibitoria a arestatoria, jsou u nás v případě odkladu exekuce zachována. Soudní exekutor nečiní žádné úkony k provedení exekuce, posečká s provedením exekuce. Dohodu, kterou lze uzavřít mezi exekutorem a povinným o splácení dluhu po částech, náš právní řád nezná.

Dále rozhoduje soud o zastavení exekuce, stejně jako o odkladu, bez ingerence soudního exekutora. Exekuci soud zastaví na návrh nebo i bez návrhu. Návrh může podat oprávněný, povinný, soudní exekutor může podat podnět k zastavení exekuce, pokud zákon výslovně nestanoví, že může podat návrh. Podání návrhu na zastavení exekuce nemá kvazisuspenzivní účinky jako návrh na odklad exekuce. Návrh na zastavení exekuce podléhá poplatkové povinnosti. Důvody pro zastavení exekuce jsou (§ 57 ex.p.):

- a) pokud byla započata a rozhodnutí se dosud nestalo vykonatelným
- b) rozhodnutí, které je podkladem pro vykonání exekuce, bylo pro započetí exekuce zrušené nebo se stalo neúčinným
- c) zastavení exekuce navrhl ten, kdo navrhl její vykonání
- d) exekuce postihuje práva nebo věci, které jsou vyloučeny z exekuce nebo nepodléhají exekuci
- e) bylo pravomocně rozhodnuté, že exekuce postihuje věc, na kterou má někdo právo nepřipouštějící exekuci
- f) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané
- g) soud prohlásil exekuci za nepřipustnou, protože je tu jiný důvod, pro který nelze exekuci vykonat
- h) majetek povinného nestačí ani na úhradu nákladů exekuce
- i) oprávněný nezaplatil soudní poplatek za vydání pověření k provedení exekuce
- j) při exekuci prodejem zálohy, zaniklo záložné právo a oprávněný byl záložním věřitelem

Exekuci lze dále zastavit, pokud tak vyplývá z exekučního poriadku nebo zvláštního zákona. Proti rozhodnutí o zastavení exekuce z důvodů podle a), b), f) až h) je přípustné odvolání a je přípustné proti výroku o nákladech řízení. Spornou se

jeví otázka, jaké účinky vyvolává pravomocné usnesení soudu o zastavení exekuce ve vztahu k tzv. překážce pravomocně rozhodnuté věci. Překážka pravomocně rozhodnuté věci se vztahuje jen na meritorní rozhodnutí soudů či jiných orgánů. V exekučních věcech mají povahu meritorního rozhodnutí zejména rozhodnutí o tzv. incidenčních sporech, proto také budou zakládat překážku pravomocně rozhodnuté věci. Pokud například soud rozhodne, že exekuce je nepřijatelná, a exekuci (i exekuční řízení) zastaví, způsobuje to překážku pravomocně rozhodnuté věci a další návrhy v této části nebo způsobu (záleží na důvodu, pro který soud prohlásil exekuci za nepřijatelnou) přijatelná nebude²⁷. Pokud soud exekuci zastaví, musí soudní exekutor vrátit pověření k provedení exekuce (§ 60 ex.p.). Pokud exekuce skončí zastavením exekuce, vzniká zde problém, ohledně nákladů řízení. Pokud soud rozhodne o zastavení exekuce a toto rozhodnutí nabyde právní moci a soudní exekutor vrátí pověření k provedení exekuce, není z textu zákona zřejmé, jakým způsobem se vymohou náklady řízení. Pokud je exekuce pravomocně zastavená, není možné uskutečňovat úkony směřující k úhradě nákladů řízení. Toto však nekorresponduje s ustanovením § 200 odst. 2,3 ex.p., v jejichž smyslu po zastavení exekuce exekuční soud rozhodne i o tom, kdo a v jaké výšce uhradí náklady exekuce, které následně soudní exekutor vymůže některým ze způsobů určených na vymožení pohledávky, a to vydáním příkazu na úhradu nákladů exekuce. Zákon tak předpokládá, že soudní exekutor bude i po skončení exekuce konat procesní úkony i po skončení exekuce zastavením, i přes to, že ve smyslu § 60 ex.p. je soudní exekutor povinen v těchto případech vrátit pověření k provedení exekuce²⁸. V literatuře se vyskytly dva různé názory, jak tuto situaci řešit. Jeden (Tomašovič) preferuje tu procesní situaci, kdy po zastavení exekuce, soudní exekutor vrátí pověření k provedení exekuce až po tom, co vymůže náklady řízení uložené rozhodnutím o zastavení exekuce. Druhý názor (Krajčo) jako jediné shodné řešení tohoto problému pertraktuje částečné zastavení exekuce a v části exekuce, v které se vymáhají náklady

---

²⁷ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.157*

²⁸ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.163*

řízení, se bude pokračovat, a až po jejich vymožení by exekutor exekuce upustil a vrátil by pověření k provedení exekuce příslušnému exekučnímu soudu²⁹. Stejně jako u rozhodnutí o odkladu exekuce, i zde je svěřena pravomoc rozhodnout pouze soudu, na rozdíl od české úpravy, kde je rozdělena mezi soudního exekutora a soud. V tomto je rozdíl zásadní. Slovenský zákon nesvěřuje žádné rozhodnutí, které by se mělo týkat samotného řízení a kterého návrh na zahájení má charakter obrany povinného, k rozhodnutí soudnímu exekutorovi. Je to pouze nezávislý soud, který takto závažné rozhodnutí může učinit. Důvody pro zastavení exekuce jsou věcně shodné s důvody pro zastavení jako v exekučním řádu, až na důvod pro zastavení exekuce pro nezaplacení soudního poplatku za vydání pověření k provedení exekuce, protože naše exekuční řízení je podle ust. § 11 zák. 549/1991 Sb. od soudních poplatků osvobozeno a poslední důvod pod písm. j) kdy při exekuci prodejem zálohy, zaniklo záložné právo a oprávněný byl záložním věřitelem, náš zákon vůbec nezná.

Soud dále rozhoduje o námitkách proti nákladům exekuce. Ty může podat jak povinný, tak oprávněný, u exekutora do třech dnů od doručení uvědomění o započetí exekuce. Lhůta pro rozhodnutí soudu není stanovena. Proti rozhodnutí o námitkách není odvolání přípustné. Soudní exekutor musí vyčíslit již v uvědomění o započetí exekuce předběžné náklady exekuce. Způsob výpočtu k stanovení výšky nákladů exekuce je určena ve vyhlášce 288/1995 Z.z. V rámci předběžných nákladů exekuce může exekutor vyčíslit odměnu maximálně v rozsahu, na jaký by měl nárok, kdyby došlo k upuštění od vykonání exekuce. Výšku nákladů při upuštění od exekuce upravuje vyhláška v ust. § 5 odst. 2, kdy exekutorovi náleží odměna ve výši 50% z odměny vypočítané podle § 5 odst. 1 vyhlášky. Ve smyslu tohoto ustanovení je odměna exekutora 20% ze základu na její určení. Základ pro určení je rozdílný podle plnění (u peněžního plnění je to výše vymoženého plnění). Znamená to tedy, že exekutor může vyčíslit svoji odměnu u předběžných nákladů ve výšce maximálně 10% ze základu. Základ určení odměny je upraven v ust. § 4 vyhlášky. Na problém

---

²⁹ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.16, zde je odkaz na literaturu Tomašovič, M., Exekučný poriadok s komentárom. Žilina: Eurokódex, Poradca podnikateľa, 2006, str. 121 a Krajčo, J., Exekučný poriadok. Komentár, Bratislava:EUROUNION, 2009, str. 216*

naráží určení základu pro výpočet odměny exekutora v rámci předběžných nákladů tehdy, kdy je předmětem exekuce právo na opakující se dávky. Základem pro určení odměny exekutora nemůže být automaticky celá suma, která odpovídá součtu všech opakujících se dávek přiznaných exekučním titulem na nejbližší tři roky³⁰. Vyhláška stanoví, že odměna činí nejméně částku 33,19 eur a maximálně 33.193,92 eur. V rámci předběžných nákladů soudní exekutor vyčíslí náhradu svých hotových výdajů a náhradu za ztrátu času. U obou těchto výdajů musí exekutor vyčíslit jen náklady, které mu vznikly do doby vydání uvědomění o započetí exekuce. Předpokládané výdaje, které mají teprve vzniknout, zde tedy nemohou být vyčísleny. Mimo tyto výdaje je povinen exekutor vyčíslit i náklady řízení pro případ, že povinný svůj dluh nesplní. Na tuto skutečnost musí povinného upozornit. Účastník může podat námitky jak proti nákladům předběžným, tak proti výši nákladů, která je stanovena pro případ, že by povinný svůj dluh nesplnil. Jak je z uvedeného zřejmé, způsob výpočtu odměny soudního exekutora je podobný jako u nás, stanoví se určitou procentní částkou ze základu, který je stanoven podle daného plnění. Slovenský soudní exekutor však povinného musí vyrozumět o výši nákladů (o výši nákladů dosud vzniklých a nákladech, které vzniknou v případě neuhrazení exekuce) na počátku exekuce, na rozdíl od nás, kde soudní exekutor vyčíslí výši nákladů v příkazu k úhradě nákladů exekuce resp. ve výzvě ke splnění, kde vyčíslí zálohu na snížené náklady exekuce podle ust. § 46 odst. 5 ex.ř.

Jinak ustanovení § 203 ex.p. stanoví pravidla pro určení povinnosti hradit náklady při zastavení exekuce. Obecně platí, že k úhradě nákladů exekuce je zavázaný povinný (§§ 197 odst. 1, 196 ex.p.). Ustanovení § 203 ex.p. stanoví, že pokud oprávněný zaviní zastavení exekuce, soud mu může uložit uhradit náklady exekuce. Není zde, tedy výslovně stanovena povinnost, že náklady exekuce by musel oprávněný hradit, ale je na zvážení soudu, zda v případě zastavení exekuce, které zavinil oprávněný, ho zaváže k úhradě nákladů exekuce. Soud může zavázat

---

³⁰ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.476*

oprávněného k úhradě pouze nevyhnutelných nákladů exekuce³¹. V případech, kdy je exekuce zastavena z důvodu, že majetek povinného nestačí ani na úhradu nákladů řízení, soud stanoví, že náklady exekuce nese oprávněný. Zde již není stanovena pouze možnost k zavázání oprávněného soudem, ale jeho povinnost. Zde není zákonem stanovena žádná zásada, podle které by se měl posuzovat rozsah nákladů řízení, kterých náhrada se má přiznat vůči oprávněnému³². Výjimku z toho, že v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného, hradí náklady exekuce oprávněný, jsou případy, kdy je vymáhána pohledávka na výživném, tehdy nese náklady exekuce soud. Výši odměny exekutora při zastavení exekuce určuje ust. § 14 vyhl. 288/1995 Z.z. Je určena paušální částkou za jednotlivé úkony exekuční činnosti, které jsou taxativně vyjmenované v § 15 této vyhlášky. Za každý úkon náleží exekutorovi za každý úkon paušální částka 3,32 eur nebo 4,98 eur (za úkon, který exekutor vykonal v čase od 18,00 hod. do 8,00 hod. nebo v den pracovního klidu nebo v den pracovního volna). Minimální konečná odměna však musí být alespoň 33,19 eur. Mezi úkony exekuční činnosti patří: získání pověření k vykonání exekuce, doručení uvědomění o započetí exekuce, doručení exekučního příkazu, doručení příkazu o způsobu exekuce, každé zjišťování bydliště povinného, plátce mzdy, účtu, další zjišťování majetku povinného atd. Česká úprava náhrady nákladů exekuce při zastavení exekuce, je postavena na principu zavinění ve vztahu k zastavení řízení. Slovenská upravuje princip zavinění pouze ve vztahu k oprávněnému. V ostatních případech, tedy, které oprávněný nezavinil, bude náklady hradit povinný. Ve vztahu k oprávněnému soud též může pouze zvážit, což je v české úpravě vyloučeno (soud musí zjistit zavinění a určit kdo bude náklady exekuce hradit), zda mu úhradu nákladů řízení uloží. Není zde, ale zřejmé, pokud nebude povinnost k úhradě stanovena oprávněnému, když procesně zaviní zastavení exekuce, zda soud určí, že náklady exekuce uhradí povinný nebo zda náklady půjdou na vrub exekutora, kterému soud nárok na náhradu nepřizná. K tomu, aby soud stanovil úhradu nákladů

---

³¹ Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.480*

³² Števček, M., Ficová, S. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str. 480*

exekuce povinnému při zavinění exekuce ze strany oprávněného, se jeví nespravedlivé. Způsob, jakým se stanoví výše odměny exekutora, je stanovena odlišně. Slovenská úprava, kdy je stanovena částka za jednotlivé úkony, přičemž výčet toho co se považuje za úkon, je taxativní, je přesnějším vyjádřením, toho co je skutečně vynaloženo, než paušální částky, jak je tomu u nás.

Soud může rozhodnout o změně exekutora. Oprávněný může podat kdykoliv za řízení návrh na změnu exekutora. Tento svůj návrh nemusí nijak zdůvodňovat, pouze navrhne, který exekutor má být nově provedením pověřen. Soud pak rozhodne o změně exekutora ve lhůtě 30 dnů od doručení návrhu (§ 44 odst. 8 ex.p.). Využití práva na změnu exekutora nelze považovat za zavinění oprávněného, a tedy ani za důvod vznášet náklady exekuce ve smyslu ust. § 203 odst. 1 ex.p. (roz. Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2 M Cdo 12/2004). Zde je vyjádřen princip, že oprávněný si zvolí exekutora, který bude exekuci vykonávat a může toto rozhodnutí bez odůvodnění změnit a požádat o jeho změnu. U nás tomu tak není, návrh na změnu exekutora sice oprávněný může podat, musí však být splněna podmínka, že jsou pro změnu exekutora důvody zvláštního zřetele hodné.

Exekučný poriadok upravuje způsoby, jakými může být exekuce provedena. V případech, že exekuční titul ukládá zaplatit peněžité plnění:

- 5) srážkami ze mzdy a jiných příjmů
- 6) příkázáním pohledávky
- 7) prodejem movitých věcí
- 8) prodejem cenných papírů
- 9) prodejem nemovitých věcí
- 10) prodejem podniku
- 11) příkazem na zadržení řidičského průkazu

Pokud je povinností k vymožení nepeněžní plnění, podle jeho povahy jeho plnění se vykonává exekuce:

- 12) vyklizením
- 13) odebráním nebo zničením věci na náklady povinného

- 14) rozdělením společné věci
- 15) uskutečněním prací nebo výkonů

Netypickým způsobem k provedení exekuce je zabavení řidičského průkazu v případě neplnění vyživovací povinnosti. Tento způsob byl zaveden novelou zák. č. 84/2009 Z.z. podle polského vzoru. Soudní exekutor doručí exekuční příkaz orgánu Policajného zboru, v kterém obvodě se nachází místo pobytu povinného a také oprávněnému a povinnému. Současně také doručí Policejnému zboru kopii pověření soudu na vykonání exekuce. V exekučním příkazu přikáže příslušnému orgánu Policejného zboru, aby zadržel řidičský průkaz. Policie nemá právo zkoumat ani prověřovat důvodnost zadržení řidičského průkazu. Zákon neupravuje jakým způsobem se má řidičský průkaz zadržet. Dnem doručení exekučního příkazu vzniká příslušnému orgánu Policejného zboru povinnost zadržet řidičský průkaz. Splnění této povinnosti se vykonává zablokováním řidičského průkazu celostátním evidenčním systémem. To má ten důsledek, že od toho okamžiku už povinný nemůže řídit motorové vozidlo (§ 4 odst. 2 písm. a) zák. 8/2009 Z.z.). V opačném případě by se dopustil přestupku podle § 22 odst. 1 písm. c) zák. č. 372/1990 Zb.³³. Dle slovenského tisku³⁴ počet návrhů na exekuci odebráním řidičského průkazu stále stoupá. Za prvních pět měsíců roku 2011 dostali policisté o 300 příkazů více než za celý rok 2010. Do konce května 2011 bylo podáno 1.785 příkazů. Tento způsob provedení exekuce se u nás zavádí k 1.1.2013 novelou exekučního řádu zák. č. 396/2012 Sb. Podle § 59 odst. 1 písm. g), § 71a ex.ř. ve znění novely, bude moci soudní exekutor vydat exekuční příkaz k pozastavení řidičského oprávnění povinného, pokud půjde o vymáhání nedoplatku na výživném na nezletilé dítě.

Exekutor může v rámci své činnosti sepisovat návrhy pro oprávněného na vykonání exekuce, přijímat do úschovy peníze, doručovat soudní písemnosti, vykonávat úkony, kterými ho pověří soud (§ 193 ex.p). Činnost soudního exekutora

---

³³ Števček, M., Ficová, S. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2011, str.417

³⁴ www.rozhlas.sk/Neplatenie-vyživneho?l=1&c=0&i=16526&p=1

mimo exekuci je u nás širší. Zákon navíc svěřuje právní pomoc oprávněnému a povinnému po vydání exekučního titulu, jakož i v souvislosti s exekuční činností, provádět autorizovanou konverzi dokumentů, sepisování exekutorských zápisů.

XIII. Závěr

Moje rigorózní práce je zaměřena na tematiku exekucí. Ze statistických údajů v první části práce, je zřejmé, že obyvatelé našeho státu se stále více zadlužují, počet návrhů na výkon rozhodnutí nebo exekuci podaných u soudů každoročně stoupá a tato exekuční agenda je v činnosti soudu tak již dost rozsáhlá. Další část práce popisuje postavení soudního exekutora, právní úpravu exekučního řízení a historický exkurs. Řízení výkonu rozhodnutí má v našem právním řádu dalekou historii. Po dlouhá léta se však vykonával pouze prostřednictvím soudních orgánů. Pojem soudního exekutora a exekučního řízení je pojmem relativně novým, protože byl zaveden teprve v roce 2001 na základě zák. č. 201/2001 Sb., kdy je možné vymáhat plnění i prostřednictvím soukromých osob. Kdo může vykonávat funkci soudního exekutora, jaké jsou podmínky výkonu exekutorské činnosti a kdo vykonává dohled nad jejím výkonem, je obsahem této části. Stěžejním pilířem práce jsou nejvýznamnější rozhodnutí, která se v exekučním řízení vydávají. Tzn. ty, které se bezprostředně dotýkají samotného řízení. Jedná se o rozhodnutí o nařízení exekuce, rozhodnutí o zastavení exekuce a rozhodnutí o odkladu exekuce. Popisují podmínky, za kterých se tyto rozhodnutí vydávají. Po dobu existence exekučního řízení se již vyvinula judikatura k problematice podmínek nařízení exekucí. Stále je otevřena otázka tzv. teritoriality, neboli místní příslušnosti soudních exekutorů, kteří by exekuci vykonávali podle určitého kritéria. Určitou smysluplnou spatřuji v tom, aby exekuci vykonával soudní exekutor podle místa trvalého pobytu povinného. Hlavním důvodem proto je, že exekutor, který již činil úkony v určité exekuci má již povědomí o majetku povinného v další exekuci. Během 11leté existence exekuční praxe došlo k významným změnám týkající rozhodování v těchto řízeních. Tyto změny odrážejí obraz toho, kam se rozhodování v exekučním řízení ubírá. Toto považuji za klíčové, neboť pravomoc soudního exekutora je velice posilována. Nejrozsáhlejší novela exekučního řádu byla zák. č. 286/2009 Sb. Důvody, které vedly k přijetí této novely, byly ekonomického charakteru. Nutnost odbřemnit soudy od rozsáhlé exekuční agendy. V řízení o nařízení exekuce je hlavním rozdílem oproti předchozí úpravě tzn.

účinné do listopadu 2009, že návrh na nařízení exekuce oprávněný podává u soudního exekutora, nikoliv u exekučního soudu, jak tomu bylo doposud. Soudní exekutor, pak odstraňuje vady návrhu a zaslá exekučnímu soudu návrh bezvadný. Náplň práce exekučního soudu se, ale od předchozího stavu, nikterak nezměnila, je stále povinen zjišťovat, zda jsou splněny podmínky řízení, není nijak zproštěn odpovědnosti za tento přezkum poté co mu návrh zašle soudní exekutor. Soud zodpovídá za své rozhodnutí. Cíl zákonodárce k obřemenění soudů od exekuční agendy se tedy v tomto směru nezdařil. Nicméně si nemyslím, že tento cíl a tato cesta byla správná. Jakékoliv změny by neměly být poháněny ekonomickými důvody, ale pouze snahou o dodržování rovnováhy mezi právy a povinnostmi účastníků. V konečném důsledku tato změna znamenala, že soudní exekutoři museli přijmout další zaměstnance, kteří se musejí návrhy na nařízení exekuce zabývat. Zabývat se stejnou činností jako úředníci exekučních oddělení u soudů, kteří nakonec musí provést kontrolu návrhu a splnění podmínek, bez ohledu na to, že tak již učinil exekutor resp. jeho zaměstnanec. V nákladech exekuce, to pak znamená jejich zvýšení, neboť je nutné vynakládat na mzdové prostředky těchto zaměstnanců soudního exekutora.

Ještě dál jde novela občanského soudního řádu, exekučního řádu a dalších zákonů zák.č. 396/2012 Sb., který bude účinný od 1.1.2013. Od 1.1.2013 má být odstraněna dvojkolejnost výkonu rozhodnutí a exekuce. Podle občanského soudního řádu mají být vymáhány pouze některé druhy nároků. Soud již nebude vydávat usnesení o nařízení exekuce. Bude zaveden rejstřík zahájených exekucí. Poté co obdrží od soudního exekutora návrh oprávněného a žádost o pověření soudního exekutora vydá, pokud shledá, že jsou splněny zákonné předpoklady pověření k provedení exekuce soudnímu exekutorovi. Toto pověření není rozhodnutím. Je zde tedy odejmut jeden z prostředků obrany povinného proti exekuci, odvolání proti rozhodnutí o nařízení exekuce. Argumentem pro to bylo, že povinní podávají odvolání stejně jen v 1% všech případů. Tato nová úprava se přibližuje slovenské úpravě zahájení exekučního řízení, kde se rovněž nevydává žádné rozhodnutí, kterým se exekuce zahajuje, ale soud vydá pověření k provedení exekuce. Nicméně na Slovensku tím není odňata povinnému obrana proti započaté exekuci, ale má zde možnost podat námitky, které

mají kvazisuspendivní účinky proti příkazu soudního exekutora. Změny, které jsou plánovány, znamenají, že se celý výkon rozhodnutí přesouvá do soukromých rukou, kdy toto má přinést úspory do státního rozpočtu. Nikde v prováděcí ani důvodové zprávě není uvedeno, jaké mají dopad na postavení účastníků resp. povinného. Nejpodstatnějším právem účastníka je právo na rozhodnutí nezávislým a nestranným soudem, zvláště pak o prostředcích jeho obrany. Ztráta možnosti rozhodnutí soudem znamená ztrátu kontroly nad řízením. Pokládám tedy, za nemožné, aby výkon rozhodnutí, část týkající se rozhodování o právech účastníků, která má být prováděna moci soudní resp. soudy, byla přesouvána na soukromé subjekty. Pokud k tomu však má dojít, musí také dojít k zpřísnění kontroly a dozoru nad výkonem exekuce, přísné dodržování zákonných postupů exekutory a jejich trestání za provedené pochybení. Chybně provedená exekuce může mít často likvidační dopad na osobu povinného případně i jeho rodiny. S tímto však nijak tyto změny dosud provedené nepočítají. Stát by neměl rezignovat na funkci ochránce práv vykonávanou prostřednictvím soudů a přenechávat rozhodnutí ve věcech výkonu rozhodnutí v rukou soukromých osob, kterým soukromý exekutor bez pochyby je. Ekonomické důvody, které ke změnám v celé oblasti exekuce a výkonu rozhodnutí vedly a vedou, nejsou akceptovatelné, pokud zároveň nejsou chráněna práva účastníků řízení.

V současné době rozhodnutí o návrhu na zastavení a na odklad exekuce může v určitých případech provádět soudní exekutor. Tato bylo zavedeno do exekučního řádu novelou zák. č. 286/2009 Sb., účinné od listopadu 2009. Bylo tak významně zasaženo do pravomocí rozhodovat o návrhu na zastavení a odklad exekuce. Byla rozdělena mezi exekuční soud a soudního exekutora. Do té doby rozhodoval o návrhu na zastavení exekuce a o návrhu na odklad exekuce pouze soud. Důvody pro tuto změnu byly stejné jako u předchozího, tedy ekonomické. Ústava říká, že každý se může domáhat stanoveným způsobem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu (čl. 36 odst. 1 Ústavy). O tomto by měl rozhodovat pouze nestranný a nezávislý soud. V slovenském exekučním řízení soudní exekutor žádnou takovouto pravomoc nemá a ochrana práv povinného zde má významné místo. I v německé úpravě výkonu rozhodnutí, kde ovšem výkon provádí

pouze soud, skýtá účastníkovi řadu možností jak svoje práva hájit. Napříště by se měl zákonodárce zamyslet nad dodržováním práv účastníků. De lege ferenda o návrhu na zastavení exekuce a o návrhu na odklad exekuce rozhodovat pouze soud. Dále se domnívám, že by bylo smysluplné, aby s návrhem na zastavení exekuce, byla určena povinnost soudního exekutora přerušit výkon exekuce do doby rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, jak je tomu u návrhu na odklad exekuce, neboť povinný nemá možnost se domoci již vymoženého plnění, v případě úspěšného návrhu na zastavení exekuce, jinak než podáním žaloby na bezdůvodné obohacení.

S rozhodováním v exekučním řízení souvisí i otázka nákladů řízení, zejména náklady exekuce soudního exekutora. Stěžejní složku tvoří odměna za výkon exekuční činnosti. V případě peněžitého plnění tvoří základ pro její určení vymožené plnění. Není zřejmé, zda do tohoto základu se zahrnují i náklady exekuce a náklady oprávněného, v praxi však běžně do základu zahrnované. Od 1.1.2013 novelou vyhlášky 330/2001 Sb. dochází ke změně a je zde určeno, že tyto náklady se do základu pro výpočet odměny nezahrnují. Novela stanoví i limity pro náhrady cestovních výdajů a náhrady za ztrátu času. Toto lze vnímat jako pozitivní. Nicméně slovenská úprava nákladů exekuce je dále, stanoví sazby za úkony soudního exekutora s určením co je úkon exekutora. Tato úprava pak přesněji určí skutečné náklady exekuce, než paušálně vyjádřené částky, jak je tomu u nás.

Ve své práci jsem se zabývala i dvěma zahraničními úpravami exekucí, a to slovenskou a německou. Soudní exekutor u nás má u nás velice silné postavení a tato tendence je i nadále posilována. Podobné postavení má soudní exekutor na Slovensku, kde však nemá možnost rozhodovat o návrzích týkající se řízení a je zde ctěna zásada obrany a ochrany povinného. V Německu je pouze monopol státní moci na výkon rozhodnutí, který lze tedy provádět pouze prostřednictvím orgánů státu, i zde skýtá účastníkovi řadu prostředků obrany v řízení. Obdobné postavení jako soudní exekutor u nás mají i soudní exekutoři zemí Eurodanubijské skupiny v rámci Mezinárodní unie soudních exekutorů. Mají postavení podnikatele, mimo Polské republiky, kde soudní exekutor podnikatelem není. Ve většině států je dvojkolejnost výkonu rozhodnutí, kromě dvou zemí, a to Lotyšské republiky a Republiky

Makedonie, kde je prováděn pouze soudními exekutory. Ve všech zemích mají exekutoři postavení veřejných činitelů a jsou chráněni trestními předpisy. Dohled nad výkonem exekutorské činnosti vykonávají soudy nebo Komory.

Nepochybné je, že počet návrhů na výkon rozhodnutí resp. exekucí stoupá. Obyvatelé České republiky se stále více zadlužují, přičemž nejsou schopni své dluhy splácet. Tento fakt má přímou souvislost s růstem počtu návrhů na nařízení exekuce. Otázka je, zda lze učinit nějaké kroky, aby vůbec bylo zabráněno těmto situacím, kdy dlužník není schopen dostát svým závazkům. Odpovědnost za své závazky nese sám dlužník. Pokud osoba uzavírá jakoukoliv smlouvu, kde je povinna poté plnit, musí sama zvážit, zda je schopna plnění uskutečnit. Druhou stranou těchto smluv bývají právnické osoby, předmětem jejichž činnosti, je právě uzavírání těchto smluv. Tyto právnické osoby by měly mít odborný aparát k posouzení, zda s takovou osobou lze danou smlouvu uzavřít či nikoliv resp. zda je schopná ze smlouvy plnit. Zvláště je to patrné v případě bank a bankovních úvěrů, kdy banky vykonávají odbornou činnost v oboru bankovníctví a samy by měly posoudit, zda osoba, která chce uzavřít smlouvu o úvěru je schopna úvěr vůbec splatit. Pokud je totiž již na počátku jisté, že osoba, která žádá o úvěr a není schopna ho splácet, nebude ho s velkou pravděpodobností platit ani v případě, kdy je na ní vedena exekuce, ale nikoliv z důvodu, že není ochotna to činit, ale protože není schopna. Určitým řešením k prevenci by bylo, aby banky a jiné osoby byly odpovědné také za to, že poskytují finanční prostředky osobám, které nejsou schopny své dluhy platit.

Résumé

This rigorous work pursues to the decision of court and judicial distrainor in execution proceeding. The level of indebtedness of the citizens of the Czech Republic annually increases. In case that the person doesn't redeem the debt, execution takes place. Execution cannot be preceded by private person but only by court or judicial distrainor. The number of executions is constantly growing. In 2006 it was 663 139 in total but in 2011 the number reached up to 1 090 245 executions. Here it shows that execution affects significant group of citizens of the Czech Republic.

There are two possibilities in our rule of law how to acquire the execution. Firstly, through the court according to act No. 99/1963. Secondly through private distrainor according to act No. 120/2001. In my thesis I focused on execution proceeding according to act No. 120/2001.

Specifically, my goal is to describe the judicial decisions which are given in execution proceedings, and under what conditions are they given. Authority to give decision in execution proceeding is committed to Court and judicial distrainor. There are various decisions given in execution proceeding. I focused on decision to perform execution, termination of execution, suspension of execution and decision about objectives against commands of judicial distrainor.

Those are the decisions which have direct impact on execution proceeding and its participants. In the first part of thesis I quote selected statistical figures concerning indebtedness of inhabitants. Next I describe the role of judicial distrainor and his legal status. Further I concentrate on juridical status of execution proceeding and its historical aside followed by individual kind of judicial decision. There has been the development since the execution proceeding was launched in 2001. Also the status and power of judicial distrainors who are working here since then has changed. Other changes are planned from next year. In individual parts of the thesis I describe the impact of these changes. With a judicial decision in execution proceeding closely relates the expenses of execution. This is a topic which has been frequently criticized due to high amounts. That is the next part which I analyze. The Czech Republic is not

the only country where judicial distraint works. Therefore in the next part I describe the status of judicial distraint in other countries of middle and east Europe. Very similar legal statuses of executions are in Slovakia. This is also the country where Czech Republic was inspired at the establishment of execution code. In conclusion I provide the comparison that the executions are proceeded in Slovakia. Second citizen regulation in my work is description of legal regulation for dispensation of decision in Germany.

Abstrakt

Tématem rigorózní práce je rozhodnutí soudu a soudního exekutora v exekučním řízení. Pilířem práce jsou rozhodnutí o návrhu na nařízení exekuce, rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce a rozhodnutí o odkladu exekuce. Cílem práce je popsat proces klíčových rozhodnutí v exekučním řízení vydávanými s důrazem na rozdělení pravomoci mezi soudního exekutora a soud. V práci je srovnání právní úpravy před a po účinnosti novely exekučního řádu zák. č. 286/2009 Sb., její dopady, ve spojení s poznatky ze soudní praxe. Navazující novelou je zák. č. 396/2012 Sb. účinná od 1.1.2013. Tento popis má pak být nástinem toho, jak je posilována pravomoc soudního exekutora a kam se rozhodování v exekučním řízení ubírá. V práci je zahrnuto i srovnání se slovenskou úpravou exekučního řízení a popis právní úpravy výkonu rozhodnutí v Německu.

Abstract

The topic of this rigorous work is a decisions of court and judicial distrainer in execution proceeding. The pillar of the work is the decision about proposal to decree the execution, decision about proposal for execution stoppage and decision about execution postponement. The goal of work is to describe the process of key decisions in execution proceedings issued with a focus on dividing of authorities between judicial distrainer and the court. In the work, there is a comparison of legal regulation before and after legal force of amendment of execution code Act 286/2009, its impact in connection with information from legal practice. Connected amendment is the Act No. 396/ 2012 valid from 1.1.2013. This description is supposed to be the outline of how the authority of judicial distrainer is being strengthened and where the decisions in execution proceeding turn. The work covers also the comparison with Slovakian legal regulation of execution proceeding and description of legal regulation for dispensation of decision in Germany.

Použitá literatura

knižní prameny:

Civilní právo procesní, 5. aktualizované vydání, Prof. JUDr. Alena Winterová, CSc., a kolektiv, *Praha: Linde Praha a.s., 2008*

Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, JUDr. Antonín Tripes, *Praha: C.H.Beck, 2006*

Exekuční poriadok, Komentár, Števček Marek, Ficová Svetlana a kolektiv, *Praha : C.H.Beck, 2011*

Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce, JUDr. Vladimír Kurka, *Praha: ASPI a.s., 2005*

Občanský soudní řád I., II., Komentář, 1. vydání, Drápal, L., Bureš, J. a kolektiv, *Praha: C.H.Beck, 2009*

Občanský soudní řád I, II Komentář, 7. vydání, Bureš J.; Drápal L., Krčmář Z. a kol., *Praha : C.H. Beck, 2006*

Výkon rozhodnutí v soudním řízení, JUDr. Vladimír Kurka, JUDr. Ljubomír Drápal, *Praha: Linde Praha a.s., 2004*

Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), Komentář, 2.vydání, JUDr. Martina Kasíková a kolektiv, *Praha: C.H.Beck, 2010*

Zivilprozessrecht, 4. vydání, Dr. Iur. Christoph G. Paulus, LL.M., *Springer Berlin Heidelberg, 2010*

časopisy:

Komorní listy prosinec 2010 - Zpráva ze zasedání Mezinárodní unie soudních exekutorů str. 33, Komorní listy prosinec 2010 a Sborník z konference Eurodanubijské skupiny UIH,

Komorní listy březen 2010 -Stav a vývoj v Slovenskej komore exekútorov, JUDr. Michal Brožina,

Komorní listy prosinec 2011 - Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou, JUDr. Milan Makarius,

Bulletin slovenskej advokácie 9/2009 - K zadržaniu vodičského preukazu pre neplnenie výživného, JUDr. Michal Vaľo, CSc.,

Právní fórum č. 3, 2011 - Aplikace práva EU českými soudy v soukromoprávních věcech v letech 2004 – 2008, Část II Nařízení, Mgr. Bc. Helena Bončková, Mgr. Milan Žondra

internetové odkazy:

www.nsoud.cz

www.concourt.cz

www.ekcr.cz

www.czso.cz

www.justice.cz

www.cnb.cz

www.fh-guestrow.de

www.justiz.nrw.de

další:

důvodová zpráva k zák. č. 286/2009 Sb.

důvodová zpráva k zák. č. 396/2012 Sb.